

შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო
ფონდი

Shota Rustaveli National Science Foundation

აღნიშნული პროექტი განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით. წინამდებარე პუბლიკაციაში გამოთქმული ნებისმიერი მოსაზრება ეკუთვნის ავტორს და შესაძლოა, არ ასახავდეს ფონდის შეხედულებებს.

This project has been made possible by financial support from the Shota Rustaveli National Science Foundation. All ideas expressed herewith are those of the author, and may not represent the opinion of the Foundation itself”.

www.rustaveli.org.ge

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

IV. Javakhishvili Tbilisi State University

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული
ლიტერატურის ინსტიტუტი

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

კომპარატივისტული ლიტერატურის ქართული
ასოციაცია (GCLA)

XIII საერთაშორისო სიმპოზიუმი
ლიტერატურათმცოდნეობის
თანამედროვე პრობლემები

**XX საუკუნის 80-90-იანი წლების პოლიტიკური
მოვლენები და ლიტერატურული
დისკურსი**

XIII International Symposium
**Polotical Events of 1980-1990s
and Literary Discourse**

თეზისები • Theses

რედაქტორი
ირმა რატიანი

სარედაქციო კოლეგია:
მაკა ელბაქიძე
ირინე მოდებაძე
მირანდა ტყეშელაშვილი

მხატვარი
ნოდარ სუმბაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
თინათინ დუგლაძე

Editor
Irma Ratiani

Editorial Board
Maka Elbakidze
Irine Modebadze
Miranda Tkeshelashvili

Cover Design by
Nodar Sumbadze

Computer Software
Tinatin Dugladze

© თსუ შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი,
2019

© TSU Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2019

შ ი ნ ა ა რ ს ი

Zaza Abzianidze

Georgia, Tbilisi

An Untamed Word

(Conception of Georgian National

Identity and Ethno-portrait

according to Akaki Bakradze).....31

ზაზა აბზიანიძე

საქართველო, თბილისი

მოუთვინიერებელი სიტყვა

(ქართული ეროვნული იდენტობისა

და ეთნოპორტრეტის

აკაკი ბაქრაძისეული კონცეფცია).....31

Ivane Amirkhanashvili

Georgia, Tbilisi

Postmodernist Motifs in Vazha Gigashvili's

Novel „One Person Kaplanishvili“33

ივანე ამირხანაშვილი

საქართველო, თბილისი

პოსტმოდერნისტული მოტივები

ვაჟა გიგაშვილის რომანში

„ერთი ვინმე ყაფლანიშვილი“33

Gia Arganashvili

Georgia, Tbilisi

Influence of Allegorical

Literature on Political Processes in

the Post-Soviet Georgia.....35

გია არგანაშვილი
საქართველო, თბილისი
იგავური ლიტერატურის გავლენა
პოსტსაბჭოთა საქართველოს
პოლიტიკურ პროცესებზე.....35

I.L Bagration-Moukhraneli
Russia, Moscow
T. Abuladze's „Repentance“
(Monanieba) and Perestroika.....38

Nino Balanchivadze
Georgia, Tbilisi
Literature and Ethnic Conflict.....39

ბალანჩივაძე ნინო
საქართველო, თბილისი
ლიტერატურა და ეთნიკური კონფლიქტი.....39

Tamar Barbakadze
Georgia, Tbilisi
The Structure of Classic
Georgian Verse – a Spiritual
Shelter in Besik Kharanauli's
Poetry in the 1990s.....41

თამარ ბარბაქაძე
საქართველო, თბილისი
ქართული კლასიკური ლექსის
სტრუქტურა – ბესიკ ხარანაულის
პოეზიის სულიერი თავშესაფარი
XX საუკუნის 90-იან წლებში.....41

Tatiana Basniak-chervinska <i>Ukraine, Chernivtsi</i> Embracing the Political Apathy of Gregor von Retzori.....	44
Levan Beburishvili <i>Georgia, Tbilisi</i> Political Allegory in the Novel „The Ark of the Souls“ by Goderdzi Chokheli.....	45
ლევან ბებურიშვილი <i>საქართველო, თბილისი,</i> პოლიტიკური ალეგორია გოდერძი ჩოხელის რომანში „სულეთის კიდობანი“	45
Salome Bobokhidze <i>Georgia, Tbilisi</i> Different Narratives – Similar Adventure.....	46
Levan Bregadze <i>Georgia, Tbilisi</i> „Author’s Mask“ and Georgian Postmodernism.....	47
ლევან ბრეგაძე <i>საქართველო, თბილისი</i> „ავტორის ნიღაბი“ და ქართული პოსტმოდერნიზმი.....	47

Rūta Brūzgienė <i>Lithuania, Vilnius</i> Juozas Baltušis's Novel „Sakmė apie Južą“ [Saga about Juza]: an Archetypal Expression of the Nation's Vitality.....	49
Svetlana Bunina <i>Bulgaria, Bansko</i> Private History and Collective Trauma in the Newest Literature of Eastern Europe.....	50
Tatiana Bystrova <i>Russia, Moscow</i> Intertextuality of Italian Non-fiction: a Legacy of Postmodernism?.....	51
Olha Chervinska <i>Ukraine, Chernivtsi</i> The Split Unity (the novel by Eugene Vodolazkin „Brisbane“).....	52
Ramaz Chilaia <i>Georgia, Tbilisi</i> The Texts of the „Epoch of Changes“	53
რამაზ ჭილაია <i>საქართველო, თბილისი</i> ცვლილებათა ეპოქის ტექსტები.....	53

Lasha Chkhartishvili
Georgia, Tbilisi
War, Epoch, City ...
(Severe Problems of the 90-ies of
the 20th Century in the Modern
Georgian Theatre Directing).....56

ლაშა ჩხარტიშვილი
საქართველო, თბილისი
ომი, ეპოქა, ქალაქი...
(XX საუკუნის 90-იანი წლების
მწვავე პრობლემები უახლეს
ქართულ სათეატრო რეჟისურაში).....56

Eka Chkheidze
Georgia, Tbilisi
The Ruthlessness of the Soviet
Regime on the Basis of
One Georgian Story.....59

ეკა ჩხეიძე
საქართველო, თბილისი
საბჭოთა რეჟიმის დაუნდობლობა
ერთი ქართული მოთხრობის მიხედვით.....59

Tea Dularidze
Tamar Tarkhnishvili
Georgia, Tbilisi
Antigone Eternal Political
Messages and Georgian Post-modern
Out of the Present Moment... Antigone.....62

თეა დულარიძე
თამარ თარხნიშვილი
საქართველო, თბილისი
„ანტიგონეს“ მარადიული პოლიტიკური
გზავნილები და ქართული პოსტ-მოდერნისტული
„მინდა გამოსვლა წამიდან... ანტიგონე“62

Roman Dzyk
Shutiak Liliia
Украина, Черновцы
Ukraine of the 90-s in a „New Journalistic Novel“
by Les Beley „The Wicked Nineties:
Love and Hatred in Uzhhorod“65

Ketevan Elashvili
Georgia, Tbilisi
Publicistic Discourse in „Intellectual Mist“
(Monologue from Dialogue
by Jemal Karchkhadze).....66

ქეთევან ელაშვილი
საქართველო, თბილისი
პუბლიცისტური დისკურსი
„ინტელექტუალურ ბურუსში“
(ჯემალ ქარჩხაძის „მონოლოგი დიალოგიდან“).....66

Maka Elbakidze
Georgia, Tbilisi
Actualization of a Topical Literary Theme on the
Georgian Stage Lasha Tabukashvili's
„Does it Matter if Wet Lilac is Wet?!“69

მაკა ელბაქიძე
საქართველო, თბილისი
მწვავე ლიტერატურული თემის
აქტუალიზაცია ქართულ სცენაზე
(ლაშა თაბუკაშვილის
„მერე რა რომ სველია სველი იასამანი“).....69

Maria Filina
Georgia, Tbilisi
Russian Literature in Georgia at the
end of XX – Beginning of XXI Century
(public role and teaching).....71

მარიამ ფილინა
საქართველო, თბილისი
რუსული ლიტერატურა საქართველოში
XX საუკუნის ბოლოსა და XXI საუკუნის დასაწყისში
(საზოგადოებრივი როლი და სწავლება).....71

Julieta Gabodze
Georgia, Tbilisi
„New Lamentations of Jeremiah“ –
the Prophecy of Giorgi Chanturia.....74

ჯულიეტა გაბოძე
საქართველო, თბილისი
„ახალი იერემიას გოდება“ –
გიორგი ჭანტურიას წინასწარმეტყველება.....74

Nugesha Gagnidze
Georgia, Kutaisi
The Recent History of Georgia in
Nino Haratischvili's
Novel „My Gentle Twin“77

ნუგეშა გაგნიძე
საქართველო, ქუთაისი
საქართველოს უახლესი ისტორია
ნინო ხარატიშვილის რომანში
„ჩემი საყვარელი ორეული“77

Nino Gagoshashvili
Georgia, Tbilisi
Religious-Ideological
Trend of the „New Reality“79

ნინო გაგოშაშვილი
საქართველო, თბილისი
„ახალი რეალობის“ რელიგიურ-
იდეოლოგიური ტენდენცია.....79

Ketevan Gardapkhadze
Georgia, Tbilisi
Botho Straus’s Ithaca
and United Germany.....82

ქეთევან გარდაფხაძე
საქართველო, თბილისი
ბოთო შტრაუსის ითაკა და
გაერთიანებული გერმანია.....82

Levan Gelashvili
Georgia, Tbilisi
Ekphasis and the Photographic-Binocular
Narrative Peculiarities
in Niko Lortikpanidze’s Miniatures.....84

ლევან გელაშვილი
საქართველო, თბილისი
**ეკფრასისი და ფოტოგრაფიულ-
ბინოკულარული თხრობის თავისებურებები**
ნიკო ლორთქიფანიძის მინიატურებში.....84

Tamta Ghonghadze
Georgia, Tbilisi
**Some Aspects of Interpretation of
„Aluda Ketelauri“ in Givi Margvelashvili’s
Postmodern Novel – „Mutsali“87**

თამთა ღონღაძე
საქართველო, თბილისი
**„ალუდა ქეთელაურის“ გააზრების
ზოგიერთი ასპექტი გივი მარგველაშვილის
პოსტმოდერნისტულ რომანში – „მუცალი“87**

Mariam Giorgashvili
Georgia, Tbilisi
**The Search For New Identity On The Pages of
Magazine „Pioneri“ („Nakaduli“).....89**

მარიამ გიორგაშვილი
საქართველო, თბილისი
**ახალი იდენტობის ძიება ჟურნალ
„პიონერის“ („ნაკადულის“) ფურცლებზე.....89**

Nana Gonjilashvili
Nestan Sulava
Georgia, Tbilisi
**About Understanding of Post Modernist
of Saint Mariam Magdalineli in
XX-XXI Century’s Literature.....91**

ნანა გონჯილაშვილი
ნესტან სულავა
საქართველო, თბილისი
წმ. მარიამ მაგდალინელის პოსტმოდერნული
გააზრებისათვის XX– XXI საუკუნეების
ქართულ ლიტერატურაში.....91

Konrad Gunesch
United Arab Emirates, Dubai
Literary and Multicultural Discourses of
Slowness in the 1980s and 1990s,
Substantiated in the Travel Form of
Slow Tourism, and Serving the Political
Part of Planetarysustainability Via the
Triple Bottom Line in its Social, Economic
and environmental Dimensions.....95

Viktoriia Ivanenko
Ukraine, Kyiv
Devolutionary Turn In Scotland:
From Politically Informed Writing
To The „New Humanist“ Text.....96

Maia Jaliashvili
Georgia, Tbilisi
Breaking of the Closed System
(According to Otar Chiladze
Novel „The Basket“).....97

მაია ჯალიაშვილი
საქართველო, თბილისი
ჩაკეტილი სისტემის რღვევა
(ოთარ ჭილაძის რომან
„გოდორის“ მიხედვით).....97

Mzia Jamagidze
Georgia, Tbilisi
Irony as a Way of Reflection on the Soviet/Colonial Realty in the Novel „My Uncle Iona“ by Jemal Karchkhadze.....99

მზია ჯამაგიძე
საქართველო, თბილისი
ირონია, როგორც საბჭოთა/კოლონიური სინამდვილის გაცნობიერების გზა ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობაში „ბიძაჩემი იონა“99

Elene Javelidze
Georgia, Tbilisi
The East-West dichotomy in the novel „My Name is Red“ by Orhan Pamuk.....102

ელენე ჯაველიძე
საქართველო, თბილისი
აღმოსავლეთ-დასავლეთის დიქოტომია ორჰან ფამუქის რომანში „მე წითელი მქვია“102

Grigol Jokhadze
Georgia, Tbilisi
Non-literal Conflict (T. Tabidze VS. O. Mandelstam).....105

გრიგოლ ჯოხაძე
საქართველო, თბილისი
არალიტერატურული კონფლიქტი (ტ. ტაბიძე VS. ო. მანდელშტამი).....105

Maka Jokhadze
Georgia, Tbilisi
**Ambivalent Integrity of Politics
and Literature in Zaira Arsenishvili's Novels.....106**

მაკა ჯოხაძე
საქართველო, თბილისი
**პოლიტიკისა და ლიტერატურის
ამბივალენტური მთლიანობა
ზაირა არსენიშვილის რომანებში.....106**

Tamar Kalichava
Tamta Kalichava
Georgia, Tbilisi
**Cultural-Historical Challenges of the
90's Georgia Analysis of Otar Chkheidze's
Artistic-Documentary Discourse.....109**

Lia Karichashvili
Georgia, Tbilisi
**Post-modernist Text –
Reflection of the Epoch
(Story by Mariana Nanobashvili –
„Dance of the Shadows“).....110**

ლია კარიჭაშვილი
საქართველო, თბილისი
**პოსტმოდერნული ტექსტი – ეპოქის ანარეკლი
(მარიანა ნანობაშვილის მოთხრობა
„ჩრდილების როკვის“ მიხედვით).....110**

Mary Khukhunaishvil-Tsiklauri <i>Georgia, Tbilisi</i> Political Events of the 80s-90s of the XX Century and the Youth Literary Journalism.....	113
Zeinab Kikvidze <i>Georgia, Kutaisi</i> Aspects of Narrative Discourse in Contemporary Literature.....	114
ზეინაზ კიკვიძე <i>საქართველო, ქუთაისი</i> ნარატიული დისკურსის ასპექტები თანამედროვე ლიტერატურაში.....	114
Tsira Kilanava <i>Georgia, Tbilisi</i> Literary memory on the war of Abkhazia.....	117
ცირა კილანავა <i>საქართველო, თბილისი</i> ლიტერატურული მეხსიერება აფხაზეთისომის შესახებ.....	117
Larisa S. Kislova <i>Russia, Tyumen</i> Russian „New Drama“ of the Turn of XX–XXI Centuries as an Anti-crisis Project: Strategies of Challenge.....	119

Iraida Krotenko <i>Georgia, Kutaisi</i> Token Space Collage with the Image of the Fish Avto Varazi.....	120
ირაიდა კროტენკო <i>საქართველო, ქუთაისი</i> ავტო ვარაზის თევზის ამსახველი კოლაჟების ნიმუხადი სივრცე.....	120
Maria Kshonzer <i>Deutschland, Lübeck</i> Roman Gr. Robakidze („Snake Shirt“) in the Translation of Kamila Korinteli 1991year-a Sign of the Renaissance of National Consciousness in Georgi.....	123
Gocha Kuchukhidze <i>Georgia, Tbilisi</i> „Krtsanisi Poppies“ and „Drop of Bloody Poppy at Uplistsikhe“.....	124
გოჩა კუჭუხიძე <i>საქართველო, თბილისი</i> „კრწანისის ყაყაჩოები“ და უფლისციხესთან ხილული „სისხლისფერი ყაყაჩოს წვეთი“.....	124
Tatjana Kuharenoka <i>Latvia, Riga</i> „Who We are and Who We Were“. Christa Wolf's Diaries as a Form of Inner Resistance.....	127

Nona Kupreishvili
Georgia, Tbilisi
From Literary Journalism
to Literary Writings.....128

ნონა კუპრეიშვილი
საქართველო, თბილისი
ლიტერატურული ჟურნალიზმიდან
მწერლობისკენ.....128

Nestan Kutivadze
Georgia Kutaisi
The Socium of the End of the 20th
Century in the Artistic Narrative.....130

ნესტან კუტივაძე
საქართველო, ქუთაისი
XX საუკუნის დასასრულის
სოციუმი მხატვრულ ნარატივში.....130

Manana Kvachantiradze
Georgia, Tbilisi
The Concept of Freedom in
Novels of Otar Chiladze
(„March Rooster“, „Avelum“)......133

მანანა კვაჭანტირაძე
საქართველო, თბილისი
თავისუფლების კონცეპტი
ოთარ ჭილაძის რომანებში
(„მარტის მამალი“, „ავალუმი“)......133

Manana Kvataia
Georgia, Tbilisi
**On the Relationship of Existential
Vectors of the Literary and Political
Fields of the „Happy Martyr“.....136**

მანანა კვატაია
საქართველო, თბილისი
**„ბედნიერი ტანჯულის“ ლიტერატურულ
და პოლიტიკურ ველთა ექსისტენციური
ვექტორების მიმართებისათვის.....136**

Maia Kvirkvelia
Georgia, Tbilisi
**Postmodernist Version of Ilia Chavchavadze’s
Murder in Lasha Imedashvili’s Novel
„Three Murders in Old Tbilisi“.....139**

მაია კვირკველია
საქართველო, თბილისი
**ილია ჭავჭავაძის მკვლელობის
პოსტმოდერნისტული ვერსია
ლაშა იმედაშვილის რომანში
„სამი მკვლელობა ძველ თბილისში“.....139**

Jurate Landsbergyte-Becher
Lithuanian, Vilnius
**Literature in Political Context:
Return of Non-occupied Lithuania.....142**

Kun Jong Lee
South Korea, Seoul
**The Rise of Asian Australian Literature
in the 1980s: The Case of Don’o
Kim’s The Chinaman.....143**

Gubaz Letodiani
Georgia, Tbilisi
Discourse of the Magazine
„Polylogi“ in 1990s.....144

გუბაზ ლეთოდიანი
საქართველო, თბილისი
ჟურნალ „პოლილოგის“ დისკურსი
მე–20 საუკუნის 90–იანი წლების ფონზე.....144

Tamar Lomidze
Georgia, Tbilisi
The Concept of Time in the Novel by
Aka Morchiladze „Paliashvili Street Dogs“146

თამარ ლომიძე
საქართველო, თბილისი
დროის კონცეფცია აკა მორჩილაძის
„ფალიაშვილის ქუჩის ძაღლებში“146

Kakhaber Loria
Georgia, Tbilisi
Georgian Socio-Political Reality in the 1990-s
According to Trilogy („Performing Coup“,
„White Bear“, „Bermuda Triangle“)
by Otar Chkheidze.....147

კახაბერ ლორია
საქართველო, თბილისი
მე-20 საუკუნის 90–იანი წლების ქართული
საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სინამდვილე
ოთარ ჩხეიძის ტრილოგიის
(„არტისტული გადატრიალება“, „თეთრი დათვი“,
„ბერმუდის სამკუთხედი“) მიხედვით.....147

Tatiana Megrelishvili
Georgia, Tbilisi
**„Game“ as a Model of Thinking and its
Artistic Embodiment in the
Literature of Russian Postmodernism
(Abram Tertz „Walks with Pushkin“)**.....150

Lili Metreveli
Tatia Oboladze
Georgia, Tbilisi
**Traumatic Memory in
Postcolonial Georgian Art Space**.....151

ლილი მეტრეველი
თათია ობოლაძე
საქართველო, თბილისი
**ტრავმული მეხსიერება პოსტკოლონიურ
ქართულ სახელოვნებო სივრცეში**.....151

Inga Milorava
Georgia, Tbilisi
**Return to Sokhumi’s Sensory Field
(Guram Odisharia, „Return to Sokhumi“)**.....155

ინგა მილორავა
საქართველო, თბილისი
**დაბრუნება სოხუმის გრძნობიერ ველში
(გურამ ოდიშარია, „სოხუმში დაბრუნება“)**.....155

Nino Mindiashvili
Georgia, Tbilisi
**Internally Displaced Person’s
Paradigm in the Context of
an Epochal Discourse**.....156

ნინო მინდიაშვილი
საქართველო, თბილისი
დევნისის პარადიგმა ეპოქალური
დისკურსის კონტექსტში.....156

Irine Modebadze
Georgia, Tbilisi
Border Disruption and the
Problem of Cultural Identity
(Russian-speaking Writers of Georgia at
the turn of the XX-XXI centuries).....159

ირინე მოდებაძე
საქართველო, თბილისი
საზღვრების მოშლა და კულტურული
იდენტობის პრობლემა
(საქართველოს რუსულენოვანი
მწერლობა XX-XXI საუკუნეთა მიჯნაზე).....159

Galyna Morieva
Ukraine, Mariupol
Foreseeing the Future:
Prophecies in Literary Works.....161

Maia Nachkepia
Georgia, Tbilisi
From Dissidence to Presidency:
Vaclav Havel and Zviad Gamsakhurdia.....162

Ketevan Nadareishvili
Georgia, Tbilisi
The Political Processes of 1990s in
an Artistic Context: Olga Taxidou's Play
„Medea –A World Apart“ and its Interpretation
in The Tumanishvili Film Actors' Studio.....163

ქეთევან ნადარიშვილი
საქართველო, თბილისი
XX საუკუნის 90-იანი წლების პოლიტიკური პროცესები მხატვრული ხელოვნების კონტექსტში: ოლგა ტაქსიდუს პიესა „მედეა – გახლეჩილი სამყარო“ და მისი ინტერპრეტაცია მ. თუმანიშვილის კინომსახიობთა თეატრში.....163

Avtandil Nikoleishvili
Georgia Kutaisi
Otar Chiladze’s „Avelum“ – A Novel Depicting the Georgian Reality of the 1980-1990s.....165

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი
საქართველო, ქუთაისი
ოთარ ჭილაძის „აველუმი“ როგორც 1980-1990-იანი წლების ქართული რეალობის ამსახველი რომანი.....165

Georgi N. Nikolov
Bulgaria, Sofia
Bulgarian-Georgian Relations during the Middle Ages.....168

Nataliia Nikoriak
Ukraine, Chernivtsi
The Duality of the World as an Artistic Premonition of History: the Film by Y. Illienko and S. Parajanov „Swan Lake. The Zone“ (1990).....169

Dmitry Novokhatskiy
Italy, Macerata
**„There Were No Bolsheviks in This Russia“:
Correction of Soviet Past in
Russian Literary Alternate History.....170**

Lela Ochiauri
Georgia, Tbilisi
**Dedicated to Homeland Allegory of
the Promised Land and the Flood in
the Abkhazian Conversational Movie
of George Ovashvili Based on
Nugzar Shataidze’s Stories.....171**

ლელა ოჩიაური
საქართველო, თბილისი
**ვუბღენი ჩემ სამშობლოს!
ალთქმული მიწისა და წარღვნის
ალეგორია გიორგი ოვაშვილის
აფხაზურ კინოდილოგიაში
ნუგზარ შატაიძის მიხედვით.....171**

Natalya Oturgasheva
Russia, Novosibirsk
**Artistic Reflection of Historic Dramas:
Requiem or Warning?.....173**

Salome Pataridze
Georgia, Tbilisi
**The Importance of Women Authors in
the Formation of Georgian National and
Modern Narrative – Based on Lyric Works
by Ana Kalandadze and Lia Sturua.....174**

სალომე პატარიძე
საქართველო, თბილისი
ქალი-ავტორების მნიშვნელობა
ქართული ნაციონალური და
მოდერნული ნარატივის ფორმირებაში
ანა კალანდაძისა და ლია სტურუას
ლირიკული ნიმუშების მიხედვით.....174

Elena Ponomareva
Russia, Chelyabinsk
Human, History and Politics in
Documentary Novel of N. Mamulashvili
„My Chechen War. 94 Days in Captivity“177

Nino Popiashvili
Georgia, Tbilisi
Markers of the National Identity and Fiction
(1991 Independence of Georgia:
Process and Results).....178

ნინო პოპიაშვილი
საქართველო, თბილისი
ნაციონალური იდენტობის მარკერები
და მხატვრული ლიტერატურა
(საქართველოს 1991 წლის დამოუკიდებლობა:
პროცესი და შედეგი).....178

Marchelo Potocco
Italy, Trieste
Uroš Zupan, and the Role of the Poet in
the Post-independence Slovenian Society.....180

Jessica Pressman
USA, San Diego
**Loving Books at the
End of the Millennium.....182**

Tatyana Prokhorova
Vera Shamina
Russia, Kazan
**Political Discourse in Contemporary Russian Prose
(based on the novel by Grigory Baklanov
„And then Come the Looters“
and Z. Prilepin „Sankya“).....183**

Nestan Ratiani
Georgia, Tbilisi
**April 9 and Georgian-Russian-American
relations in Elizabeth Scott-Tervo’s Work
„The Sun Does Not Shine Without You“184**

Shorena Shamanadze
Natela Chitauri
Georgia, Tbilisi
**Paradigm of 1990s and Transformations of
the National Identities in Georgian
Intercultural-Migration Literature.....185**

შორენა შამანაძე
ნათელა ჩიტაური
საქართველო, თბილისი
**1990-იანი წლების პარადიგმა და ნაციონალურ
იდენტობათა ტრანსფორმაციები ქართულ
ინტერკულტურულ-მიგრაციულ მწერლობაში.....185**

Manana Shamilishvili Mari Tsereteli <i>Georgia, Tbilisi</i> The Georgian Press of 1990-1991 in the Context of Political Processes.....	188
მანანა შამილიშვილი მარი წრეთელი <i>საქართველო, თბილისი</i> 1990-1991 წლების ქართული პრესა პოლიტიკური პროცესების კონტექსტში.....	188
Solomon Tabutsadze <i>Georgia, Tbilisi</i> Narratives of Post-Soviet Years – Reflections on Soviet-Era.....	191
სოლომონ ტაბუცაძე <i>საქართველო, თბილისი</i> პოსტსაბჭოთა ნარატივი – რეფლექსია გარდასულ ეპოქაზე.....	191
Elka Traykova <i>Bulgaria,</i> Political Rerpssions on Bulgarian Literature in the 1950’s–1980’s.....	192
Archil Tserediani <i>Georgia, Tbilisi</i> Function of Epatage in Post-modernist Georgian Literature.....	193

Maia Tsertsvadze
Georgia, Tbilisi
**Narrative and Reflection on
the Events of March 9, 1956 in
Modern Georgian Non-fiction.....195**

მაია ცერცვაძე
საქართველო, თბილისი
**1956 წლის 9 მარტის მოვლენების
ნარატივი და რეფლექსია თანამედროვე
ქართულ ნონფიქშენში.....195**

Zoia Tskhadaia
Georgia, Tbilisi
**Two Shores, Two Truths
(on Georgia’s tragic events of
the 1990s in Georgian and
Abkhazian literary narrative).....197**

ზოია ცხადაია
საქართველო, თბილისი
**ორი ნაპირი, ორი სიმართლე
(90-იანი წლების საქართველოს
ტრაგიკული მოვლენების შესახებ
ქართული და აფხაზური
ლიტერატურის ნარატივში).....197**

Manana Turiashvili
Georgia, Tbilisi
**Legend of Surami Fortress
and Issues of its Literary and
Stage Interpretations in
the 80-90s of the 20th Century.....200**

მანანა ტურიაშვილი
საქართველო, თბილისი
ლეგენდა სურამის ციხეზე
და მისი ლიტერატურული,
სცენური ინტერპრეტაციის საკითხი
XX საუკუნის 80-90-იან წლებში.....200

Sergei Zotov
Russian Federation, Taganrog
Existential Motives in
the Novel „Sankya“ by Z. Prilepin’s.....203

Zaza Abzianidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

An Untamed Word

(Conception of Georgian National Identity and Ethno-portrait
according to Akaki Bakradze)

The painful problems of Georgian identity and ethno-portrait run through the entire biography of Akaki Bakradze – this outstanding publicist and public figure of the second part of the XX century. So as to make Akaki Bakradze's aforementioned national conception easily accessible to the reader, we shall try to point out a few major aspects in a historical retrospective. In accordance with this principle, the first concept will be „Georgian messianic idea“, which is laid out in an article by Akaki Bakradze, „A Forgotten Idea“ (1987). It is precisely in the historical retrospective that Akaki Bakradze presents an ensemble of constants of Georgian national character and ethnoculture in his polemical text, „An Acerb Exclamation“ (1983). This essay stands as a conceptual adversary to his colleague's, Guram Asatiani's vast expedition into the territory of cultural anthropology, „At the Origins“. No less explicitly, Akaki Bakradze opposed („Foretelling with the Bygone“, 1984) the historian Levan Sanikidze, considering his highly popular four volume work, „Naked Swords“, as an overtly pathetic and romanticized version of our past.

Naturally, in observing the meaningful specifics of Georgian character, Akaki Bakradze would often turn to the literary analogies („What *Tatkaridzeoba* Means“, „Mamelukian Consciousness“ among others). In general, he saw writing, as such, as one of the basic conditions for preserving the Georgian socio-cultural integrity and personal/national dignity. Precisely this belief saturates his „Taming of the Literature“ (1990) – a kind of „alternative history“ of the XX century Georgian literature. It is interesting to study the evolution of Akaki Bakradze's national conception. This process was further elucidated and drawn forth by his posthumous collection, „Conversing“ (2000).

ზაზა აბზიანიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მოუთვინიერებელი სიტყვა

(ქართული ეროვნული იდენტობისა და ეთნოპორტრეტის
აკაკი ბაქრაძისეული კონცეფცია)

ქართული იდენტობისა და ეთნოპორტრეტის მტკივანი კითხვები ბოლომდე გასდევდა აკაკი ბაქრაძის – XX საუკუნის მეორე ნახევრის ამ გამოჩენილი პუბლიცისტისა და საზოგადო მოღვაწის მთელ ბიოგრაფიას. იმისათვის, რომ მკითხველს ზემოხსენებულ პრობლემატიკაში ორიენტაცია გავუადვილოთ, ვცდებით აკაკი ბაქრაძის ეროვნული კონცეფციის რამდენიმე, უმთავრესი ასპექტი ერთგვარ ისტორიულ რეტროსპექტივაში წარმოვაჩინოთ. ამ პრინციპიდან გამომდინარე, პირველი კონცეპტი იქნება – „ქართული მესიანისტური იდეა“, რომელიც ჩამოყალიბებულია აკაკი ბაქრაძის სტატიაში „დავიწყებული იდეა“ (1987). სწორდ ისტორიულ რეტროსპექტივაში წარმოსახავს აკაკი ბაქრაძე ქართული ეროვნული ხასიათისა და ეთნოკულტურული კონსტანტების ერთობლიობას თავის პოლემიკურ წერილში „მკვახე შეძახილი“ (1983). ეს ესეე კონცეპტუალურად უპირისპირდებოდა მისი კოლეგის – გურამ ასათიანის ვრცელ ექსკურსს კულტურული ანთროპოლოგიის სფეროში – „სათავეებთან“. არანაკლები სიცხარით ეპაექრებოდა აკაკი ბაქრაძე („წასულით წინასწამეტყველება“, 1984) ისტორიკოს ლევან სანიკიძეს, რადგან მისი დიდად პოპულარული ოთხტომეული „უქარქაშო ხმლები“ – ჩვენი წარსულის ზედმეტად პათეტიკურ და რომანტიზირებულ ვერსიად მიაჩნდა.

ბუნებრივია, რომ ქართული ხასიათის ნიშანდობლივ თვისებებზე დაკვირვებისას, აკაკი ბაქრაძე ხშირად მიმართავდა ლიტერატურულ ანალოგიებს („რა არის თათქარიძეობა?“, „მამელუკური ცნობიებება“ და ა.შ). მწერლობა, მას, საზოგადოდ, ქართული სოციოკულტურული ერთობის და პიროვნული/

ეროვნული ღირსების შენარჩუნების ერთ-ერთ გარანტად მი-
აჩნდა. სწორედ ამ პათოსითაა გამსჭვალული „მწერლობის
მოთვინიერება“ – XX საუკუნის ქართული ლიტერატურის
ერთგვარი, „ალტერნატიული ისტორია“, 1990). საინტერესო
საკვლეფია აკაკი ბაქრაძის ეროვნული კონცეფციის ევოლუცია.
ეს პროცესი განსაკუთრებით მკაფიოდ ასახა უკვე მწერლის
სიკვდილშემდგომ გამოცემულმა პუბლიცისტურმა კრებულმა
„გაბაასება“ (2000).

Ivane Amirkhanashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Postmodernist Motifs in Vazha Gigashvili's Novel „One Person Kaplanishvili“

Vazha Gigashvili's novel «One Person Kaplanishvili» is a critically-
realistic picture of modern social life in general term: the activities
of so-called new Georgians, political scores and the violent image of
wild capitalism, the emergence of a gap between rich and poor and
moral compromises, personal alienation and spiritual crisis of man.
Everything is rendered with cinematic sequence and accuracy.

The general line of narration gradually focuses on the main character
- an artistic image of Nodar Kaplanishvili whose traits darken and
become visual. He is a typical image, generalized distinguished cha-
racter of modern Georgian socium. This artistic image is developing
quite dynamically, which ultimately leads to the fact that we face a
literary and historical paradigm - Jako Jivashvili.

The main character of the novel Nodar Kaplanishvili is a
reincarnation of the protagonist of Mikheil Javakhishvili's iconic
novel «Jako's Khiznebi» - Jako Jivashvili. This is a process that proceeds
methodically, without haste and compulsion.

The hint and intertextual game are obvious. The link between texts is well expressed. Everything is presented in such a way as if we are dealing with postmodern attempt, but if we consider principally, we can say that this is a free version, rather than standard intertextual processing.

ივანე ამირხანაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პოსტმოდერნისტული მოტივები ვაჟა გიგაშვილის რომანში „ერთი ვინმე ყაფლანიშვილი“

ვაჟა გიგაშვილის რომანი „ერთი ვინმე ყაფლანიშვილი“, ზოგადი თვალსაზრისით, თანამედროვე სოციალური ყოფის კრიტიკულ-რეალისტურ სურათს წარმოადგენს: ეგრეთ წოდებული ახალი ქართველების აქტივობები, პოლიტიკური ანგარიშები და ველური კაპიტალიზმის ძალადობრივი სახე, მდიდრებსა და ღარიბებს შორის გაჩენილი უფსკრული და მორალურ-ზნეობრივი კომპრომისები, პიროვნული გაუცხოება და ადამიანის სულიერი კრიზისი. ყველაფერი კინემატოგრაფიული თანმიმდევრობითა და სიზუსტით არის გადმოცემული.

თხრობის საერთო ხაზი თანდათან კონცენტრირდება მთავარ პერსონაჟზე – ნოდარ ყაფლანიშვილის მხატვრულ სახეზე, რომლის შტრიხები მუქდება და თვალსაჩინო ხდება. ის არის ტიპური სახე, თანამედროვე ქართული სოციალური განზოგადებული, მეტისმეტად ნიშანდობლივი ხასიათი. ეს მხატვრული სახე საკმაოდ დინამიკურად ვითარდება, რასაც საბოლოოდ მივყავართ იქამდე, რომ ჩვენ წინაშე წარმოდგება ლიტერატურულ-ისტორიული პარადიგმა – ჯაყო ჯივაშვილი.

რომანის მთავარი გმირი ნოდარ ყაფლანიშვილი მიხეილ ჯავახიშვილის საკულტო რომანის „ჯაყოს ხიზნების“ მთავარი პერსონაჟის ჯაყო ჯივაშვილის რეინკარნაციაა. ეს

არის პროცესი, რომელიც ხდება მეთოდურად, აუქქარებლად, ძალდატანების გარეშე.

აშკარაა მინიშნება და ინტერტექსტუალური თამაში. გამოკვეთილია კავშირი ტექსტებს შორის. ყველაფერი ისეა წარმოდგენილი, თითქოს საქმე გვაქვს პოსტმოდერნისტულ ცდასთან, მაგრამ პრინციპულად თუ განვიხილავთ, შეიძლება ითქვას, რომ ეს უფრო თავისუფალი ვერსიაა, ვიდრე სტანდარტული ინტერტექსტობრივი გადამუშავება.

Gia Arganashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Influence of Allegorical Literature on Political Processes in the Post-Soviet Georgia

In the harsh conditions of the totalitarian regime of the Soviet Union when truth telling was a matter of certain risks, Georgian writers made use of allegorical form of expression. Similar tradition was not alien to our literature. Hence, it was not difficult for the reader to read and understand this kind of „secret language“.

However, when the Soviet Union was disintegrated and the country, like other republics dealed its independence, the literature tried to transform the acute political processes into certain schemes (biblical and mythological). Thus, it assumed prophetic function and also determined readers' political expectations.

One of the examples of this is literary treatment of the theme, in which the exit of the republics from the Soviet Union was compared with the exodus of the people of Israel from Egyptian slavery.

The biblical allusion in our literature gave rise to the attributes characteristic of Egyptian slavery – desert manna, Egyptian cauldrons. In addition, the expectation of a charismatic leader (Moses) also origi-

nated naturally, a re-sacralization of political processes was marked and its artistic transformation was reflected in literary texts.

In some literary works of literature, a prophetic image of the medieval so-called „prophet“ was almost completely restored. In literary (and also publicistic) text, the internal connections with national writing emerged which implied the establishment of intertextuality in literary processes. To illustrate this, we will consider the works of some writers (Otar Chiladze, Irakli Samsonadze, Besik Kharanauli, Koba Arabuli), although to present the full picture there is a need for a general analysis of Georgian prose of the last decades of the last century.

The study of these issues shows the process of changing the ethno-psychology. The search for national and cultural identities and the decisive role of literature in the reconstruction of the consciousness is designed to accelerate the overcoming of Soviet literary traditions.

გია არგანაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

იგავური ლიტერატურის გავლენა პოსტსაბჭოთა საქართველოს პოლიტიკურ პროცესებზე

საბჭოთა კავშირის ტოტალიტარული რეჟიმის მკაცრ პირობებში, როდესაც სიმართლის თქმა გარკვეულ რისკთან იყო დაკავშირებული, ქართულმა მწერლობამ გამოთქმის იგავურ ფორმებს მიმართა. მსგავსი ტრადიცია უცხო არ იყო ჩვენი ლიტერატურისთვის. ამიტომ მკითხველს არ გასჭირვებია ამ ერთგვარად „საიდუმლო ენის“ წაკითხვა და გაგება.

თუმცა, მას შემდეგ, რაც საბჭოთა კავშირი დაიშალა და ქვეყანამ, სხვა რესპუბლიკების მსგავსად, დამოუკიდებლობა გამოაცხადა, ლიტერატურა შეეცადა მძაფრი პოლიტიკური პროცესები გარკვეულ (ბიბლიურ და მითოლოგიურ) სქემებში მოექცია. ამით მან ერთგვარად წინასწარმეტყველური ფუნ-

ქცია აიღო საკუთარ თავზე და მკითხველის პოლიტიკური მოლოდინებიც განსაზღვრა.

ამის ერთ-ერთი მაგალითია იმ თემის მხატვრული დამუშავება, რომელშიც საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან რესპუბლიკების გამოსვლა ეგვიპტის ტყვეობიდან ისრაელი ერის თავდახსნას შეადარეს.

ბიბლიურმა ალუზიამ ჩვენს ლიტერატურაში ეგვიპტური მონობისთვის დამახასიათებელი რეკვიზიტები – უდაბნოს მანანა, ეგვიპტური ქვაბები – გააჩინა. ასევე ბუნებრივად დაიბადა ქარიზმატული წინამძღოლის (მოსეს) მოლოდინი, შეინიშნებოდა პოლიტიკური პროცესების რესაკრალიზაციის პროცესი, რომლის მხატვრული ტრანსფორმაცია ლიტერატურულ ტექსტებში აისახა.

ზოგიერთ ლიტერატურულ ნაწარმოებში თითქმის სრულად აღდგა შუასაუკუნეებრივი ე.წ. „ქადაგის“ წინასწარმეტყველური სახე. მხატვრულ (ასევე პუბლიცისტურ) ტექსტში გაჩნდა შინაგანი კავშირები ნაციონალურ მწერლობასთან, რაც ლიტერატურული პროცესებში ინტერტექსტუალობის დამკვიდრებას გულისხმობდა. ყველაფერ ამის საილუსტრაციოდ რამდენიმე მწერლის (ოთარ ჭილაძე, ირაკლი სამსონაძე, ბესიკ ხარანაული, კობა არაბული) შემოქმედების განხილვა მოგვიწევს, თუმცა სრული სურათის წარმოსაჩენად მეოცე საუკუნის უკანასკნელი ათწლეულების ქართული პროზის ზოგადი ანალიზის აუცილებლობაც დადგება.

აღნიშნულ საკითხების კვლევა საზოგადოების ეთნოფსიქოლოგიის ცვლილების პროცესს წარმოაჩენს. ნაციონალურ და კულტურულ იდენტობათა მიება დამასში ლიტერატურის როლის განსაზღვრა კი ცნობიერების რეკონსტრუირებასა, საბჭოთა ლიტერატურული ტრადიციების დამღვევის საქმეს დააჩქარებს.

I.L. Bagration-Moukhraneli

Russia, Moscow

St. Tikhon Orthodox University

Abuladze's „Repentance“ (Monanieba) and Perestroika

Abuladze's film „Repentance“ (Monanieba) was shot in 1984 year in Soviet times. After lying on the shelf for three years, It went to the rental in the 1987 year during the publicity (glasnost') period and received in the Soviet Union 6 film awards „Nika“ in various categories, the title „beat film“ (1988), the Grand Prix of the Cannes film festival.

The film restored moral norms, primarily Christian ones. The need for them is deeply overdue in the last period of Soviet Union and „Repentance“ was perceived as a work of modern time, almost as a symbol of Perestroika. In the nineties, it seemed the „Repentance“ was the first sing, followed by a nationwide review of the activities of the Communists, and national repentance. But, unfortunately this did not happen. Abuladze's film remained a unique example of human and artistic renewal, purification from Soviet filth.

The film develops without reference to time, without strict guidelines on the 30-th years of XX century. The depth of understanding of the life of Georgia in Soviet times, Sincerety and pain in the story of the national tragedy, the fall of its leaders and the goodness of the victims, allowed the Director Abuladze to rise to the creation on a Myth that goes beyond the national tragedy. The form of parable not only allowed to present a story about dictator and his wictims, but also an assessment of their actions in the future. This is the last part of the film trilogy, a large-scale historiosophical, epic canvas, including the films „Plea“ and „Tree of desire“. They form a whole story about the life of Georgia mountainous, rural (in the Alazani vallei) and urban. Abuladze relies on knowledge of folklore and history of Georgia. The Creator of the film uses the all-inclusive, allusive form of the tragedy of classicism. The names of the characteres and details are imbued with historical reminiscences. The combination of the opposing begin-

nings of the parable and the document in the story of the two families makes the language of the film deeply innovative. The question of the presence of classicism in Georgian literature is controversial. We adhere to the point of view of Guram Asatiani (From „Vephistkaosani“ to „Bahtrioni“) the idea that the work of Aleksandre Chavchvadze is a weak form of classicism. Abuladze removes kinotragedya according to the laws of classicism's theatre, keeping allusivly and documentary precision.

Nino Balanchivadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Literature and Ethnic Conflict

After reading each literature works, individual who is desperately full of pain, becomes a bit better , a bit clever thus the writer helps the individual to discover something new and important in his inner soul and personality.

Guram Odisharia's book „Return to Sokhumi“ appeared when no one could ever imagine that this book would be a kind of curve to negotiate with Abkhazians. When the bilateral Georgian-Abkhazian meeting was scheduled, they asked Abkhazians: „Who will you meet with Georgians“? Guram Odisharia ... – was such a writer and loved Abkhazians.

Guram Odisharia himself was willing to meet with Abkhaz Daur Nachkebia. Daur was mourning the brother killed in the war by Georgians and would he like to sit at the table of dialogue was unknown.

Guram Odisharia recalled, that he had already published the book „Return to Sokhumi“: I wrote: „Daur forgive me too“, and I sent it. Daur read my book and sent me his story „I'm Dead“ (after the story was renamed to „Autumn will come soon“) ... The two writers living

in one city show emotions and feelings in only one form and that is literature.

In spite of war and conflicts, how unbelievable the fact could be, old friends will surely repent loudly. Both sides know that this will happen ... literature will say a good word.

ნინო ბალანჩივაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლიტერატურა და ეთნიკური კონფლიქტი

მხატვრული ლიტერატურის წაკითხვის შემდეგ ადამიანი, რომელსაც, უიმედოდ დარჩენილს, გაუსაძლისი ტკივილი აწუხებს, ოდნავ უკეთესი ხდება, ვიდრე არის, უფრო ჭკვიანი-ვიდრე იყო. და მართლაც, მაშინ ჩნდება მწერალი, რომელიც რაღაც ახალსა და მნიშვნელოვანს, იმედით აღსავსე ძალას აღმოაჩენინებს მკითხველს საკუთარ თავში.

გურამ ოდიშარიას წიგნი „სოხუმში დაბრუნება“ გამოჩნდა მაშინ, როცა ვერავინ წარმოიდგენდა, რომ ეს წიგნი იქნებოდა ერთგვარი გზა აფხაზებთან მოსალაპარაკებლად. როცა ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის მოსაგვარებლად პირველი ნაბიჯები გადაიდგა და შეხვედრა დაიგეგმა, აფხაზებს ჰკითხეს, ვის შეხვედებოდნენ ქართველებიდან?... გურამ ოდიშარია დასახელდა... – იყო ასეთი მწერალი და უყვარდა აფხაზებიო.

თავად გურამ ოდიშარიამ აფხაზთაგან დაურ ნაჭყები-ასთან შეხვედრა ისურვა. დაური კი ქართველების მიერ ომში მოკლულ ძმას გლოვობდა და ისურვებდა თუ არა დიალოგის მაგიდასთან დაჯდომას, საკითხავი იყო.

გურამ ოდიშარიას უკვე გამოცემული ჰქონდა წიგნი „სოხუმში დაბრუნება“. „Даур, извини и меня тоже“ წარწერა გაუკეთა და გაუგზავნა. დაურმა, რა თქმა უნდა, წიგნი წაიკითხა და თავისი მოთხრობა „Я, мертвый“ ოდიშარიას გამოუგზავნა (შემდეგ სახელი შეუცვალა და დაარქვა „Скоро осень“)...

დასხვა მხარეს მდგომი ერთ დროს ერთ ქალაქში მცხოვრები ორი მწერალი ემოციებსა და განცდებს მხოლოდ ერთადერთი ფორმით თუ გამოხატავდა... და ეს იყო ლიტერატურა.

მიუხედავად ომისა და ურთიერთმტრობისა, რაც უნდა დაუჯერებელი იყოს, ძველი მეგობრები აუცილებლად მოინანიებენ ხმამაღლა. ორივე მხარემ იცის, რომ ეს აუცილებლად მოხდება... მხატვრული ლიტერატურა მნიშვნელოვან სიტყვას იტყვის.

Tamar Barbakadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Structure of Classic Georgian Verse – a Spiritual Shelter in Besik Kharanauli's Poetry in the 1990s

Besik Kharanauli is a classic of Georgian free verse: there are several conventional verses in the poet's collections of verses from the 1950s and 1960s to the 1990s. Traditional metre of Georgian versification, rhyme and strophe – folk and classical/bookish – the rhythm and intonation of the poetry as a structural base first appeared in B. Kharanauli's collection of verses «Agonic» (1991).

In the verses of the 90s, Besik Kharanauli begins to bemoan himself using classical metres (isosyllabic: with symmetric ten syllables, „low shairi“ and heterosyllabic meters), the strophe composed of broken lines, rhyme („roca maints gulis dagakldeba“ (Something remains untold), „***šen, gadamfgreno frinvelo“ (You, migratory bird), „***iqeci dardad, chemo sulo, chemo sxeulo“ (My soul, my body turned into sadness) (5/4/5, abab, three quatrains), „epitaphiis nacvld“ (Instead of Epitaph), psevdopitafia (Pseudo Epitaph); conventional verse as a consolation („...radgan momavali mašin ibadeba... roca poeti itq'vis mtsared – „ase tsera aghar šeizleba!“) is arranged with classical metres.

The repetition „sad arian švilebi, švilebi sad arian...“ (Where are the children, where are the children) is a monorhyme, with refrain and rich alliteration. A prolonged lamentation performed with 14 syllables (43/43) is read as monostrophe, though it can be divided into six quatrains. Intensively repeated „ar arian qaria“ is paired with „saqartvelo“ and a portrait of the homeland left without children is depicted („saqartvelo qaria“).

The lullaby „nana, saqartvelos miwav!“ performed with high shairi is tragic. The civil war broke out in the 1990s arises in our mind with high shairi, rhyme and monostrophe.

B. Kharanauli's poem „tarielsa avutirdi“ (Weeping for Tariel) is written with 16-syllables high shairi (44/44). By integrating low and high shairi into one strophe, monorhyme, 7-line is performed with the tone of David Guramishvili's verse. Besik Kharanauli's lyric of recent times is distinct for conventional verse „ra dzenia es anbani – metsxramete saukune“ (How hard it is to understand the 19th century). As a consolation for the woes of the homeland, her pain, the poet recognizes the necessity of writing with traditional Georgian verse. That is why side by side with the free verse, the strophes written with the rhythm of the folk and bookish verse appear.

It is noteworthy that in the collection published in 2015 „qavaxis wverze isaghamoeb“ (The crow settles in the treetop) Besik Kharanauri again chooses free verse as a form of self-expression.

თამარ ბარბაქაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული კლასიკური ლექსის სტრუქტურა – ბესიკ ხარანაულის პოეზიის სულიერი თავშესაფარი XX საუკუნის 90-იან წლებში

ბესიკ ხარანაული ქართული ვერლიბრის კლასიკოსია: XX ს. 50-60-იანიდან 90-იან წლებამდე პოეტის ლექსების კრებულებში რამდენიმე კონვენციური ლექსია. ქართული

ვერსიფიკაციის ტრადიციული მეტრიკა, რითმა და სტროფიკა ხალხური და კლასიკური, მწიგნობრული – პოეზიის რიტმი და ინტონაცია, როგორც სტრუქტურული საყრდენი, პირველად ბესიკ ხარანაულის კრებულში „აგონიური“ (1991) გამოჩნდა.

ბესიკ ხარანაული 90-იანი წლების ლექსებში კლასიკური საზომებით (იზოსილაბურით: სიმეტრიული ათმარცვლედით, დაბალი შაირით და ჰეტეროსილაბური საზომებით), დატეხილი სტრიქონებით შედგენილი სტროფით, რითმით იწყებს საკუთარი თავის – ლექსის მწერლის – დატირებას („რადცა მაინც გულის დაგაკლდება“, „***შენ, გადამფრენო ფრინველო“, „***იქეცი დარდად, ჩემო სულო, ჩემო სხეულო“ (5/4/5, abab, სამი კატრენი), „ეპიტაფიის ნაცვლად“, ფსევდო-ეპიტაფია“); კონვენციური ლექსი, როგორც ნუგეში („...რადგან მომავალი მაშინ იბადება... როცა პოეტი იტყვის მწარედ – „ასე წერა აღარ შეიძლება!“), კლასიკური საზომებით არის გამართული.

„სად არიან შვილები, შვილები სად არიან...“ მონორი-მია, რეფრენითა და მდიდარი ალიტერაციით. თოთხმეტმარცვლედით (43/43) შესრულებული, გაბმული გოდება მონოსტროფად იკითხება, თუმცა ექვს კატრენად შეიძლება დაიყოს. ინტენსიურად გამეორებული: „არ არიან, ქარია“ „საქართველოს“ უწყვილდება და გამქრალი შვილების გარეშე დარჩენილი სამშობლოს პორტრეტი იკითხება („საქართველო ქარია“).

ტრაგიკულია მაღალი შაირით შესრულებული „ნანა, საქართველოს მიწავ!“ 90-იანი წლების სამოქალაქო ომი ცოცხლდება მაღალი შაირით, რითმითა და მონოსტროფით.

ბ. ხარანაულის „ტარიელსა ავუტირდი“ თექვსმეტმარცვლიანი მაღალი შაირით (44/44) არის დაწერილი. დაბალი და მაღალი შაირის ერთ ტაეპად გამთლიანებით, მონორი-მით, დავით გურამიშვილის ლექსის კილოთია შესრულებული 7-ტაეპედი.

გამორჩეულია ბესიკ ხარანაულის ბოლოდროინდელ ლირიკაში კონვენციური ლექსი „რა ძნელია ეს ანბანი – მეცხრამეტე საუკუნე“. სამშობლოს უბედურების, მისი ტკივილის სანუგეშოდ პოეტმა აღიარა „ახლებურად“, ანუ ტრადიციული ქართუ-

ლი ლექსით, წერის აუცილებლობა. ვერლიბრის გვერდით ამიტომაც გამოჩნდა ხალხური და მწიგნობრული ლექსის რიტმით დაწერილი სტრიქონები.

საგულისხმოა, რომ 2015 წელს კრებულში „ყვავი ხის წვერზე ისაღამოებს“ ბესიკ ხარანაული კვლავ ვერლიბრს ირჩევს თავისი სათქმელის ფორმად.

Tatiana Basniak-chervinska

Ukraine, Chernivtsi

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Embracing the Political Apathy of Gregor von Rezzori

The present paper sheds new light on Gregor von Rezzory's literary discourse (1914-1998), an Austrian-born in Czernowitz (Bukovina); Romanian, German-language novelist, memoirist and critic, who used to consider himself a stateless citizen (a global citizen). There remains a neglected area in the field of evaluating the creative works of the classic of the German novel of the modernist and postmodernist epochs. Noteworthy, Gregor von Rezzory openly positioned his non-political nature and contempt for the then popular socio-ideological concepts: be it fascism, communism or democracy. Being apolitical, the novelist turned his creative literary originality into his inherent ironical and skeptical manner. The philosophical roots of the concept of political apathy based on the novel „Oedipus at Stalingrad“ (1954) is under study. The author's focus revolves around Rezzory's creative principles and groundbreaking innovations. It should be stressed out, that Rezzory raises the problem at the highest social paradigm, while giving his novel quite a provocative and extremely topical title for the German post-war audience. The story of the protagonist, the young Prussian noble baron Jassilkowski ends up with the Battle at Stalingrad, consequently, the impending war looming through the novel, became the most brutal war event

for the German army. According to the Freudian interpretation, the work should symbolize a chance to shore up the social standings and Rezzory's „Oedipus“ victory over his infantile complex. This paper stressed the importance of the complexity of Rezzory's metaphorical parabola, meeting the requirements of the time, which forced artists to be careful in their considerations and judgements, to the ambivalence that became a narrative of postmodern aesthetics. Altogether, the findings of this study have a number of important implications for future practice.

Levan Beburishvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Political Allegory in the Novel „The Ark of the Souls“
by Goderdzi Chokheli**

A small novel titled *The Ark of the Souls* is a distinguished literary work in Goderdzi Chokheli's colorful literary heritage. It allegorically depicts the history of Georgia. A deep symbolic language is used to describe and evaluate the political processes which evolved after the acquiring of political independence of Georgia. Generally, Goderdzi Chokheli did not belong to the writers with sharpened interest towards politics and social issues. He was rather engaged into the discussion of overall questions of morality. Due to this factor this novel represents a thematic novelty in the fictional works of the author. This study discusses the symbolic-allegorical layers and the sub-text of the novel which is the necessary measure for the clear understanding of the author's positions on the social problems.

ლევან ბებურიშვილი

საქართველო, თბილისი,

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პოლიტიკური ალეგორია გოდერძი ჩოხელის რომანში „სულეთის კიდობანი“

გოდერძი ჩოხელის მრავალფეროვან ლიტერატურულ მემკვიდრეობაში ერთ-ერთი გამორჩეული ნაწარმოებია მცირეტანიანი რომანი „სულეთის კიდობანი“, რომელშიც ალეგორიული ფორმითაა ასახული საქართველოს უახლესი ისტორია. ნაწარმოებში ღრმად სიმბოლური ენით არის აღწერილი და შეფასებული სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ განვითარებული პოლიტიკური პროცესები. გოდერძი ჩოხელი, საზოგადოდ, არ მიეკუთვნებოდა იმ ხელოვანთა რიცხვს, რომელთათვისაც დამახასიათებელი იყო გამახვილებული ინტერესი სოციალურ-პოლიტიკური საკითხებისადმი. იგი უფრო ზოგადი, ზნეობრივი პრობლემების სფეროში ტრიალებდა. აქედან გამომდინარე, ხსენებული რომანი, მწერლის შემოქმედებაში ერთგვარ თემატურ სიახლედ აღიქმება. ნაშრომში წარმოდგენლია რომანის სიმბოლურ-ალეგორიული პლანისა და ქვეტექსტის ანალიზის მცდელობა, რაც აუცილებელი პირობაა ავტორის მოქალაქეობრივი პოზიციის ნათელსაყოფად.

Salome Bobokhidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Different Narratives – Similar Adventure

From the point of view of political events in Georgia and Germany in the 1990ies, it is interesting to compare two novels, „City of angels“ by German writer Christa Wolf and „The first two circles

and everyone else“ by Georgian writer Naira Gelashvili. By analyzing three factors in the narrative: time, voice and mode, I will try to determine the elements, which make these two narratives similar and different. In these novels we see the fractured communication or rather miscommunication between the characters and outside world, and omitting the omnipotent and omnipresent narrator, mosaic structure of the novels and the broken timeline, makes this gap even larger. I will try to show how narratological elements Create distance, strangeness and homelessness, and how the topic „homelessness and alienation“ gives the novels, which do not contain elements of storyline, a framework.

Levan Bregadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

„Author’s Mask“ and Georgian Postmodernism

One of the most important notions of the postmodern literature is „author’s mask“, the term proposed by the American critic Carl Darryl Malmgren. The „author’s mask“ implies the author’s reflection on the text and its creation process within the text itself.

This literary method that since the 80s of the 20th century has often been used in those writings of Georgian writers that apparently represent postmodernist texts (the works by Otar Chkheidze, Guram Dochanashvili, Naira Gelashvili, Aka Morchiladze, Beso Khvedelidze, Zaza Burchuladze, and others), takes its origin as individual specimens in the Georgian literature of the early 20th century, i.e. in the Georgian literature of the time of modernism and socialist realism. Their observation is useful not only for a better understanding of the post-Soviet literary processes but also for revealing the roots (the genesis) of the Georgian postmodernism.

In this work, besides the contemporary samples of the „author’s mask“, it is analyzed prior postmodernism manifestations of this literary method, which, from the point of view of the writing techniques, seem quiet unusual for the time, and at the same time cannot be placed within the framework of modernism or socialist realism, and from today’s observation they may be considered as the messengers of the postmodern literary stile.

ლევან ბრეგაძე

საქართველო, თბილისი,

მოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ავტორის ნილაბი“ და ქართული პოსტმოდერნიზმი

პოსტმოდერნისტული ლიტერატურის მცოდნეობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ცნებაა „ავტორის ნილაბი“, ტერმინი შემოთავაზებული ამერიკელი კრიტიკოსის კ. მამგრენის მიერ. „ავტორის ნილაბი“ გულისხმობს ავტორის რეფლექსიას ტექსტსა და მისი შექმნის პროცესზე თვითონ ტექსტშივე.

ეს ლიტერატურული ხერხი, რომელიც მე-20 საუკუნის 80-ანი წლებიდან ხშირად გამოიყენება ქართველ მწერალთა იმ თხზულებებში, აშკარად პოსტმოდერნისტული ყადის ტექსტებს რომ წარმოდგენენ (ოთარ ჩხეიძის, გურამ დოჩანაშვილის, ნაირა გელაშვილის, აკა მორჩილაძის, ბესო ხვედელიძის, ზაზა ბურჭულაძისა და სხვათა ნაწარმოებებში), სათავეს, ცალკეული ნიმუშების სახით, მე-20 საუკუნის დამდეგის, ანუ მოდერნიზმისა და სოციალისტური რეალიზმის დროინდელ ქართულ მწერლობაში იღებს. მათზე დაკვირვება სასარგებლოა პოსტსაბჭოური ხანის ლიტერატურული პროცესის უკეთ გასაგებადაც და ქართული პოსტმოდერნიზმის ფესვების (გენეზისის) წარმოსაჩენდაც.

ნაშრომში „ავტორის ნილაბის“ თანამედროვე ნიმუშების გვერდით გაანალიზებულია ამ მხატვრული ხერხის პოსტმოდერნიზმამდელი გამოვლინებანი, რომლებიც, სამწერლო ტექ-

ნიკის თვალსაზრისით, იმ დროისათვის ერთობ უჩვეულონი ჩანან, ვერც მოდერნიზმისა და ვერც სოციალისტური რეალიზმის ჩარჩოებში ვერ თავსდებიან და, დღევანდელი გადასახედიდან, პოსტმოდერნისტული ლიტერატურული სტილის მაცნეებად აღიქმებიან.

Rūta Brūzgienė

Lithuania, Vilnius

Mykolas Romeris University

Juozas Baltušis's Novel „Sakmė apie Južą“ [Saga about Juza]: an Archetypal Expression of the Nation's Vitality

Juozas Baltušis (1909-1991) a well-known Lithuanian writer, political and public figure created dozens of prose and drama works, which were translated into many languages of the world and have been awarded various prizes. The novel „Sakmė apie Južą“ [Saga about Juza] (1979) received the LSSR State Prize in 1980, the prestigious French prize in 1990, etc.. In Lithuania, the „Saga“ gained particular popularity as an original myth poem, which erupted as an expression of the archetypal Lithuanian worldview, was like a secret sign of resistance. At that time, J. Baltušis reached the peak in the political establishment: in 1980-1990, he was a member of the Supreme Council of the Lithuanian SSR. At the beginning of the Sąjūdis the writer tried to be loyal (1988), but he did not understand the new political winds, turned towards the Moscow ideologists and was rejected by society as a traitor to the nation.

After nearly three decades, it would be worthwhile to return to the analysis of the writer's proficiency, regardless of time policy or Soviet ideology. The paper will analyse the mythopoetic archetypicality of the novel „Sakmė apie Južą“, which manifests with feelings of Lithuanian nature, the vitality and richness of the lexis, melodious-

ness, traditional ethics, etc. The work will be based on P. Bražėnas, A. Kalėda, A. J. Greimas, M. Eliade, I. Vedrickaitė, V. Kubilius, K. Ambra-
sas, A. Juodytė-Žizienė, J. Lubienė, S. Valentas writings. The compara-
tive methodology will be used.

Svetlana Bunina

Bulgaria, Bansko

The Institute of Literature and Translation

Private History and Collective Trauma in the Newest Literature of Eastern Europe

The world literature of 1980-90th was famous by the rise of non-fiction genres. This kind of literature played a special role in the post totalitarian countries: memoirs, autobiographies of people who endured communism became an informal communication, creating «solidarity of shaken» (Jan Patočka). A critical lot of this personal experience on pages of books and magazines led to changes of the official historical concept, making it more personalistic, implanted in Europe. Getting into the fiction, this discourse blew up a structure of the modern prose – from novels „Field Work in Ukrainian Sex“ by Oksana Zabuzhko and „Three Seconds of Heaven“ by SigitasParulskis, where the private story is implemented in the national trauma, to Vladimir Sharov’s novels with their consecutive deconstruction of the big history, and Svetlana Alexievich’s prose, sounded even silent people from the crowd.

However, while this tendency was supported by the idea of national revival and decolonization in the Eastern Europe, in Russia the colonial scenario („internal colonization“ on Alexander Etkind) continued to develop. Since 2000s, the ideological substitution of totalitarianism trauma to the trauma of „disintegration of the great country“ led to devaluation of private stories. Memory in Russia

„immigrated“ to the narrow space of elite literature (the last outstanding example – „In Memory of Memory“ by Maria Stepanova) and ceased to play a significant humanitarian role in the society. It seems to be one of the reasons of the lasting crisis in Russian literature compare to blossoming literary life in the neighboring states. And strategically, the intention to reproduce „victims’ voices“ seems to be a way to disposal the collective trauma of the totalitarian past.

Tatiana Bystrova

Russia, Moscow

Moscow City Pedagogical University

Intertextuality of Italian Non-fiction: a Legacy of Postmodernism?

Autofiction appeared in Italy in late 90s as an attempt to deviate from postmodernism and return to realism, documentary realism in fact. With this in view, the author exhibits a homonymous figure as a protagonist – in autofiction, the main character has the same name as the author, while the narration is a mix of real and fictional facts from the author’s life.

However, writers who adhere to this genre in Italy, like Walter Siti or Giuseppe Genna, literally turned out to be successors of postmodernism. Pier Paolo Pasolini turns out to be a sort of father of Siti’s literature – Walter Siti has been a researcher of Pasolini’s works for many years; Pasolini’s writings are an important milestone in the Italian literature for Genna too, along with Giacomo Leopardi. Pier Vittorio Tondelli is also not the least in their creative work – he is the one referred to by Italian critics as the last representative of Italian postmodernism.

In Siti’s and Genna’s novels, a researcher can find vast material for analysis of the intertextual component because these are abundant in both acknowledged quotations and unacknowledged quotations

and numerous allusions. We have already dedicated many works to the analysis of unacknowledged quotations in Guiseppe Genna's novel, which is why in this article, we are going to dwell upon W. Siti's works and will study his novel *Too Many Paradises* in terms of allusions and unacknowledged quotations.

Olha Chervinska

Ukraine, Chernivtsi

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

The Split Unity (the novel by Eugene Vodolazkin "Brisbane")

The events of 1991 that have split the consciousness of the witnesses of that time continued it in the form of two separate directions. We may still see it, although each of these directions has already acquired the next, new generation. However, the unity remains inviolable, which is proved by the texts of the most sensitive writers. In this respect, it is advisable to consider the novel by Eugene Vodolazkin as the best pattern. This lyrical-epical text might be regarded through a „metallurgic“ metaphor as a standard of a „high quality alloy of metals“. Here we mean the unity and the combination of all the text parameters: life and music as an inviolable unity and a sense of existence, the constantly moving towards each other dates from the diary of a prominent American guitar player Gleb Yanovsky, as well as the linearity of the real facts from his musical biography. In addition, in text we come across his parents (father was a Ukrainian, mother – a Russian), numerous and versatile events in a universal plot line, the protagonist himself, as well as his love affairs (of both platonic and erotic nature), Ukraine and Russia after 1991, both of which he is equally affected to, multi-layered personosphere and narration, a permanently moving narrative space, paratextual elements (dedication and epigraph, P. S) and, finally, a unique combination of the Ukrai-

nian and Russian languages, which makes it completely impossible to translate the novel into any language. There are no extra words in the novel: its rhythm and semantics are unambiguous and supplement each other. The disintegration of unity leads to death. In this aspect, particular emphasis is laid on the poetics of a place – a topos of reality (the vital space of events) is presented in the description of great cities like Kyiv, Moscow, Leningrad, Paris, Munich, New York. Each of them is opposed by far away Brisbane, a mythologized city (very close in its perception to Hades), which absorbs for ever everything that is so dear and valuable for the protagonist.

Ramaz Chilaia

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

The Texts of the „Epoch of Changes“

The fall of the Berlin Wall in 1989, the cast down of the East European totalitarian systems, the breakdown of the Soviet Union – this is just the basis that determined the postmodernist eschatology. In the eighties and nineties of the twentieth century the historical-political discussion and critical narrative became very actual, or it can be said, even popular. Consequently, it is clear that literary processes would not be indifferent to these painful changes.

The eighties and the nineties is just the period of the time when the influence of the humanities discourse on the fiction is coming to an end. R. Barthes, J. Lakan, M. Foucault leave the arena. The so-called „epoch of changes“ replaces the pre-literary period. The schools or lines of different literary activity lose their authority. The vanguard thinking space is decolorized as well. The „epoch of changes“ gives start to new ideas, to new narrative strategies. The aesthetics of united or hybrid forms lays the foundation for the new model of novels. The

new narrative strategies add to the abolishment of the elite and mass literature borders.

At the same time, postmodernism must be considered as the most outstanding phenomenon of that cultural period. Postmodernism cannot be characterized as a literary phenomenon only. Postmodernism was the attempt of finding intermediate synthesizing ways between modernism and mass-culture. If the driving force of modernism was the establishment of the new by the rejection of the old, we can easily view that postmodernism was conceived in a parallel format. It didn't reject the old. There were even no attempts of it. We view in the postmodernism some kind of ironization of the existent heritage. At the same time postmodernism strongly represents the realistic flow.

The abolishment of the censorship and the democratic processes created favorable conditions for the forms of expression to such extent that sometimes realism approximated naturalism in the literary texts.

In the end of the twentieth century Georgian literary processes, notwithstanding some kind of literary crisis, still stand out for their traditional, lasting through many centuries steady experience.

რამაზ ჭილაია

თბილისი, საქართველო

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ცვლილებათა ეპოქის ტექსტები

ბერლინის კედლის ნგრევა 1989 წელს, აღმოსავლეთ ევროპული ტოტალიტარისტული სისტემების მოშლა, საბჭოთა კავშირის მოკვდინება – აი, ის საფუძველი, რამაც განაპირობა პოსტმოდერნისტული ესქატოლოგია. XX საუკუნის 80-90-იან წლებში გამძაფრდა თუ მოდური გახდა ისტორიულ-პოლიტიკური დისკუსია და კრიტიკული ნარატივი. ცხადია, ლიტერატურული პროცესები ვერ დარჩებოდა გულგრილი მტკივნეული ცვლილებების მიმართ.

80-90-იანი წლები ეს ის დროითი მონაკვეთია, როდესაც დასასრულს უახლოვდება ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა დისკურსის უპირობო ზემოქმედება მხატვრულ შემოქმედებაზე. ასპარეზს ტოვებენ რ. ბარტი, ჟ. ლაკანი, მ. ფუკო. დგება „ცვლილებათა ეპოქა“, ძალას კარგავენ სხვადასხვა მიმართულების სკოლები თუ მიმდინარეობები, გაფერმკრთალებულია ავანგარდისტული სააზროვნო სივრცეც. ისახება ლიტერატურის ახლებური კონცეფციები, ახალი ნარატივისმიერი სტრატეგიები. შეუღლებულ თუ ჰიბრიდულ ფორმათა ესთეტიკა საფუძველს უდებს რომანის ახლებურ მოდელებს. ახალი ნარატიული სტრატეგიები ხელს უწყობს ელიტური და მასლიტერატურის საზღვრების მოშლას.

ამავე დროითი პერიოდის კულტურის გამორჩეულ მოვლენად, ალბათ, პოსტმოდერნიზმი უნდა მივიჩნიოთ. მოვლენა, არამხოლოდ ლიტერატურული. იგი მოდერნიზმსა და მასკულტურას შორის შუალედური სინთეზირების გზების დაძებნის მცდელობა იყო. თუ მოდერნიზმის მამომრავებელი ძალა ძველის უარყოფით ახლის დადგინება გახლდათ, პოსტმოდერნიზმი მოდერნიზმთან პარალელურ რეჟიმში ჩაისახა. ძველის უარყოფა მას არც კი უცდია, ოღონდ ნამემკვიდრევის ერთგვარ ირონიზებას შეეცადა. ამასთანავე, პოსტმოდერნიზმში რეალისტური ნაკადიც მძლავრადაა განსახოვნებული. ცენზურის მოშლამ, დემოკრატიულმა პროცესებმა თავისუფლება შესძინეს გამოხატვის ფორმებს, იმდენად, რომ რეალიზმი ზოგჯერ ნატურალიზმსაც კი მიუახლოვდა ლიტერატურულ ტექსტებში.

XX საუკუნის ბოლო ოცწლეულის ქართული სალიტერატურო პროცესები, გარკვეული კრიზისული ფაზის მიუხედავად, მაინც ტრადიციული, მრავალსაუკუნოვანი გამოცდილების უწყვეტობით გამოირჩა.

კრიტიკოსები ერთხმად მიანიშნებენ, რომ რომანის ჟანრული ფორმა კვლავ უბრუნდება პირველსაწყისს – ამბავთ თხრობას. რა თქმა უნდა, ახლებური გააზრებით. ახლებური

მხატვრული პრაქტიკა ასევე ახლებური ესთეტიკური პარადიგმის ჩანაცვლებით ხდება. როდესაც საკუთარ თავს ვხვებით, ამით გარესამყაროსაც სრულუკმნით; მხოლოდ ზნეობრივი განვითარებითაა შესაძლებელი საზოგადოებრივი სრულყოფაც.

Lasha Chkhartishvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

War, Epoch, City ...

(Severe Problems of the 90-ies of the 20th Century in the Modern Georgian Theatre Directing)

Severe political and social problems of the 20th century received a response by the Georgian Theatre with a slight delay, however still in the 90-ies. It turned out that at the end of the second decade of the 21st century the problems that have been important in the 90-ies of the last century are still unresolved. In the art of new generation stage directors who emerged right in the period when Georgia was overwhelmed with wars and decomposed state institutions, distanced themselves from time and reflected important themes anew. These themes have not yet lost their importance now.

Directors born after the independence of Georgia in 1991 reflect the legacy of the previous century and analyze the results that touched their lives. The war, the epoch and city that they inherited, turned into a trauma.

Scars of wars are seen in Royal District Theatre's production „Women of Troy“ staged by Data Tavadze in 2013. David Gabunia worked on the text; hence, it is not a new edition of Euripides „Women of Troy“. A group of authors created a completely new text based on documentary materials and memories of women that lived through war.

In 2016, the same artistic group performed „Prometheus / 25 Years of Independence“ in the same Theatre. The show was dedicated to the 25th anniversary of the independence of Georgia. A joint play-survey by Data Tavadze and David Gabunia – „Prometheus / 25 years of Independence“ is a performance based on the fragments, memories and overtones of the 25-year history of Georgia’s independence. Along with documentary material and fiction the performance makes a whole chain of extraordinary images. This show, like „Women of Troy“, is based on real accounts and narratives of actors, who are of the same age with Georgia’s independence. Their biography is the history of the independent Georgia. The young actors of the Royal District Theatre tell about important details of their lives as well as the biography of the society. The two are closely intertwined.

„Dead Cities“, performed by Mikheil Charkviani in the Poti Drama Theatre tell a tragic fate of dead and semi-deserted towns, which young dramatist and director Davit Khorbaladze based on the stories of actors and Poti residents. Problems raised in the performance are generalised, gaining global scope. Here the authors tell the history of abandoned, ruined, lifeless cities, received by younger generation as an inheritance from their parents and grandparents after the independence.

ლაშა ჩხარტიშვილი

საქართველო, თბილისი

საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს

სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ომი, ეპოქა, ქალაქი...

(XX საუკუნის 90-იანი წლების მწვავე პრობლემები უახლეს ქართულ სათეატრო რეჟისურაში)

XX საუკუნის მწვავე პოლიტიკურ-სოციალურ პრობლემებს ოდნავ დაგვიანებით, მაგრამ მაინც გამოეხმაურა ქართული თეატრი 90-იანებშივე.

აღმოჩნდა, რომ XXI საუკუნის მეორე ათწლეულის დასასრულს, კვლავაც გადაუჭრელია ის პრობლემები, რომელიც გასული საუკუნის 90-იან წლებში იყო აქტუალური. ახალი თაობის რეჟისორთა შემოქმედებაში, რომლებიც სწორედ იმ ეპოქაში გაჩნდნენ, როცა საქართველომ არაერთი ომი გადაიტანა და სახელმწიფო ინსტიტუტებმა ნგრევა განიცადა, დროსთან დისტანცირებით და ახლებურად აისახება წინა საუკუნიდან გადმოყოლილი მწვავე თემები, რომელიც დღესაც არ კარგავს აქტუალობას.

დამოუკიდებელ საქართველოში (1991 წლიდან) დაბადებული რეჟისორების ცენაზე გვიჩვენებენ წინა საუკუნის მემკვიდრეობას და იმ შედეგებს აანალიზებენ, რომელიც თავად შეეხოთ. ომი, მემკვიდრეობით მიღებული ეპოქა და ქალაქი, რომელიც მათ დახვდათ იქცა ტრამვად.

ომის შედეგად მიღებული ტრამვები აისახა დათა თავაძის სამეფო უბნის თეატრში, 2013 წელს განხორციელებულ სპექტაკლში „ტროელი ქალები“. ტექსტზე დავით გაბუნია იმუშავა და ის არ გახლავთ ევრიპიდეს „ტროელი ქალების“ ახლებური რედაქცია. სპექტაკლის ავტორთა ჯგუფმა დოკუმენტურ წყაროებზე და ომგამოვლილი ქალების მოგონებებზე დაყრდნობით შექმნეს სრულიად ახალი ტექსტი სპექტაკლისთვის.

2016 წელს, ამავე თეატრში, ამავე ჯგუფის მიერ, საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან 25 წლისთავზე, ახალი სპექტაკლის „პრომეთე/დამოუკიდებლობის 25 წელი“ პრემიერა გაიმართა. დათა თავაძისა და დათო გაბუნიას ერთობლივი პიესა-კვლევა – „პრომეთე. დამოუკიდებლობის 25 წელი“, საქართველოს დამოუკიდებლობის 25-წლიანი ისტორიის ფრაგმენტებზე, მოგონებებსა და ასოციაციებზე აწყობილი სპექტაკლი, დოკუმენტურ მასალისა და ლიტერატურული ტექსტების ერთიან ჯაჭვად ლაგდება და არაორდინარულ სახეს იძენს. ისე როგორც „ტროელ ქალებში“, აქაც პიესა მსახიობთა რეალურ ისტორიებს და მონათხრობს ეფუძნება. ისინი და საქართველოს მოპოვებული დამოუკიდებლობა თანატოლები

არიან. მათი ბიოგრაფია დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაა. სამეფო უზნის თეატრის ახალგაზრდა მსახიობები ყვებიან მათ და საზოგადოების ბიოგრაფიის მნიშვნელოვან დეტალებს, რომლებიც ერთმანეთზე მჭიდროდ არის გადაჯაჭვული.

მკვდარი და ნახევრადდაცლილი ქალაქების ტრაგიკულ ბედზე მოგვითხრობს მიხეილ ჩარკვიანის ფოთის დრამატულ თეატრში განხორციელებული სპექტაკლი „მკვდარი ქალაქები“, რომელიც ახალგაზრდა დრამატურგმა და რეჟისორმა დავით ხორბალაძემ ასევე მსახიობთა და ქალაქ ფოთის მაცხოვრებელთა მონათხრობზე ააგო. სპექტაკლში დასმული პრობლემები ზოგადდება და გლობალურ მასშტაბს იძენს. მასში ავტორები მიტოვებული, დანგრეული, უსიცოცხლო ქალაქების ისტორიას ყვებიან, რომელიც ახალმა თაობამ დამოუკიდებლობის პერიოდში უფროსი თაობის განმიიღო.

Eka Chkheidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Ruthlessness of the Soviet Regime on the Basis of One Georgian Story

November 18, 1983 was one of the most notable tragic dates in the bloody history of Soviet Georgia, the day when seven armed youngsters tried to hijack the plane from Tbilisi airport. The attempted hijacking ended with failure: the plane landed back at Tbilisi airport. Totally 7 people died: two pilots and one board member, two passengers and two hijackers; Many people were injured during the attack on the airplane.

The whole Georgia was watching the trial, which resulted in imprisonment of 14 years for the only girl who took part in hijacking and after not only the three survived hijackers were shot but also

a cleric who did not commit any crime at all. Presumably, it was the Communists who wanted to make public awareness – the regime would not be willing to concede and all disobedient personality would be strictly punished.

Even though the Communists tried to intimidate the people, they were still completely ignorant of the fact that not a few people signed a petition to pardon the hijackers, but the regime did not pardon the hijackers. The society was split into two parts: one part blamed hijackers in everything and justified the strictest verdict of the court, while the second part saw the crimes of hijacking within the frames of regime and only after blamed the hijackers.

This confrontation is clearly seen in KoteJandieri's story „Invitation to the Movie“, which is distinguished by the feeling of predestination and tragic pathos. In this story not only representatives of different generations fail to understand each other and fight, but young people, friends and close people do not understand each other. That's the reason why Nintzo dies, and dies the love and as the narrator says, „Everything happened because of this ... that your grandfathers did not have the skills and your fathers did not have the strength to love each other, love this dirty cattle-shed, which has a beautiful name – the earth“.

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი,

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

საბჭოთა რეჟიმის დაუნდობლობა ერთი ქართული მოთხრობის მიხედვით

საბჭოთა საქართველოს სისხლიან ისტორიაში ერთ-ერთი გამორჩეულად ტრაგიკული თარიღია 1983 წლის 18 ნოემბერი, როდესაც შვიდმა შეიარაღებულმა ახალგაზრდამ სცადა თვითმფრინავის გატაცება თბილისის აეროპორტიდან. გატაცების მცდელობა მარცხით დამთავრდა: თვითმფრინავი ისევ თბილისის აეროპორტში დაეშვა. სულ დაიღუპა 7 ადამი-

ანი: ორი პილოტი და ბორტგამცილებელი, ორი მგზავრი და ორი გამტაცებელი; არაერთი ადამიანი დაშავდა თვითმფრინავის შტურმის დროს.

მთელი საქართველო ადევნებდა თვალს სასამართლო პროცესს, რომლის შედეგადაც 14 წლით პატიმრობა მიუსაჯეს ერთადერთ გოგონას, რომელიც გატაცებაში მონაწილეობდა, შემდეგ კი დახვრიტეს არა მარტო სამივე გადარჩენილი გამტაცებელი, არამედ ერთი სასულიერო პირიც, რომელსაც საერთოდ არავითარი დანაშაული არ მიუძღოდა. სავარაუდოდ, მისი დახვრეტა კომუნისტებს სჭირდებოდათ იმისთვის, რომ საზოგადოებას გაეცნობიერებინა – რეჟიმი არავითარ დამობაზე არ წავიდოდა და ყველა დაუმორჩილებელ პიროვნებას ასე მოსპობდა.

მიუხედავად იმისა, რომ კომუნისტები ძალიან ცდილობდნენ ხალხის დაშინებას, მაინც მოხდა მათთვის სრულიად გაუთვალისწინებელი რამ: არც ისე ცოტა ადამიანმა ხელი მოაწერა გამტაცებლების შეწყალების თხოვნას, თუმცა რეჟიმმა დამნაშავეები არ დაინდო და ამ პეტიციაზე ხელმომწერთა ნაწილსაც შეწყალების თხოვნაზე უარი ათქმევინა. საზოგადოება ორად გაიყო: ერთი ნაწილი ყველაფერში გამტაცებლებს ადანაშაულებდა და სასამართლოს უმკაცრეს განაჩენს მთლიანად ამართლებდა, მეორე ნაწილი კი ამ ტრაგედიაში უპირველესად რეჟიმის, შემდეგ კი გამტაცებლების დანაშაულს ხედავდა.

ეს დაპირისპირება კარგად ჩანს კოტე ჯანდიერის მოთხრობაში „დაპატიჟება კინოში“, რომელიც გამოირჩევა განწირულების შეგრძნებითა და ტრაგიკული პათოსით. ამ მოთხრობაში არა მარტო სხვადასხვა თაობის წარმომადგენლები ვერ უგებენ ერთმანეთს და ჩხუბობენ, არამედ თავად ახლგაზრდებს, მეგობრებსა და ახლობელ ადამიანებს არ ესმით ერთმანეთის. ამიტომ იღუპება ნინცო, კვდება სიყვარული და, როგორც მოთხრობელი ამბობს: „ყველაფერი ეს იმიტომ მოხდა... რომ შენს ბაბუებს არ აღმოაჩნდათ უნარი, შენს მამებს კი ძალა – ყვარებოდათ ერთმანეთი, ყვარებოდათ ეს ბინძური ბოსელი, რომელსაც მშვენიერი სახელი – დედამიწა ჰქვია“.

Tea Dularidze

Tamar Tarkhnishvili

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

**Antigone Eternal Political Messages
and Georgian Post-modern
„Out of the Present Moment... Antigone“**

Antigone is usually regarded as a paradigmatic political play, i. e. the play reflecting on important political issues. Among these issues the interrelationship of power, in general, and citizen body seems to be most significant. Presently, the above relationship is perceived mainly in the context of civil disobedience against tyranny, though the play was interpreted variously during different time periods by a large number of writers and dramatists all over the world.

The aim of the paper is to study how the Georgian post-modern reception of Antigone resonates the political processes taking place in Georgia in the late 1990s. The play directed by well-known script-writer Nana Janelidze and performed in 2002 in Tbilisi Basement Theatre appears to be the mix of Sophocle's, Anouilh's and Janelidze's version. The author connecting Sophocle's and Anouilh's themes with the theory of reincarnation of souls by this experiment tries to find her own answer to the eternal question – as who, embodiment of which forces appear to be Kreon and Antigone and consequently their modern reincarnations – ordinary artists of XXI century theatre company. The paper will discuss the means the director used to reflect on Georgia's complex political and moral crisis of the corresponding period, period when the Georgian civil society confronted a corrupt political regime.

The paper will work out the literary discourse of the performance as well. Nana Janelidze's approach to Sophocles' and Anouilh's versions – making their mix – is embodied in a very unusual form for the Georgian stage, in an ancient genre of Mennipea, which aims to

present as if incompatible polarities – performance is played in two dimensions of time, space and two different realities. The text of this experiment is respectively eclectic, not developed linearly, presented as the deconstruction of the above plays.

The conclusions of the paper will suggest useful insights for the studies of the interrelation of political and literary processes as well as for the analysis of the post-modern Georgian literary discourse.

თეა დულარიძე

თამარ თარხნიშვილი

თბილისი, საქართველო

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

**„ანტიგონეს“ მარადიული პოლიტიკური
გზავნილები და ქართული პოსტ-მოდერნისტული
„მინდა გამოსვლა წამიდან... ანტიგონე“**

„ანტიგონე“ ჩვეულებრივ პარადიგმატულ პოლიტიკურ პიესად განიხილება, პიესად, რომელიც მნიშვნელოვან პოლიტიკურ თემებს წარმოგვიდგენს. მათ შორის, ალბათ, ერთ-ერთ ყველაზე საყურადღებო საკითხად ხელისუფლების, ზოგადად, და მოქალაქის ურთიერთმიმართება გვევლინება. თანამედროვე ეტაპზე „ანტიგონეს“ ზემოაღნიშნული დისკურსი ძირითადად ტირანისა და სამოქალაქო დაპირისპირების კონტექსტია გააზრებული, თუმცა უნდა ითქვას, რომ პიესა სხვადასხვა ეპოქასა და ქვეყანაში ამ ჭრილში განსხვავებულად იყო ინტერპრეტირებული.

ჩვენი მოხსენების მიზანია, შევისწავლოთ, თუ როგორ ეხმიანება ქართულ სცენაზე 2002 წელს დადგმული „ანტიგონე“ XX საუკუნის 90-იანი წლების პოლიტიკურ პროცესებს ამ პიესის მთავარი თემის – ხელისუფლებისა და მოქალაქის დაპირისპირების კონტექსტში. თბილისის თეატრალურ სარდაფში ცნობილი სცენარისტის ნანა ჯანელიძის რეჟისორობით დადგმული „მინდა გამოსვლა წამიდან... ანტიგონე“ სოფოკლეს,

ჟან ანუის და თავად რეჟისორის ვერსიების ერთგვარ მიქსს წარმოადგენს. სოფოკლესა და ანუის პიესების მთავარი თემების სულთა რეინკარნაციის თეორიასთან (ნ. ჯანელიძის ვერსია) დაკავშირების გზით ავტორი შეეცადა მოეცა საკუთარი პასუხი მარადიულ კითხვაზე – ვინ, რა პიროვნებები არიან ანტიგონე და კრეონი, რომელი ძალების პერსონიფიკაციად გვევლინებიან ისინი და მათი თანამედროვე რეინკარნაციები – XXI საუკუნის თეატრის მსახიობები. მოხსენებაში განხილული იქნება ის გზები, რომლებითაც რეჟისორმა წარმოაჩინა იმ პერიოდის საქართველოს კომპლექსური – სოციო-პოლიტიკური და მორალური კრიზისი, პერიოდისა, როცა საქართველოს მოქალაქეები კორუმპირებულ პოლიტიკურ რეჟიმს დაუპირისპირდნენ.

მოხსენებაში საგანგებო ყურადღება დაეთმოზა ნ. ჯანელიძის სპექტაკლის ლიტერატურულ დისკურსს. სოფოკლესა და ანუის „ანტიგონეს“ მისეული მიქსის ჩვენება ნ. ჯანელიძემ ქართული თეატრისათვის უჩვეულო ჟანრში – მენიპეას ანტიკურ ჟანრში გადაწყვიტა. ეს ლიტერატურული ჟანრი წარმოგვიდგენს თითქოსდა შეუთავსებელ პოლარობებს – სპექტაკლი ორ განსხვავებულ დროსა და სივრცეში და ორ განსხვავებულ რეალობაში წარიმართება. ამ ექსპერიმენტის ტექსტი ეკლექტურია, აქ არ არის სწორხაზოვანი მოქმედება, ხდება ზემოაღნიშნული პიესების დეკონსტრუქცია.

მოხსენების დასკვნები საყურადღებო იქნება როგორც პოლიტიკური და ლიტერატურული პროცესების ურთიერთმიმართების კვლევის თვალსაზრისით, ისე პოსტმოდერნისტული ქართული ლიტერატურული დისკურსის შესწავლის კუთხითაც.

Roman Dzyk

Liliia Shutiak

Ukraine, Chernivtsi

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

**Ukraine of the 90-s in a „New Journalistic Novel“
by Les Beley „The Wicked Nineties:
Love and Hatred in Uzhhorod“**

Understanding of any historical epoch requires a certain time distance. Today, we are dealing with such a „distance“ regarding the 90-s of the last century, which was a very important period in the world history on the whole, and the Post-Soviet countries in particular. In addition, understanding of new historical stages also requires new literary approaches. An interesting attempt to describe Ukrainian reality of the 90-s in a new journalistic style is the novel by Les Beley „The Wicked Nineties: Love and Hatred in Uzhhorod“ (2014). In this work, real characters tell real stories in their own voices. At the beginning of the novel, O. Beley gives a short factual description of the epoch, using the narrations of its contemporaries. Among them are his friends and relatives, as well as other numerous „witnesses“ of the epoch, with whom the writer has spent much time. These are the representatives of various youth subcultures, bartenders, disc jockeys, policemen, etc. The author describes in detail the memories of those events, using direct and indirect speech, as well as the „characters’ voices“. All these conversations form a peculiar image of Transcarpathia of the 90-s. The narration is held in the first person singular, the author constantly emphasizes his presence during the events he describes. Sometimes, he changes the course of his narration, speaking on behalf of his characters and „trying on“ their roles. The text is full of essential documentary facts. Much attention is paid to the reference information that is related to certain sub-cultural movements, gossip about actors, business of the 90-s, financial crisis, lack of goods, and criminal conflicts. O. Beley uses a lot of dialogues, quotations, inter-

view fragments, slang, dialectisms and colloquialisms. The book contains practically all the techniques of „new journalism“, suggested by T. Wolf. The fact that they are present in the text does not only enable the readers to interpret it as a „new-journalistic novel“, but also proves the formation of a new literary-journalistic tradition in Ukraine.

Ketevan Elashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Publicistic Discourse in „Intellectual Mist“
(Monologue from Dialogue by Jemal Karchkhadze)**

Jemal Karchkhadze found the most exact name for the profanation of national soul – „Intellectual Mist“. The intensity of this „mist“ was heterogeneous during seventy years, though, unfortunately, it reached the Georgian literature of 80-90 years, where impressive squad of yesterday's „lead socialrealists“ with false pathos urgently fit in the robe of „caring about nation“.

At this moment, Jemal Karchkhadze, expelled from the „chosen caste“ of writers, entrusted only to his word and creative will, managed to „read“ widely the nation's modern history in the format of publicistic discourse, in order to implant in social consciousness his philosophic „judgment“ about realization of national energy at this fateful section.

This „task“ and also criticism of Ilia's „happy nation“, seems to be conditioned by the fact that in this uncontrollable situation the smog of spiritual disorientation devoured the sign of self-preservation that should keep from danger the society, which was floating in the tides of vanity: „Literature... should create the island of morality in turbid water – shelter, gathering place and confrontation as well“. Here needs to be considered the role of Georgian literature in historical and cultural „biography“ of our nation: Writer, with his providential

talent and „sympathetic mind“ sometimes appeared as an oracle and priest, sometimes as a carer and martyrologist and sometimes would give the „literature miracle“ to the reader, which lacked „national responsibility and high moral“. Here let us recall Jemal Karchkhadze’s words – „every writer is publicist by nature, notwithstanding the fact of ever using this genre or not“. We should remember, because in our reality exactly this kind of publicism took the burden of realizing the ethnic life in political and philosophical foreshortening.

That is why the publicistic works of Jemal Karchkhadze reminds Georgian society the supremacy of freedom and tries to scatter the mist of „false pathos“ spoken out loud in the name of freedom. The chrestomathic illustration of this is – „Monologue from Dialogue“ (1988), which can be considered as the landmark work in the history of Georgian publicism. In this letter author gives us the eloquentethical discourse that was most on time, but –we read and forgot, like the teachings of Ilia.

ქეთევან ელაშვილი

თბილისი, საქართველო

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პუბლიცისტური დისკურსი „ინტელექტუალურ ბურუსში“ (ჯემალ ქარჩხაძის „მონოლოგი დიალოგიდან“)

ჯემალ ქარჩხაძემ სრულიად ზუსტი სახელდება მოუძებნა ეროვნული სულის პროფანაციას – „ინტელექტუალური ბურუსი“. ამ „ბურუსის“ ინტენსივობა არაერთგვაროვანი იყო სამოცდაათი წლის განმავლობაში, თუმცა, სამწუხაროდ, ის გასული საუკუნის 80-90-იან წლების ქართულ მწერლობასაც გადმოწვდა, სადაც გუშინდელ „მოწინავე სოცრეალისტთა“ შთამბეჭდავმა რაზმმა ყალბი პათეტიკით სასწრაფოდ მოირგო ერის მოჭირნახულის მანტია.

სწორედ ამ დროს, მწერალთა „რჩეულ კასტას“ განაპირებულმა, მხოლოდ საკუთარ სიტყვასა და შემოქმედებით ნებე-

ლობას მინდობილმა ჯემალ ქარჩხაძემ შეძლო პუბლიცისტური დისკურსის ფორმატში მასშტაბურად „წაეკითხა“ ქართველი ერის თანადროული ისტორია, რათა საზოგადოებრივ ცნობიერებაში შთაენერგა თავისი ფილოსოფიური „განსჯა-განკითხვა“ ეროვნული ენერჯის რეალიზაციისა ამ საბედისწერო მონაკვეთზე.

ეს „ზეამოცანა“, როგორც ჩანს, პირველ ყოვლისა, იმან განაპირობა, რომ ამ კრიტიკულ სიტუაციაში, სულიერი გზა-აზნეულობის ბურუსმა შთანთქა თვითგადარჩენის ის ორიენტორი, რომელსაც უნდა განერიდებინა ხიფათისაგან ამაოების ტალღებს მინდობლი საზოგადოება: „მწერლობას... მღვრიე წყალში უნდა შეექმნა ზნეობის კუნძული – თავშესაფარიც, თავშესაყარიც და დაპირისპირებაც“. აქ, ცხადია, გასათვალისწინებელია ქართული მწერლობის როლი ჩვენი ერის ისტორიულ თუ კულტურულ „ბიოგრაფიაში“: მწერალი, თავისი პროვიდენციალური ნიჭითა და „გულისხმიერი გონით“ ხან ერის წინასწარმეტყველად და ქურუმად გვევლინებოდა, ხან ჭირისუფლად და მარტიროლოგად, ხანაც „ლიტერატურულ სასწაულს“ მოუვლენდა ხოლმე „ეროვნულ პასუხისმგებლობასა და მაღალ ზნეობას“ მოკლებულ ერს. ამასთანავე, ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ „ყოველი მწერალი, მიუხედავად იმისა, მიმართავს თუ არა როდესმე ამ ჟანრს, მოწოდებით პუბლიცისტიცაა“. რადგან ჩვენში – სწორედ პუბლიცისტიკამ იტვირთა ფილოსოფიურ ჭრილში, პოლიტიკური აქცენტებით, ერის ცხოვრების გაშინაარსება.

ამიტომაც, რომ ჯემალ ქარჩხაძის პუბლიცისტური ნაწერები ქართულ საზოგადოებას კიდევ ერთხელ ახსენებს თავისუფლების უზენაესობის არსს და ცდილობს თავისუფლების სახელით წარმოთქმული „ცრუპათეტიკის“ ბურუსი გაფანტოს. ამის ქრესტომათიული ილუსტრაციაა – „მონოლოგი დიალოგიდან“ (1988 წელი), რომელიც საეტაპო ნაწარმოებად შეგვიძლია ჩავთვალოთ ქართული პუბლიცისტიკის ისტორიაში. ამ წერილში ავტორი მრავლისმთქმელ ზნეობრივ დის-

კურსს გვთავაზობს, რომელმაც თითქოს სულზე მოგვისწრო, მაგრამ – წავიკითხეთ და რატომღაც იქვე დავივიწყეთ, ილიას შეგონებებისა არ იყოს...

Maka Elbakidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Actualization of a Topical Literary Theme on the Georgian Stage (Lasha Tabukashvili's „Does it Matter if Wet Lilac is Wet?!”)

Lasha Tabukashvili's play „Does it Matter if Wet Lilac is Wet?!” reliably shows the situation in post-war Georgia. Historical truth (post-war stagnation in 90es, the hard social background, hunger, criminality etc.) and fiction are skillfully intertwined in the plot of the work and against this background the tragedy of the so-called „lost generation“ is revealed. There are only eight characters in the play (four of them are main) who embody the whole spectrum of the post-war, economically impoverished and morally degraded population. These are: young guys, who went to war with patriotic motives – the so-called „golden youth“ – educated, capable, well-read, and now passive, depressed young men, turned into drug addicts and into drunkards (Bacha, Gio, Kosta); criminal authorities (Gela and his companion); pseudo-intelligentsia, thrown into the pool of hopelessness (Devi); a teenager who became disabled from a blind bullet (Tea) and temporarily moved from a parallel world to our reality babysitter Nia. From their dialogues it can be seen that Georgian society, which abandoned the „idiotic sobriety“, hopes only on the help of newcomers from the parallel world.

The play, which was first staged at the Rustaveli Academic Theater, was a huge success. In Tbilisi of the 90s there was not one person among young people who had not watched this performance at least once. The winged phrases from the play were heard in every

corner. Nevertheless, the older generation claimed that the „Lilac“ popularized violence and drug addiction and corrupted the younger generation.

How can one explain the popularity of the play / performance that it is successfully staged in Georgian theaters to this day? The analysis of this issue one can find in this paper.

მაკა ელბაქიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მწვავე ლიტერატურული თემის აქტუალიზაცია ქართულ სცენაზე (ლაშა თაბუკაშვილის „მერე რა რომ სველია სველი იასამანი“)

ლაშა თაბუკაშვილის პიესაში „მერე რა რომ სველია სველი იასამანი“ შეულამაზებლადაა გადმოცემული დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგდროინდელი საქართველოს ყოფა. პიესის მხატვრული ქსოვილი ინტერჟანრობრია – რეალურ ამბებს (აფხაზეთის ომის შემდგომი სტაგნაცია, უმძიმესი სოციალური ფონი, უშუქობა, კრიმინალი და ა.შ.) ენაცვლება ფანტასტიკურ-ირეალური პასაჟები და სწორედ რეალისტურისა და პირობითობის ამ ნაზავის ფონზე იკვეთება ე.წ. „დაკარგული თაობის“ ტრაგედია.

პიესაში სულ 8 პერსონაჟია (აქედან ოთხი – მთავარი), რომლებიც განასახიერებენ ნაომარი, ეკონომიკურად გაჩანაგებული და მორალურად დეგრადირებულ-გადაგვარებული მოსახლეობის სრულ სპექტრს. ესენია: აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს ომში პატრიოტული აღტკინებით წასული ბიჭები – ოდესღაც გამორჩეულნი ოჯახისშვილობით, განათლებით, ნიჭიერებით, ახლა კი გადაგვარებულნი, პასიურნი, ცხოვრებაზე ხელჩაქნეულნი, განარკომანებულ-გალოთებულნი (ბაჩა, გიო, კოსტა); შავი სამყაროს ქურდული ავტორიტეტები (გელა და მისი „მუნჯი“ თანმხლები); უიმედობის მორევში ჩაძი-

რული ფსევდოინტელიგენცია (დევი); ბრმა ტყვიით ხეიბრად ქცეული მოზარდი (თეა); პარალელური სამყაროდან („აწყობილი საქართველოდან“) დროებით „ჩვენს“ რეალობაში გადმოსული ბეიბისიტერი (ნია). მათი დიალოგებიდან ჩანს, რომ იმდროინდელ ქართულ საზოგადოებას, რომელსაც აღარ სურს „იდიოტური სიფხიზლე“, მხოლოდ პარალელური სამყაროდან მოვლენილთა დახმარების იმედილა აქვს შერჩენილი...

პიესა პირველად 1997 წელს დაიდგა რუსთაველის თეატრში (რეჟ. რობერტ სტურუა, დავით ხინიკაძე) და არნახული წარმატება ხვდა წილად. სპექტაკლის ფრთიან გამონათქვამებს მაშინ ხშირად გაიგონებდით ქალაქში. 90-იანების ნაცრისფერ თბილისში თითქმის არ არსებობდა ახალგაზრდა, ერთხელ მაინც რომ არ ჰქონოდა ნანახი „იასამანი“, თუმცა უფროსი თაობა ამტკიცებდა, რომ სპექტაკლი რყვნიდა ახალგაზრდობას და პოპულარიზაციას უწევდა ნარკომანიასა და ძალადობას.

რამ განაპირობა პიესის/სპექტაკლის იმდენად დიდი პოპულარობა, რომ 2002 წელს მისი სატელევიზიო ვარიანტი შეიქმნა, სულ ახლახან, 2016 წელს კი, თავისუფალ თეატრშიც დაიდგა (რეჟ. გიორგი თოღაძე). სწორედ ამ საკითხის ანალიზს ეძღვნება აღნიშნული მოხსენება.

Maria Filina

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Russian Literature in Georgia at the end of XX – Beginning of XXI Century (public role and teaching)

In Georgia, in the XX century, a fundamental school of Russian studies was established, in particular, on the study of Georgian-Russian literary relations. Russian literature has become an integral part of Georgian culture.

After the collapse of the USSR and in the 1990s, this atmosphere was dispelled, the attitudes were overestimated, there was an undoubted orientation of Georgia to other values, including cultural ones.

The new generation was isolated from Russian culture. Political processes have different passions, sometimes cruelty. The question of whether the whole branch of science of Georgia will survive and, if it does, in what form... This, of course, affected the functioning and teaching of Russian literature.

Least of all the rejection caused by political conflicts affected the literature, but in this case there was a whole range of problems superimposed on the political. First, Russian literature has ceased to be close, a generation has grown up, detached from its realities. Contacts were very limited. Secondly, new programmes have been introduced in which the number of hours devoted to literature has been drastically reduced. The school has revised the study of not only Russian but also native Georgian literature. The world has ceased to be literary-centric, the vector of mental perception has changed irrevocably.

Nevertheless, interest in Russian literature remains, Russian-Georgian literary relations are developing, but in a different format. And in this situation it is very important to develop a new methodology for the study of Russian literature at all levels – from school to University.

მარიამ ფილინა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

**რუსული ლიტერატურა საქართველოში XX საუკუნის
ბოლოსა და XXI საუკუნის დასაწყისში
(საზოგადოებრივი როლი და სწავლება)**

XX საუკუნეში საქართველოში შექმნილი იყო რუსისტიკის ფუნდამენტური სკოლა, კერძოდ, ქართულ-რუსული ლიტერატურული და კულტურული ურთიერთკავშირების კვლევის მიმართულებით. რუსული ლიტერატურა ქართული

კულტურის განუყოფელ ნაწილად იქცა, მჭიდრო კავშირი დამყარდა ორი ქვეყნის ელიტებს შორის.

სსრ კავშირის დაშლის შემდეგ 1990-იან წლებში ეს ატმოსფეროც გაქრა, განწყობები გადაფასდა, საქართველო გადაჭრით ორიენტირდა სხვა ფასეულობებზე, მათ შორის იყო კულტურული ფასეულობებიც. ალბათ, არც ერთი ენა ყველა იმ თავისი ელემენტით, რომელსაც იგი თავის თავში ატარებს, იქნება ეს კულტურული კოდი თუ ლიტერატურული მემკვიდრეობა, არ აღმოჩენილა ისეთ რთულ ვითარებაში, როგორც ეს რუსულ ენას დაემართა საქართველოში.

ახალი თაობა სრულიად იზოლირდა რუსული კულტურისგან. პოლიტიკური პროცესები გამოირჩეოდა ვნებათაღელვის, რიგ შემთხვევებში კი სისასტიკის სიმძაფრით. ურთიერთობათა ტონალობა ლამის განუზომლად სასიკეთოდან ნერვულ-აგრესიულში გადაიზარდა. რუსისტების წინაშე დადგა საკითხი: გადარჩებოდა თუ არა ქართული მეცნიერების მთელი დარგი და თუ გადარჩებოდა, რა სახით... ეს, რასაკვირველია, აისახა რუსული ლიტერატურის ფუნქციონირებასა და სწავლებაზეც.

ყველაზე ნაკლებად ეს მოწყვეტა, რაც პოლიტიკური პროცესების შედეგი იყო, ლიტერატურას შეეხო, თუმცა მოცემულ შემთხვევაში პრობლემათა მთელმა კომპლექსმა იჩინა თავი, რაც პოლიტიკური პროცესებით იყო გამოწვეული. პირველ ყოვლისა, რუსული ლიტერატურა აღარ არის ნაცნობი ლიტერატურა, გაიზარდა თაობა, რომელიც სრულიად მოწყვეტილია მის რეალიებს. კონტაქტები ერთობ შეიზღუდა, რუსული ენა უკვე აღარ გამოიყენება ყველგან, როგორც ეს ადრე იყო. მეორე, შემოვიდა ახალი პროგრამები, რომლებშიც ლიტერატურისთვის განკუთვნილი საათები მკვეთრად შემცირებულია. სკოლებში ხელახლა გადაიხედა არა მხოლოდ რუსული, არამედ საკუთრივ მშობლიური ქართული ლიტერატურის შესწავლის საკითხიც. სამყარო უკვე აღარ არის ლიტერატურულ-ცენტრისტული, მენტალური აღქმის ვექტორი საბოლოოდ შეიცვალა.

მიუხედავად ამისა, რუსული ლიტერატურისადმი ინტერესი მაინც შემორჩა, რუსულ-ქართული ლიტერატურული ურთიერთობები კვლავაც ვითარდება, თუმცა სხვა ფორმით. ასეთ ვითარებაში კი ერთობ მნიშვნელოვანია როგორც სკოლაში, ისე უნივერსიტეტში რუსული ლიტერატურის შესწავლის ახალი მეთოდოლოგიის შემუშავება.

Julieta Gabodze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

„New Lamentations of Jeremiah“ – the Prophecy of Giorgi Chanturia

The leader of the National-Democratic Party – Giorgi Chanturia entered the Georgian political arena in the 70'es of the twentieth century. But the writer Giorgi Chanturia became known to the public with the novel „Ochopintre“ in 1990. In 1993 he published the second part of the trilogy „Moses“, and in 1994 an unauthored tragedy was performed as the „third part of the trilogy“. Giorgi Chanturia was the main character and the victim in this drama.

He began writing quite early. The large amount of his works is created in 1975-1985. He wrote everywhere: at home, at school, on vacation, in or outside the country, in the national security committee isolator, in Rostov or Ortachala prisons. He wrote about the creator, motherland, friend and foe, love and betrayal.

The topic of the writer's thoughts and contemplations is eminently noble: restoring lost faith and freedom, surviving as an individual, which is the primal condition of the nation's existence. Giorgi Chanturia incredibly manages to conceptualize this via biblical, mythological or historical figures. His characters, struggling with the eternal or everyday problems, are constantly in search of the meaning, the truth, they discuss, love, hate, fight, sacrifice, and eventually win.

However, the end is not always happy, and therefore the lamentations of new Jeremiah (from his same-titled novel) are heart-rending, but the author's prophesy is more terrifying: „you will be plucked by your friends, a horrible death awaits you... I continue to the end of the desert and look for the carved words on the last grave stone... “The victim of the politicians' absurdity“ – there are hot blood stains on the marble. Nearby, there is a four-digit date... Last digit should be 4 or 9 (i.e. 1994 or 1999), I wonder, who else?” Unfortunately, nine years since writing the novel, in 1994, this macabre prophesy came true.

Twenty-five years have passed since the murder of Giorgi Chanturia, and 29 – since the first publication of his works. The political hurricanes have passed, it is time for the public to get to know Giorgi Chanturia closely.

ჯულიეტა გაბოძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ახალი იერემიას გოდება“ – გიორგი ჭანტურიას წინასწარმეტყველება

გიორგი ჭანტურია – ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ლიდერი მე-20 საუკუნის 70-იანი წლებიდან გამოჩნდა ქართულ პოლიტიკურ სარბიელზე. მწერალი გიორგი ჭანტურია კი მკითხველმა 1990 წელს გაიცნო რომანით „ოჩოპინტე“. 1993 წელს მან ტრილოგიის მეორე რომანი „მოსე“ გამოაქვეყნა, 1994 წელს კი „ტრილოგიის მესამე ნაწილი“ – უავტორო ტრაგედია გათამაშდა?! ამ დრამის მთავარი გმირი და მსხვერპლი გიორგი ჭანტურია იყო!

წერა ადრე დაუწყია. მისი შემოქმედების დიდი ნაწილი 1975-1985 წლებშია შექმნილი, წერდა ყველგან: სახლში, სკოლაში, აგარაკზე, ქვეყნის შიგნით და გარეთ, „სუკის“ იზოლატორში, თუ როსტოვისა და ორთქალის ციხეებში. წერდა შემოქმედზე, სამშობლოზე, მოყვარესა და მტერზე. სიყვარულსა და ღალატზე,

მწერლის ფიქრისა და განსჯის საგანი უაღრესად დიადია: დაკარგული რწმენისა და თავისუფლების აღდგენა, პიროვნებად დარჩენა და გადარჩენა, რაც იმავე დროს ერის არსებობის უპირველესი პირობაა. ამ ყველაფრის გააზრებას გიორგი ჭანტურია შესანიშნავად ახერხებს ბიბლიური, მითოლოგიური თუ ისტორიული გმირების მეშვეობით. მარადიულ თუ ყოფით პრობლემებს შეჭიდებული მისი პერსონაჟები გამუდმებით ეძებენ სამყაროს საზრისს, ჭეშმარიტებას, მსჯელობენ, უყვართ, სძულთ, იბრძვიან, ეწირებიან და ბოლოს იმარჯვებენ, თუმცა ბოლო ყოველთვის კეთილი როდია და ამიტომაც სულისშემძვრელია ახალი იერემიას გოდება (მისი ამავე სახელწოდების მოთხრობიდან), მაგრამ უფრო მეტად შემაშფოთებელია ავტორის წინასწარმეტყველება: „თვითონ შენნი დაგკორტნიან, საზარელი სიკვდილი გელის“... გადავდივარ უდაბნოს ბოლოს და უკანასკნელ ლოდზე ამოტვიფრულ წარწერას ვეძებ... „პოლიტიკოსთა უგუნურების მსხვერპლი“, მარმარილოს ცხელი სისხლის ფართო ლაქები აჩნია. იქვე ოთხციფრიანი თარიღია... ბოლო ციფრი უნდა იყოს 4 ან 9 (ე. ი. 1994 ან 1999), ნეტავ ვინ კიდევ?“ სამწუხაროდ, ამ მოთხრობის დაწერიდან 9 წლის შემდეგ, 1994 წელს, ახდა ეს ავბედითი წინასწარმეტყველება.

გიორგი ჭანტურიას მკვლევლობიდან 25 წელი გავიდა, მისი ნაწერების პირველი პუბლიკაციიდან –29! პოლიტიკურმა ქართველებმა გადაიარა, დროა საზოგადოებამ უფრო ახლოს გაიცნოს მწერალი გიორგი ჭანტურია.

Nugesha Gagnidze

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

The Recent History of Georgia in Nino Haratischvili's Novel „My Gentle Twin“

Nino Haratischvili's family saga „My Gentle Twin“ was published in German language in 2011 and captured readers attention at once. The reason for it is that, on the one hand, it tells us about two couples' romantic and at the same time tragic love stories and, on the other hand, the author introduces the social, political and cultural life of the 90-s of the XX century Georgia to German readers.

Due to the amazing love stories of German (Ivo and Stella) and Georgian (Lado and Salome) couples the author shows that people despite their nationality and social status are very much alike when they are in love. The war, devastation and economic hard times ruin their spiritual peace and complicate their relationships.

In the second part of the novel the narrator Stella takes the reader through the various regions of Georgia telling them stories about mixed Abkhazian families, refugees or citizens who fought in the 90-s for money, drugs or just for esteem and fame.

Nino Haratischvili as an eyewitness of the wars and revolutions in Georgia, the collapse of the Soviet system, transition period as well of the building of an independent country and its new political system uses archive materials in order to describe what she saw and felt with maximum accuracy. She definitely felt the pulse of the epoch and became the best presenter of her country in German speaking world.

She is a messenger between the two countries and cultures who is attached to the tradition and at the same time is an innovator, who boldly and frankly tells the truth. In this way the young writer quickly finds the way to her readers hearts and reaches her goal. With the help of her novel „My Gentle Twin“ she answers the questions which most frequently are asked by Europeans. Why has Russia increased her pressure on Georgia since 1986? How did the war break out in Tbilisi? What did hard historical experience bring to Georgia?

ნუგეზა გაგნიძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საქართველოს უახლესი ისტორია ნინო ხარატიშვილის რომანში „ჩემი საყვარელი ორეული“

ნინო ხარატიშვილის საოჯახო რომანი „ჩემი საყვარელი ორეული“ გერმანულ ენაზე გამოქვეყნდა 2011 წელს და მაშინვე მიიპყრო მკითხველის ყურადღება იმის გამო, რომ მასში, ერთი მხრივ, საინტერესოა მოთხრობილი ორი წყვილის რომანტიკული და ტრაგიკული სიყვარულის ამბავი. მეორე მხრივ, კი, ავტორი გერმანულენოვან მკითხველს მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების საქართველოს სოციალ-პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ-კულტურულ მოვლენების შესახებ უამბობს.

გერმანელი (ივო და სტელა) და ქართველი(ლადო და სალომე) წყვილების უცნაური სიყვარულის ისტორიის მეშვეობით ავტორი გვიჩვენებს, რომ ადამიანებს, მიუხედავად ეროვნებისა და სოციალური მდგომარეობისა, მსგავსად უყვართ. ომი, ნგრევა, მძიმე ეკონომიკური პრობლემები კი სულიერ სიმშვიდეს ურღვევს მათ და ურთიერთობებს ართულებს.

რომანის მეორე ნაწილში მთხრობელი მე, სტელა, საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში დაატარებს მკითხველს. გზადაგზა ვიგებთ შერეული ოჯახების შესახებ აფხაზეთში, ლტოლვილებსა და მოქალაქეებზე, „რომლებიც ფულისათვის ან ნარკოტიკებისათვის, ან უბრალოდ პატივისა და დიდებისათვის იბრძოდნენ“ 90-იან წლებში.

ნინო ხარატიშვილი როგორც თვითმხილველი ომებისა და რევოლუციებისა საქართველოში, სოციალისტური სისტემის ნგრევისა და გარდამავალი ეპოქისა, დამოუკიდებელი ქვეყნის აღმშენებლობისა და ახალი სოციალ-პოლიტიკური სისტემის ჩამოყალიბებისა, ეროვნულ არქივში მოძიებულ მასალებზე დაყრდნობით მაქსიმალური სიზუსტით აღწერს ნანახისა და განცდილის, გრძნობს ეპოქის მაჯისცემას და თავისი ქვეყნის

საუკეთესო წარმომადგენელია გერმანულენოვან სამყაროში. იგი მოგზაურია ორ ქვეყანასა და კულტურას შორის, ერთგულია ტრადიციისა და ნოვატორია – თამამად და შეულამაზებლად ამბობს სიმართლეს. ამ გზითახალგაზრდა მწერალისწრაფად მიიკვლევს გზას მკითხველთა გულებისაკენ და აღწევს მიზანს: რომანით „ჩემი საყვარელი ორეული“ იგი პასუხს სცემს ევროპელთა მირე ხშირად დასმულ შეკითვებს: რატომ იზრდებოდა რუსეთის ზეწოლა საქართველოზე 1989 წლიდან? როგორ დაიწყო თბილისში ომი? რა მოხდა აფხაზეთში 90-იან წლებში? რა მოუტანა საქართველოს მძიმე ისტორიულმა გამოცდილებამ?

Nino Gagoshashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Religious-Ideological Trend of the „New Reality“

Chaos in the political, social, economic and cultural spheres of the post-soviet period has greatly influenced the existing system of values. Attempts of finding the solution and maintaining of the balance of mind was followed by the process of seeking of the causes that have provoked such conflict between the accustomed and new realities. Hence, the worldview issues emphasized in the religious-ideological literature of the last decade of 20th century mostly serve to explanation of the events that have followed the old system destruction and showed up in the new environment.

In the end of the second millennium, the post-soviet and Georgian literary space was rich with the issues related to the ideological movements and conceptions such as: communism, pan-ecumenism, globalization, Masonry, various movements of infernal character etc. The main substance and aim of these ideologies is presented against the background of disturbance of the laws of interrelations

between the mankind and providential vision explaining historical events and facts by the power of divine providence.

In turn, presentation of the life of mankind in the providential context was naturally linked with the indivisible themes of religious systems – eschatology, in our case – with the Orthodox ones the main teaching of which is based on the Revelation of St. John, Apocalypse; though even the ecclesiastic fathers abstained from interpretation of this this mysterious book and it was even withdrawn from the Books of the New Testament to be read at service (to prevent misunderstanding among the audience), one or another significant event was associated with it in different Interpretations. The same has taken place in the given reality as well, severity of which indeed created the apocalyptic pictures.

Thus, all these religious and ideological issues, with their histories, teachings and literature, entered into Georgian space instantly and frequently in variations lacking proper vision. It should be noted that such trend brought diversity into the literature and art (e.g. brought forward post-apocalyptic as a genre etc.) though this has further strengthened the skepticism and fear of the society facing new reality.

ნინო გაგომაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ახალი რეალობის“ რელიგიურ-იდეოლოგიური ტენდენცია

პოსტსაბჭოთა პერიოდის პოლიტიკურ, სოციალურ, ეკონომიკურ თუ კულტურულ სფეროში გაჩენილმა ქაოსმა უდიდესი გავლენა მოახდინა არსებულ ღირებულებათა სისტემაზე. გამოსავლის პოვნისა და სულიერი წონასწორობის შენარჩუნების მცდელობას მოჰყვა იმ მიზეზების ძიების პროცესიც, რომლებმაც ასეთი კონფლიქტი წარმოშვა ჩვეულ და ახალ რე-

ალობას შორის. აქედან გამომდინარე, მე-20 საუკუნის ბოლო ათწლეულის რელიგიურ-იდეოლოგიურ ლიტერატურაში წინ წამოწეული მსოფლმხედველობრივი საკითხები უმეტესწილად იმ მოვლენების ახსნას ემსახურება, რომლებიც ძველი სისტემის დანგრევას მოჰყვა და ახალ გარემოში იჩინა თავი.

მეორე ათასწლეულის ბოლო პერიოდის როგორც პოსტსაბჭოთა, ისე ქართული ლიტერატურული სივრცე სავსეა ისეთ იდეოლოგიურ მოძრაობებსა და კონცეფციებთან დაკავშირებული თემატიკით, როგორებიცაა – ეკუმენიზმი, პანეკუმენიზმი, გლობალიზაცია, მასონიზმი, სხვადასხვა ინფერნალური ხასიათის მიმდინარეობები და ა. შ. ამ იდეოლოგიათა მთავარი არსი და მიზანი წარმოჩენილია კაცობრიობისა და ღმერთის ურთიერთმიმართებში არსებული კანონზომიერების დარღვევისა და პროვიდენციალური ხედვის ფონზე, რომელიც ისტორიული მოვლენებსა და ფაქტებს უფლის განგების ძალით ხსნის.

თავის მხრივ, კაცობრიობის ცხოვრების პროვიდენცი-ალურ ჭრილში წარმოჩენა ბუნებრივად დაუკავშირდა რელიგიურ სისტემათა განუყოფელ თემატიკას – ესქატოლოგიას, ჩვენს შემთხვევაში – მართლმადიდებლურს, რომლის უმთავრესი სწავლება ახალ აღთქმისეულ წიგნს – „იოანეს გამოცხადებას“, იმავე „აპოკალიფსს“ ეყრდნობა; მიუხედავად იმისა, რომ ამ საიდუმლოებით მოცული წიგნის განმარტებას თვით ეკლესიის მამებიც ერიდებოდნენ და იგი ღვთისმსახურებისას ახალი აღთქმის საკითხავი წიგნებიდანაც კი ამოიღეს (მსმენელთა ფანტაზიას ცდომილება რომ არ გამოეწვია), ამა თუ იმ საბედისწერო მოვლენას მასთან ყოველთვის სხვადასხვა ინტერპრეტაციით აკავშირებდნენ. იგივე ხდებოდა მოცემულ რეალობაშიც, რომლის სიმძიმე ნამდვილად ქმნიდა აპოკალიფსურ სურათებს.

ამდენად, ყველა ეს რელიგიური თუ იდეოლოგიური საკითხი, თავისი ისტორიით, სწავლებებითა თუ ლიტერატურით, ქართულ სივრცეში შემოდის ერთბაშად და ხშირად სწორ ხედვას მოკლებული ვარიაციებით. აღსანიშნავია, რომ ამგვარმა

ტენდენციამ მრავალფეროვნება შეიტანა ლიტერატურასა და ხელოვნებაში (მაგ. წინ წამოიწია პოსტაპოკალიპტიკა, როგორც ქვეყნარი და ა. შ.), თუმცა კიდევ უფრო გამამაფრა ახალი რეალობისწინა შემდგარი საზოგადოების სკეპტიციზმი და შიში.

Ketevan Gardapkhadze

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Botho Straus's Ithaca and United Germany

Having restored historical justice, the unification of Germany nevertheless brought new challenges to the country. The new reality and the sociopolitical changes had an influence on art and especially literature. Reception and re-interpretation of ancient literary and mythical archetypes acquired particular relevance. I will consider Botho Straus' Ithaca from this very perspective – in order to reveal the principles of the reception of mythology and sociopolitical allusions.

A particular emphasis is laid on mythological symbols, especially those related to Penelope's suitors, who are alien to Ithaca, annoy Penelope and nearly devastate Odysseus' palace. The author frequently refers to them as strangers (*fremde*), thus alluding to migrants from East Germany and Eastern Europe, who brought new troubles into the country.

Readers may interpret the assembly of Penelope's suitors as an allegory of Bundestag: verbosity and inactivity are typical features of political parties of all times.

Penelope, a universal symbol of faithfulness and spiritual beauty, who appears beautiful in all paintings despite her supposed age (e.g. a painting by Leonardo Bassano), is portrayed by Straus as obese and uncomely, which critics interpret as a metaphor of the relationship between the state and art.

Odysseus is presented as a savior, the restorer of the state order and a powerful politician who is to rescue Germany from the terrible chaos.

I will analyze the play characters and their mythological prototypes focusing on the reasons beyond the symbolic transformations, which sometimes cause the play characters to appear radically different from their mythical prototypes.

ქეთევან გარდაფხაძე

თბილისი, საქართველო

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ბოთო შტრაუსის ითაკა და გაერთიანებული გერმანია

გერმანიის გაერთიანებით, ერთი მხრივ, აღდგა ისტორიული სამართლიანობა, ხოლო მეორე მხრივ, ქვეყანა ახალი გამოწვევებისა და პრობლემების წინაშე დადგა. გერმანიაში არსებულმა ახალმა რეალობამ და მასთან დაკავშირებულმა სოციალ-პოლიტიკურმა ძვრებმა, რა თქმა უნდა, პირველ რიგში, ხელოვნებაზე, უპირველეს ყოვლისა, ლიტერატურაზე მოახდინა გავლენა. აქტუალური გახდა ანტიკური სიუჟეტებისა თუ მითოლოგიური ქსოვილის რეციპირება და ახლებური გააზრება. მოხსენებაში სწორედ ამ კუთხით არის განხილული ბოთო შტრაუსის დრამა „ითაკა“, მითოლოგიური მასალის რეციპირების პრინციპები და ანტიკურ სახე-სიმბოლოთა სოც-პოლიტიკური ანალოგები.

ინტერესს იწვევს მითოლოგიურ გმირთა სახის გადააზრება, განსაკუთრებით ეს პენელოპეს საქმროების შესახებ ითქმის, რომლებიც უცხონი არიან ითაკისთვის, აწუხებენ პენელოპეს და ანადგურებენ მეფე ოდისევსის სასახლეს. ავტორი მათ ძალიან ხშირად სწორედ უცხოდ მოიხსენიებს (fremde) და მათ ქვეშ აღმოსავლეთ გერმანიიდან და აღმოსავლეთ ევროპიდან გადმოსახლებულ ადამიანებს გულისხმობს, რომლებმაც ახალი საზრუნავი გაუჩინეს ქვეყანას.

თანამედროვე გერმანიის უმღლესი საკანონმდებლო ორგანო ბუნდესთაგის სახე შეიძლება ამოიცნოს მკითხველმა პენელოპეს საქმროთა კრებაში – სიტყვამრავლობა და უმოქმედობა – ყველა ეპოქის და ყველა პოლიტიკური პარტიის საერთო მახასიათებელი.

პენელოპე, საყოველთაო სიმბოლო ერთგულებისა და სულიერი მშვენიერების, რომელიც ფერწერულ ტილოებზე ყველგან ფიზიკურადაც მშვენიერია, მიუხედავად მომატებული წლებისა (მაგ., გავიხსენოთ ლეონარდო ბასანოს ნახატი), ბოთო შტრაუსის დრამაში სრულიად განსხვავებული სახით წარუდგება მკითხველს – არაბუნებრივად გასუქებული, დამახინჯებული, რომელსაც კრიტიკოსები კულტურის და სახელმწიფოს ურთიერთობის მეტაფორად განიხილავენ.

ოდისეოსის სახით ავტორი მხსნელს, სახელმწიფო წესრიგის აღმდგენს წარუდგენს მკითხველს, ძლიერ პოლიტიკოსს, რომელმაც საშინელი ქაოსიდან უნდა იხსნას გერმანია.

მოხსენებაში მოცემულია ტრადიციული მითოლოგიური სახეების (მთავარი და მეორეხარისხოვანი გმირები) თუ სიუჟეტის ანალიზი და განხილულია მიზეზები, რომელთა გამოც მითოლოგიურმა სახე-სიმბოლოებმა შეიცვალა მხატვრული დატვირთვა და ზოგჯერ რადიკალურადაც დაშორდა პირვანდელ სახეს.

Levan Gelashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Ekphasis and the Photographic-Binocular Narrative Peculiarities in Niko Lortkipanidze's Miniatures

In the article have been studied by Niko Lortkipanidze's miniature Binocular narrative. The study of Niko Lortkipanidze's work allowed me to see several layers of writer's interaction with

painting: 1. The writer names the famous artist's paintings in the title („Gioconda“), in the epigraph („tears of the mute“) or in the text („casting spell with the radio“) to create a reader's spiritual mood. 2. The author does not name the artist but cites any famous paintings („Dawn“, „Strange love“, „Artists' Coffeehouse“, „Vita nova“, „Spiritual attitudes“). Writing skills are applied to parallel emotions and feelings of the drawing. The resemblance between the text and the picture is so clear that the writer sets the literary boundaries and paintings in the general modernist textual boundaries and thus creates a pictorial piece of testing. The description of the writer may not be a powerful ekphrasis – a narrative meant for a watching audience, but the spectrum of experiences in it take the beginning from the pictorial specimens. The motifs in the painting that found reflection in the artistic text. The writer does not name or cite any of the paintings, but with the verbal art renders the painting of the text. The literary context is saturated with Impressionist colors. The author may need pictorial atmosphere to create an impressionist sentiment.

The word processing produced at the fretwork level may cause the association with any of the paintings. Such association and similarity are the reader's experience as well. The codes outside the text are based on the social environment, the cultural contents of information globalization and the increased influence of visual signs.

ლევან გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ეკფრასისი და ფოტოგრაფიულ-ბინოკულარული თხრობის თავისებურებები ნიკო ლორთქიფანიძის მინიატურებში

სტატიაში შესწავლილია ნიკო ლორთქიფანიძის მინიატურების ბინოკულარული ნარატივი. ჩემ მიერ ნიკო ლორთქიფანიძის შემოქმედების შესწავლამ, ცხადყო მწერლის ფერწე-

რისადმი მიმართების რამდენიმე შრე: 1. მწერალი ასახელებს ცნობილი მხატვრის ტილოებს სათაურში („ჯიოკონდა“), ეპიგრაფში („უტყვთა ცრემლები,“) ან ტექსტში („შელოცვა რადიოთი“) დაკონკრეტული მიზნის მისაღწევად ახდენს მკითხველის სულიერი განწყობილების შექმნას. 2. ავტორი არ ასახელებს მხატვარს, მაგრამ ციტირებს, რომელიმე ცნობილ ფერწერულ ტილოს („რიჟრაჟი“, „უცნაური სიყვარული“, „ხელოვანთა ყავახანა“, „vita nova“ „სულიერი განწყობილებანი“). მწერლურ ოსტატობას მიმართავს ნახატის პარალელურ ემოციათა და განცდათა ფიქსაციისკენ. ტექსტსა და ნახატს შორის მსგავსება იმდენად მკაფიოა, რომ მწერალი თითქოს არღვევს ლიტერატურულ საზღვრებს და ფერწერულ ტილოებს საერთო მოდერნისტულ ტექსტუალურ საზღვრებში აქცევს და ამით ავტორი ფერწერული ტილოს ტექსტის ქმნადობას ქმნის. მწერლის აღწერა შეიძლება არ იყოს ძლიერი ეკვრასისის ფაზა – მაცქერალ მაყურებელზე გათვლილი ნარატივი, მაგრამ მასში წარმოჩენილი განცდათა სპექტრი, სწორედ ფერწერული ნიმუშებიდან იღებდეს სათავეს. ფერწერაში იყოს ის მოტივები, რომლებმაც მხატვრულ ტექსტში ჰპოვეს ასახვა. მწერალი არ ასახელებს, არც ციტირებს, რომელიმე ფერწერულ ტილოს, მაგრამ სიტყვიერი ხელოვნებით აღწევს ტექსტის ფერწერულ გამომსახველობას. ლიტერატურული კონტექსტი გაჯერებულია იმპრესიონისტული ფერების რიგით. ფერწერული ატმოსფერო ავტორს შეიძლება სჭირდებოდეს იმპრესიონისტული განწყობის შესაქმნელად. ჩუქურთმის დონეზე დამუშავებული სიტყვისქმნადობა იწვევდეს ასოციაციას რომელიმე ფერწერულ ტილოსთან. ამგვარი ასოციაცია და მსგავსება მკითხველის გამოცდილებაც არის. ტექსტს გარეთ არსებული კოდები, სოციალური გარემოთი, ინფორმაციული გლობალიზაციის კულტურული კონტექსტით და ვიზუალური ნიშნების გაზრდილი გავლენით იყოს განპირობებული.

Tamta Ghonghadze

Georgia, Tbilisi

TSU, PhD Student

Some Aspects of Interpretation of „Aluda Ketelauro“ in Givi Margvelashvili’s Postmodern Novel – „Mutsali“

Vazha Pshavela’s name is among the most distinct in the history of Georgian literature, his oeuvre has been studied again and again, though the thematic diversity and multi-layered nature of his literary works remain the subject to constant re-interpretation and debate. One of such texts is his poem „Aluda Ketelauro“. Over time, however, the approach, the style and the format of its analysis changes, and now in the era of postmodernism this tendency is particularly visible. Postmodernist authors offer novel, contemporary interpretations of the well-known events, texts, characters, and real stories. Dual coding, allusions and odd interpretation attract interest not just toward their texts but also to the underlying substance that they are relying on. Givi Margvelashvili is using Vazha Pshavela’s „Aluda Ketelauro“ as exactly such a source in his novel „Mutsali“. Here the author offers us a modern novel in which one is able to identify not just philosophical but as well – social, political, and autobiographical layers.

In present work I discuss the mutual relationship between the poem „Aluda Ketelauro“ and the novel „Mutsali“: how various visual images, characters, or entire story lines of the the Givi Margvelashvili’s novel undergo transformations; What kind of conceptual load would the author attach to Aluda’s dream? How he creates the opposing spaces – those of the Kist and Khevsur traditional cultures, – and what conceptual constructs does he instil therein? And finally, how does the postmodernist writer transplant the protagonists into the modern world?

თამთა ღონღაძე

საქართველო, თბილისი

თსუ, დოქტორანტი

„აღუდა ქეთელაურის“ გააზრების ზოგიერთი ასპექტი გივი მარგველაშვილის პოსტმოდერნისტულ რომანში – „მუცალი“

ქართული ლიტერატურის ისტორიაში ერთ-ერთი განსაკუთრებული სახელია ვაჟა-ფშაველა, რომლის შემოქმედებაც არაერთგზის არის შესწავლილი, თუმცა ლიტერატურული ნიმუშების თემატური მრავალფეროვნება და მრავალშრიანობა მუდმივი ინტერპრეტაციისა და განხილვის საგანია. ასეთი ტექსტია პოემა «აღუდა ქეთელაური». დროთა განმავლობაში იცვლება საკითხებისადმი მიდგომა, სტილი და ფორმა, პოსტმოდერნიზმში კი ეს ტენდენცია განსაკუთრებულად არის გამოკვეთილი. პოსტმოდერნისტი ავტორები უკვე კარგად ცნობილი მოვლენების, ტექსტების, პერსონაჟებისა თუ რეალური ისტორიების ახლებურ, თანამედროვე გააზრებას გვთავაზობენ. ორმაგი კოდირება, აღუზიებისა და ინტერპრეტაციის უჩვეულობა სძენს ინტერესს როგორც მათ ტექსტებს, ისე იმ მასალას, რომელსაც ისინი ეყრდნობიან. გივი მარგველაშვილი რომანში „მუცალი“, ასეთ წყაროდ სწორედ ვაჟა-ფშაველას „აღუდა ქეთელაურს“ იყენებს. ავტორი გვთავაზობს თანამედროვე რომანს რომელშიც შეგვიძლია გამოვყოთ როგორც ფილოსოფიური, ისე სოციალური, პილიტიკური თუ ავტობიოგრაფიულ შრეები.

მოცემულ ნაშრომში განვიხილავ პოემა „აღუდა ქეთელაურისა“ და რომან „მუცალის“ ურთიერთმიმართებას: როგორ ტრანსფორმირდება პოემის სხვადასხვა სურათ-ხატები, პერსონაჟები, ასევე მთლიანი სიუჟეტური მონაკვეთები გივი მარგველაშვილის რომანში; როგორ იდეურ დატვირთვას სძენს ავტორი აღუდას სიზმარს; როგორ ქმნის ოპოზიციურ სივრცეებს – ქისტური და ხევსურული კულტურები, და რა კონცეპტებს დებს მათში; ასევე, როგორ გადმოჰყავს პოსტმოდერნისტ მწერალს გმირები თანამედროვე სამყაროში.

Mariam Giorgashvili

Georgia, Tbilisi

TSU, PhD Student

The Search For New Identity On The Pages of Magazine „Pioneri“ („Nakaduli“)

1980s and 1990s are complex but, at the same time, interesting period in the history of our country. Periodicals – chronicles of that period, by following every step of the way of social cultural life are by far the most significant in portrayal of of these times.

Purpose of this report is to analyze one of the most significant periodicals for children in the late 1980s and early 1990s – „Pioneri“ („Nakaduli“ since 1990). The pages of these periodicals illustrate the quest of young generation for the new national and cultural identity.

Along with the fiction, the magazine contained the interviews and analytical articles evaluating the contemporary events. The opinions of the outstanding public figures about the role of the Youth in the national movement, the painful process of re-valuation of the beliefs, as well as, eternal topic – the conflict between generations are clearly expressed either very cautious and or quite daring way. Politically biased Komsomol (Communist Young League) started to fail and the alternative youth groups with diverse goals and interests emerged; the question of transformation of the schools and replacement of the ideologically biased textbooks were brought up.

In response to the interests of young people the magazine added the rubric Conversations About Religion with focus on the history of Georgian Orthodox Church. This fact proves the significance of the latter in formation of new identity. Letters, poems and paintings sent to the Magazine, in which there was significant emphasis on national themes, deserve special observation.

Involvement of the young generations into the social processes raised hopes, but owing the fact of the past hardships and the difficult

heritage of the country the crisis is inevitable. There are numerous obstacles though the way when searching for new identity, the process of overcoming them continues even until today.

მარიამ გიორგაშვილი

საქართველო, თბილისი

თსუ, დოქტორანტი

ახალი იდენტობის ძიება ჟურნალ „პიონერის“ („ნაკადულის“) ფურცლებზე

XX საუკუნის 80-90-იანი წლები რთული და საინტერესო ისტორიული მონაკვეთია ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში. არაფერი ასახავს ეპოქის პერიპეტეებს ისე კარგად, როგორც პერიოდული გამოცემები – ქრონიკა, რომელიც ფეხდაფეხ მიჰყვება სოციალურ და კულტურულ ცხოვრებას. მოხსენების მიზანია, გააანალიზოს 80-იანი წლების მიწურულისა და 90-იანი წლების დასაწყისის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საბავშვო პერიოდული გამოცემა „პიონერი“ (1990 წლიდან – „ნაკადული“), რომლის ფურცლები ნათელი დასტურია იმისა, თუ როგორ ეძებს ახალი თაობა ახალ ნაციონალურ და კულტურულ იდენტობას. ჟურნალის ფურცლებზე მხატვრული ნაწარმოებების გვერდით გვხვდება ინტერვიუები და ანალიტიკური სტატიები, რომლებიც თანამედროვე მოვლენებს აფასებს. თვალსაჩინოა საზოგადო მოღვაწეთა ზოგჯერ ფრთხილი და ზოგჯერ თამამი შეფასებები ახალგაზრდების როლის შესახებ ეროვნულ მოძრაობაში, ღირებულებათა გადაფასების მტკიცებელი პროცესი და თაობათა კონფლიქტის მარადიული თემა; პოლიტიკური კომკავშირი კარგავს ფუნქციას და მის ნაცვლად იქმნება ალტერნატიული ახალგაზრდული დაჯგუფებები, რომელთაც მრავალფეროვანი მიზნები და ინტერესები აქვს; დგება სკოლების გარდაქმნისა და იდეოლოგიზებული სახელმძღვანელოების შეცვლის საკითხი. ახალგაზრდების ინტერესების კვალდაკვალ ჟურნალს ემატება რუბრიკა „საუბრები რე-90

ლიგიებზე“, რომელიც განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს ქართული მართლმადიდებლური ეკლესიის ისტორიას, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს ამ უკანასკნელის მნიშვნელოვან როლს ახალი იდენტობის ფორმირებაში. ცალკე დაკვირვების ღირსია ჟურნალის რედაქციაში შემოსული წერილები, ლექსები თუ ნახატები, რომლებშიც აქტიურდება ეროვნული თემატიკა. მომავალი თაობის სოციალურ პროცესებში ჩართულობა იმედისმომცემია, თუმცა, მძიმე მემკვიდრეობის გათვალისწინებით, კრიზისი გარდაუვალია. ახალი იდენტობის ძიების გზაზე უამრავი დაბრკოლებაა, რომელთა გადალახვის პროცესი დღემდე გრძელდება.

Nana Gonjilashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Nestan Sulava

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

About understanding of Post Modernist of Saint Mariam Magdalineli in XX-XXI Century's Literature

There were different attitude to the Saint Mariam Magdalineli's person in Orthodox and Catholic Church for a long time. Orthodox Church considered her as an equal person of mediator mothers and there is the same attitude in nowadays. Catholic Church from 591 years till 1969 considered her as a lady with sin and having great regret for this.

Regarding the evangelic stories Saint Mariam was heal from the seven devils (L. 8,2; Mr. 16,9), after this she followed the Christ everywhere (Mr. 15,40; L. 8,3), she was with the Christ on the way to the Calvary and she saw his crucifixion by her eyes (M. 27,56 and

others). She attend the burying the body of the Christ (M. 27,61 and others) and on the third day of crucifixion on the day of Easter Saint Mariam Magdalineli was with the oil cream and incense to the cemetery of the Christ (M. 28,1; Mr. 16,1-8). She was the first who saw the resurrection of the Christ, she was the first who believed in the miracle of the Easter (I. 20,11-18).

From the V century to the story of Saint Mariam Magdalineli was added some episodes about the lady regret her sin, as it is given in the life of Mariam Megvipteli and for this reason the two stories about the ladies were mixed and gave the plot to the story regarding prostitute Mariam. This idea was established in the medieval Renaissance West and next period art (literature, art).

On the base of West literature and art in the Georgian modern literature (XX-XXI c) there are opposite ideas about the Saint Mariam Magdalineli's life. As in traditional ways some authors consider her as equal of mediators, but some others shared the ideas coming from the Catholic Church. It is a little bit interesting thing from the point of view of Georgian orthodox church which was following the traditions of world orthodox church and its rules.

My point of view is that, this understanding comes from the reason that there is the devaluation of the values in modern society. Establishing the course of post modernism was one of the main points. In our article we are talking about these tasks. We discuss what kind of ideas were given by our modern writers in their stories about saint Mariam Magdalineli.

ნანა გონჯილაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნესტან სულავა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

წმ. მარიამ მაგდალინელის პოსტმოდერნული გააზრებისათვის XX– XXI საუკუნეების ქართულ ლიტერატურაში

წმ. მარიამ მაგდალინელის პიროვნების მიმართ მართლ-მადიდებლურმა და კათოლიკურმა ეკლესიებმა დიდი ხნის მანძილზე სხვადასხვაგვარი დამოკიდებულება გამოამჟღავნა, კერძოდ, მართლმადიდებლობა მას ყოველთვის მოციქულთა სწორ წმინდა მენელსაცხებლუე დედად აღიარებდა და აღიარებს; კათოლიკური სამყარო 591 წლიდან მოყოლებული 1969 წლამდე მას მრუმე, მონანე დედაკაცად მიიჩნევდა.

ევანგელური მონათხრობით, წმ. მარიამ მაგდალინელი უფალმა განკურნა შვიდი ეშმაკისგან (ლ. 8, 2; მრ. 16, 9), რის შემდეგაც იგი ყველგან თან ახლდა მაცხოვარს (მრ. 15, 40; ლ. 8, 3), ქრისტესთან ერთად გაიარა გოლგოთის გზა და ჯვარცმაც საკუთარი თვალით იხილა (მ. 27, 56 და სხვ.); ქრისტეს დაფლვასაც ესწრებოდა (მ. 27, 61 და სხვ.) და ჯვარცმიდან მესამე დღეს, ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომის დღეს მის აკლდამასთან ნელსაცხებლებითა და საკმევლით მივიდა (მ. 28, 1; მრ. 16, 1-8). მან პირველმა იხილა აღმდგარი მაცხოვარი, პირველმა ირწმუნა და პირველმა აუწყა ქრისტეს მოწაფეებს მაცხოვრის სასწაულებრივი აღდგომა (ი. 20, 11-18).

V საუკუნიდან წმ. მარიამ მაგდალინელის ცხოვრებას დაემატა ზოგიერთი ეპიზოდი მონანე ცოდვილის, წმ. მარიამ მეგვიპტელის ცხოვრებიდან, რის გამოც ამ ორი წმინდანის სახე ერთმანეთში იქნა აღრეული და წმ. მარიამ მაგდალინე-

ლის მეძავ ქალად წარმოდგენას გაუმყარა საფუძველი. ამგვარი ინტერპრეტაცია დასავლეთში აღორძინების ხანისა და მომდევნო პერიოდის ხელოვნებაში (ლიტერატურა, მხატვრობა) დამკვიდრდა.

დასავლური ლიტერატურისა და მხატვრობის გავლენით, რაც დასავლეთთან ბოლოდროინდელმა ინტენსიურმა ურთიერთობებმა განაპირობა, თანამედროვე ქართულ მწერლობაში, ქართულ ცნობიერებაში (XX-XXI სს.), ურთიერთგამომრიცხავი შეხედულებები გამოვლინდა: შემოქმედთა ნაწილმა იგი ტრადიციულად, მოციქულთა სწორად აღიქვა, ხოლო ნაწილმა კათოლიკური ტრადიცია გაიზიარა და მრუმ, მონანიე დედაკაცად მიიჩნია. ეს ფაქტი მით უფრო საკვირველია, რადგან საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია და ქართული ქრისტიანული კულტურა ამ საკითხში ოდითგანვე მიჰყვებოდა და მიჰყვება მართლმადიდებლური ეკლესიის წეს-კანონებსა და ტრადიციებს.

ჩვენი აზრით, ამგვარი გააზრება და მცდარი ინტერპრეტაციის გამეორება-დამკვიდრება ღირებულებათა გადაფასების ნიმუშია, რასაც ხელი პოსტმოდერნიზმის ჩვენში დამკვიდრებამაც შეუწყო. ჩვენს მოხსენებაში საუბარი გვაქვს სწორედ იმ საკითხთა შესახებ, თუ როგორი ინტერპრეტაციები შემოგვთავაზეს ქართველმა მწერლებმა თავიანთ შემოქმედებაში წმ. მარიამ მაგდალინელის სახის შესახებ.

Konrad Gunesch

United Arab Emirates, Dubai

American University in the Emirates

Literary and Multicultural Discourses of Slowness in the 1980s and 1990s, Substantiated in the Travel Form of Slow Tourism, and Serving the Political Part of Planetary sustainability Via the Triple Bottom Line in its Social, Economic and Environmental Dimensions

This research combines literary discourses, political philosophies and practical directions in the three fields of literature and lifestyle, travel and tourism, and global business and company management.

The 1980s literary and lifestyle movement of „slowness“ is investigated as a literary expression of the cultural climate of the 1980s and 1990s, and as the sociopolitical background of the contemporaneous travel form of „slow tourism“. Slow tourism is represented by academic tourism literature focusing on the groups of youth, student and religious travelers, and compared to current trends in the „fast“ travel industry, such as airline and business travel.

In parallel, the 1980s and 1990s political, social and environmental notion of „sustainability“ is described from literary sources and political documents such as United Nations declarations and summits, and substantiated within the travel and tourism world by the contemporaneous business philosophy and practice called the „triple bottom line“, with sources taken from business and tourism-specific literature.

A conceptual contribution is the link of sustainability to slowness, slow tourism and the triple bottom line. As a resulting practical contribution, global tourism companies and travelers can now benefit, in their choice of travel offers and modes, from the link between literary productions, lifestyle philosophies, industry practices and political preferences.

Methodologically, a transdisciplinary, comparative approach allows the established close links between the concepts of slowness, tourism, sustainability and business to reach from the last two decades of the twentieth century into the present time, and shape their political and literary discourses in the twenty-first century.

Viktoriia Ivanenko

Ukraine, Kyiv

Kyiv National Linguistic University

Devolutionary Turn In Scotland: From Politically Informed Writing to the „New Humanist“ Text

1980-1990s in Scotland is the time of devolution. In 1997 the Scottish Parliament was restored at the referendum proclaiming home rule and disenfranchisement from Anglo-British homogeneity. Scottish self-representation has finally found its political embodiment since starting from the 1980s it was mostly literature that had to fulfill this function. As Liam McIlvanney has observed in between the referenda of 1979 and 1997 „without waiting for politicians, Scottish novelists had written themselves out of despair“. Devolutionary Scottish writing of the '80s was mostly politically informed and was read and interpreted in the framework of presenting some „case for Scotland“. However, in the '90s the situation changed. It could best be described by Christopher Whyte's query whether after devolution it might be possible to relieve Scottish writing of its national representation and „at last allow it to be literature first and foremost“.

At the beginning of the '90s, there arrives a new generation of Scottish writers who get interested rather in the experience of the singularity of personal intercommunication, human traumatism, and the delusion of momentary humanist truth rather than in the ideas of nationhood. Janice Galloway, Irvine Welsh, A.L. Kennedy and others urge the „new humanist“ turn in Scottish writing with the restless experimental spirit that has always been part of Scottish literary tradition.

Maia Jaliashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Breaking of the Closed System
(According to Otar Chiladze Novel „The Basket“)

The Soviet system For Otar Chiladze was a kind of closed system that suppressed a freedom and prevented the country or persons from rights and developing. The writer in his novels, through subtext, with metaphorical, mythological paradigms, expressed the desire of the Georgian people towards independence. In the novel „Basket“ it was well demonstrated the real demonic pseudo democratic face of the Soviet regime, which was trying to create new types of people, the monsters, homo sovieticus, and the same kind of homunculuses. The central theme of novel „Basket“ is the motive of „murder of father“ as murder of certain epoch. The destruction of the system, which was the phenomenon of stopping time, denying God and humanity, understood as the end of captivity, as a historical regularity.

The writer expresses the spirit of the epoch in the horizontal and vertical depths of time. The main focus is taken over the last decade of the 20th century. The novel tells us about the enslaved Georgian nation, his physical and most importantly spiritual captivity. On the example of one family, the Kasehlis, he paints the process of birth, the rise, growth and development of the totalitarian regime. The writer creates locked, closed space models that represent the system's anti-humorous nature. The locked space, symbolized by the basket, denies freedom and belief, without which the person resembles the monster that is beyond the identity. There are also other closed spaces in the novel, which is breaking by new generation. This is an optimistic final.

მაია ჯალაიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ჩაკეტილი სისტემის რღვევა (ოთარ ჭილაძის რომან „გოდორის“ მიხედვით)

ოთარ ჭილაძისთვის საბჭოთა სისტემა იყო ერთგვარი ჩაკეტილი სისტემა, რომელიც თრგუნავდა თავისუფლებას და ერსა თუ პიროვნებას ხელს უშლიდა განვითარებაში. მწერალი თავის რომანებში ქვეტექსტურად, მეტაფორულად, მითოლოგიური პარადიგმებით გამოხატავდა ქართველი ხალხის სწრაფვას დამოუკიდებლობისაკენ. რომან „გოდორში“ კარგად წარმოჩნდა დემონური საბჭოთა რეჟიმის სახე, რომელიც ცდილობდა ახალი ტიპის ადამიანების, ურჩხულების, ჰომო სოვეტიკუსების, იმავე ჰომუნკულუსების, შექმნას. რომან „გოდორის“ ცენტრალური თემა „მამისმკვლელობა“, მამისა, როგორც გარკვეული ეპოქისა. რომანში დროის შემაფერხებელი ფენომენის, ღვთისა და ადამიანობის უარყოფელი სისტემის განადგურება გაიაზრება, როგორც კაშელობის დასასრული, როგორც ისტორიული კანონზომიერება.

ეპოქის მაჯისცემას მწერალი დროის ჰორიზონტალურსა და ვერტიკალურ ჭრილებში გამოხატავს. უმთავრესი აქცენტი გადატანილია XX საუკუნის ბოლო ათწლეულზე. რომანი მოგვითხრობს დამონებულ ქართველ ერზე, მის ფიზიკურსა და უმთავრესად სულიერ ტყვეობაზე. ერთი გვარის, კაშელების აღზევების მაგალითზე ის ხატავს ტოტალიტარული რეჟიმის ჩასახვის, აღმოცენების, ზრდისა და განვითარების პროცესს. მწერალი ქმნის ჩაკეტილი, დახშული სივრცის მოდელებს, რომლებიც წარმოდგენას გვიქმნიან სისტემის ანტიჰუმანურ ბუნებაზე. ჩაკეტილი სივრცე, სიმბოლურად, გოდორი, გამორიცხავს თავისუფლებასა და რწმენას, რომელთა გარეშე ადამიანი იდენტობის მიღმა დარჩენილ ურჩხულს ემსგავსება.

რომანში სხვა დახშული სივრცეებიც გვხვდება, რომელთა გარღვევასაც ლამობს ახალი თაობა, ელიზბარისა და რაჟდენის შთამომავლები. მწერალი ამ ორ ოჯახს დაანათესავებს, რათა სრულყოფილად წარმოაჩინოს ერის ღირსება-ნაკლოვანება. რაჟდენის, რომელიც ხელისუფლებას სახეა, წინაპარი გოდორში გაიზარდა, ობოლი დამიუსაფარი, რომელმაც გოდორიდან დაინახა და შეისისხლხორცა დედის გარყვნილება და მამის დამცირება, ჩამოყალიბდა ყაჩაღად და სწორედ მისი შთამომავალი მოევლინა საქართველოს 1921 წელს „პატივისამხდელად“. შემდეგ უკვე ბუნებრივად გაჩნდა ჩეკისტი ანტონი, შემდეგ რაჟდენი. მწერალს „გოდორის“ მეოთხე თაობა, ანტონი აინტერესებს, რომელიც გაიზარებს, რომ მთელი სიცოცხლე საბჭოური ყოფის ციხეში ცხოვრობდა. ეს ციხეა მისი ოჯახი, სამშობლო და გადაწყვეტს გაქცევას. იგი აფხაზეთის ომში იღუპება, მაგრამ რომანის ბოლოს მისი შვილი დაიბადება. ე. ი. სიმბოლურად, საქართველო თავს აღწევს გოდორის თაობას. ეს ოპტიმისტური დასასრულია.

Mzia Jamagidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Irony as a Way of Reflection on the Soviet/Colonial Reality in the Novel „My Uncle Iona“ by Jemal Karchkhadze

In Georgian literary critics it is taken for granted that resistance discourses against Soviet Regime have emerged since beginning of the 60s of XX century. Resistant attitudes Contained in the literary texts initially were represented by means of indirect codes and images; later on those feelings grew into broad resistance discourse and created national narrative culture. „My Uncle Iona“ by Jemal Karchkhadze was written the very period, in the 80s of XX century. The text is shaping the resistance discourse against Soviet reality by narrating with certain irony about Soviet social life.

According to Postcolonial theory Irony as the feature image performs special function in the colonial/postcolonial context. In this case, the focus is on its potential to reflect the reality in the most appropriate way on the one hand and to create special conspiracy relationships between the text and the reader on the other. Irony can attach exorbitant meaning to the socio-cultural reality reflected by itself both linguistically and through the cultural codes (Fenwick 2006).

The goal of this paper is to discuss how Soviet/colonial reality shapes identities of those society members who do not identify themselves with that community. The questions are whether marginalization from the reality leads to the exoticized identity; what is the context and purpose of using irony by the author; which aspects of the reality are focused on by the text and how the author triggers the readers to reflect on certain aspects of the political and social life by ironic representation of the reality.

მზია ჯამაგიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ირონია, როგორც საბჭოთა/კოლონიური სინამდვილის გაცნობიერების გზა ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობაში „ბიძაჩემი იონა“

ქართულ სალიტერატურო კრიტიკაში საყოველთაოდ გაზიარებულია მოსაზრება, რომ გასული საუკუნის 60-იანი წლებიდან ქართულ მწერლობაში უკვე იგრძნობა საბჭოთა სინამდვილის მიმართ რეზისტენტული განწყობების გაჩენა, რაც ლიტერატურულ ტექსტებში თავიდან შეფარულად, გარკვეული კოდებითა და სიმბოლოებით იყო წარმოჩენილი, მოგვიანებით კი 80-იანი წლებიდან უკვე გადაიზარდა ფართო რეზისტენტულ დისკურსში და ნაციონალური ნარატივის კულტურა შექმნა (წიფურია 2016). ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობა

„ბიძაჩემი იონა“ სწორედ ამ პერიოდში გასული საუკუნის 80-იან წლებში შექმნილი, საბჭოთა სინამდვილისადმი რეზისტენტული დისკურსის მაფორმირებელი ტექსტია, რომელიც ერთგვარი ირონიით გვიყვება საბჭოთა სოციალური სინამდვილის შესახებ.

პოსტკოლონიურ თეორიაში აღნიშნავენ ირონიის, როგორც მხატვრული ხერხის, განსაკუთრებულ ფუნქციას კოლონიური/პოსტკოლონიური კონტექსტისთვის. ამ შემთხვევაში ყურადღება გამახვილებულია ირონიის, როგორც მხატვრული ხერხის პოტენციალზე, ერთი მხრივ, ყველაზე ადეკვატურად ასახოს გარე სინამდვილე და მეორე მხრივ, დაამყაროს განსაკუთრებული, ერთგვარად კონსპირაციული მიმართება ტექსტსა და ტექსტის მკითხველს შორის. ირონიას შესაძლებლობა აქვს შექმნას ჭარბი, მეტი მნიშვნელობა იმ სოციოკულტურული რეალობისა, რომელსაც ასახავს ტექსტი არა მხოლოდ კულტურული კოდებით, არამედ ლინგვისტურადაც (Fenwick 2006). ჩვენი მოხსენების მიზანია, ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობის „ბიძაჩემი იონას“ მიხედვით ვიმსჯელოთ, კოლონიური/საბჭოთა სინამდვილე რამდენად განაპირობებს საზოგადოების იმ წევრების იდენტობას, ვისაც ამ სოციო/პოლიტიკურ სინამდვილესთან კუთვნილების განცდა არ აქვს; იწვევს თუ არა არსებული რეალობიდან მარგინალიზაცია იდენტობის ეგზოტიზირებას, რა კონტექსტში და მიზანდასახულებით მიმართავს მწერალი ირონიას, არსებული პოლიტიკური და სოციალური სინამდვილის რომელ მხარეებს აქცევს ირონიული ასახვის ობიექტებად და რეალობის ირონიული ფორმით რეპრეზენტაციითრისი გაცნობიერებისკენ უბიძგებს პოტენციურ მკითხველს.

Elene Javelidze

Georgia, Tbilisi

Sokumi State University

**The East-West dichotomy in the novel
„My Name is Red“ by Orhan Pamuk**

Orhan Pamuk deconstructs the East-West dichotomy in his novel *My Name is Red*. In the novel, where a thriller and a love story are mixed with an artistic discussion and controversy of the 16th century's oriental miniature and the Western renaissance painting. In his nonlinear approach to history, Pamuk unfolds paradigm of the narrative amidst the global moments that anticipate and prefigure the modern era. The narrative moves between two continents in time and space, from Ottoman Empire to Venice, mixing history and fiction. This kind of transgression, a common feature of postmodern fiction, creates fragmentation and ruptures in plot of the novel. It also justifies the postmodernist claim of inaccessibility to the representation of reality through narrative and interpretations. The implicit discourse of the novel – the medieval allegory, the signs, the visual codes, the postmodern concepts which the Turkish novelist resorts to in *My Name is Red* – are means of discrediting some current hegemonic discourses associated with globalization. He warns us: „In my novels I try to say: all generalizations about East and West are generalizations. Don't believe them, don't buy them“. Historical fiction like *My Name is Red* blurs the dichotomies of fantasy and historical records, and thereafter questions the nature and responsibility of fiction.

The postmodern tactics employed by Orhan Pamuk in his novel reveal his personal disdain and suspicion in history. This novel portrays a multilayered, multcentred narrative where historical events and mystical elements mingle. In this novel we can see narratives within narratives, labyrinths of signs and symbols, binary doubles and identity swapping.

My Name Is Red is a metafictional postmodern novel with rhizomatic structure, made up of 59 chapters with 20 unreliable narrative voices such as the Corpse, the Red, the Money, the Horse, the Dog, the Tree, the Ink, the Death and none of them is reliable. Some narrators language and discourse emphasize a contemporaneous perspective, thus leads the narrative to get a vertical dimension on diachronic plane.

ელენე ჯაველიძე

საქართველო, თბილისი

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აღმოსავლეთ-დასავლეთის დიქტომია ორჰან ფამუქის რომანში „მე წითელი მქვია“

ორჰან ფამუქის რომანში „მე წითელი მქვია“ აღმოსავლეთ-დასავლეთის დიქტომიის დოკონსტრუქციას ვხვდებით. რომანში დეტექტიური ტრილერი, სასიყვარულო ისტორია ხელოვნების თაობაზე დისკუსიასთან არის შერწყმული, მე-16 საუკუნის აღმოსავლური მინიატურისა და რენესანსული მხატვრობის შეპირისპირება ხდება. ისტორიის მიმართ არასწორხაზოვანი მიდგომით ფამუქი თხრობას ისეთ პარადიგმულ მოვლენათა ფონზე წარმოაჩენს, რომელიც თანამედროვე ეპოქის წინსმწრები და განმსაზღვრელი ხდება. თხრობა ორ კონტინენტს შორის მოძრაობს დროსა და სივრცეში, ოსმალეთის იმპერიიდან ვენეციამდე, ხდება ისტორიისა და მხატვრული შემოქმედების შერწყმა. ამგვარი ტრანსგრესია პოსტმოდერნისტული მწერლობის დამახასიათებელი ნიშანია, აყალიბებს ფრაგმენტაციასა და სიუჟეტის წყვეტას რომანში, ასევე მიუთითებს პოსტმოდერნისტულ შეხედულებას იმის თაობაზე, რომ თხრობით და ინტერპრეტაციით შეუძლებელია რეალობის წარმოჩენა. რომანის იმპლიციტური დისკურსი – შუასაუკუნეების ალეგორია, ნიშნები, ვიზუალური კოდები, პოსტმოდერნისტული კონცეფციები, რომელსაც თურქი რომა-

ნისტი მიმართავს, ემსახურება გლობალიზაციასთან დაკავშირებული ზოგიერთი თანამედროვე ჰეგემონური დისკურსის დისკრედიტაციას. ფამუქი გვაფრთხილებს: „რომანებში მე ვცდილობ ვთქვა, რომ ყველა განზოგადება დასავლეთისა და აღმოსავლეთის შესახებ არის განზოგადება. ნუ გჯერათ მათი, ნუ იყიდით მათ“.

რომანში „მე წითელი მქვია“ ფანტაზიასა და ისტორიულ ჩანაწერებს შორის არსებული დიქოტომია იშლება, ხოლო შემდეგ ექვქვემ დგება მხატვრული ლიტერატურის ტრადიციული არსი და პასუხისმგებლობა. პოსტმოდერნისტული ტაქტიკა, რომელსაც ორჰან ფამუქი იყენებს თავის რომანში მიუთითებს იმაზე, რომ იგი ეჭვით უყურებს ისტორიას. რომანის მრავალშრიან და მულტიცენტრულ თხრობაში ისტორიული მოვლენები, დეტექტიური და მისტიკური ელემენტები ერთმანეთში ირევა. ამ რომანში ჩვენ ვხვდებით ნარატივებს ნარატივებში, ნიშნებისა და სიმბოლოების ლაბირინთებს, ბინარულ წყვილებსა და იდენტობის გაცვლას.

„მე წითელი მქვია“ წარმოადგენს მეტაფიქციურ რიზომატული სტრუქტურის მქონე პოსტმოდერნისტულ რომანს, რომელიც შედგება 59 თავისა და 20 მთხრობელისგან, მათ შორის არის: გვამი, წითელი, ფული, ცხენი, ძაღლი, ხე, მელანი, სიკვდილი და, რა თქმა უნდა, არც ერთი მათგანი არის სანდო მთხრობელი! ზოგიერთი მთხრობელის ენა და დისკურსი თანამედროვე პერსპექტივაზე მიუთითებს, შესაბამისად, ნარატივი დიაქრონულ პლანში ვერტიკალურ განზომილებას იძენს.

Grigol Jokhadze

Georgia, Tbilisi

Ilia State University

Non-literal Conflict
(T. Tabidze VS. O. Mandelstam)

The paper is marked by the attempt to re-read and thoroughly analyze an essay of Osip Mandelstam „Two words about Georgian Art”.

Mandelstam visited Georgia three (1920,1921, 1930) times and dedicated to it several essays, five of which were published in communist press. All of them comprise sudden attack and biased criticism against political and cultural orientation of Democratic Republic of Georgia (1918-1921), which did not go without an aggressive response of T.Tabidze. Researchers (the Georgians among them), although, had always kept way from the detailed analyze of Mandelstam’s dubious passages and prefer to maintain, at least, political correctness.

As the research has shown, not only the common pathos of an essay is saturated with the great-power chauvinism, anti-European and pro-soviet spirit but some specific toposes as well.

გრიგოლ ჯოხაძე

საქართველო, თბილისი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

არალიტერატურული კონფლიქტი
(ტ. ტაბიძე VS. ო. მანდელშტამი)

მოსხენების მიზანი დიდი რუსი პოეტის, ოსიპ მანდელშტამის (1891-1938) ნარკვევის – „ზოგი რამ ქართულ ხელოვნებაზე“ „ხელახალი წაკითხვისა“ და გაანალიზების ცდაა. მანდელშტამი სამჯერ (1920, 1921, 1930 წწ.) იყო საქართველო-

ში. პირველ ორ ვიზიტს პოეტმა რამდენიმე ესეისტური ტექსტი მოაყოლა, რომელთაგან ხუთი გამოქვეყნდა. ყველა მათგანი ეწინააღმდეგება და განაქიქებს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის (1918-1921) როგორც პოლიტიკურ, ისე – კულტურულ ორიენტაციას, რასაც 1923 წ. აგრესიულად გამოეხმაურა ტ. ტაბიძე, თუმცა მკვლევრები (მათ შორის – ქართველნიც), ერთი-ორი გამონაკლისის გარდა, ყოველთვის თავს არიდებდნენ მანდელშტამისეული საექვო პასაჟების დეტალურ ანალიზსა და ყბადაღებულ პოლიტკორექტულობას ინარჩუნებდნენ.

კვლევამ წარმოაჩინა, რომ ნარკვევის – „ზოგი რამ ქართულ ხელოვნებაზე“ – არათუ ზოგადი პათოსია ველიკოდერჟავული, ანტიევროპული და პროსაბჭოური სულისკვეთებით დანადმული, არამედ – კონკრეტული ტოპოსებიც.

Maka Jokhadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Ambivalent Integrity of Politics and Literature in Zaira Arsenishvili's Novels

Disintegration of the Soviet Union opened a lot of new doors to art on the post-Soviet territory. The words „new doors“ do not imply changes in artistic methods or a writer's imagination but the psychological transformation resulted from abolishment of censorship.

From the 1980-90s, new literary tendencies began to arise along with political changes. Writers, artists audaciously began to analyze people's lives against a background of political regimes and repressions.

Georgian society knew Zaira Arsenishvili to be a musician and screenwriter (she worked in the orchestra of the National Opera and Ballet Theater of Tbilisi; many Georgian movies and documentaries

were made based on her scenarios). From the 90s, Zaira Arsenishvili became famous for her novels: „Requiem for Bass, Soprano and Seven Instruments“, „Oh World“. They were written either during her emigration period or after the collapse of the Soviet Union, when Georgia became independent after long fights and struggles.

„Requiem for Bass, Soprano and Seven Instruments“ was written in the 90s and published in 1997 and 2002. It depicts the fate of musicians and bandsmen of Tbilisi Opera and Ballet Theatre during Soviet repressions. „Oh World“ tells us about the fate of generations who experienced repressions of the 20-30-50s.

Zaira Arsenishvili's novels reveal ambivalent integrity of politics and literature. The unity is organic and interrelated. It did no harm to a musical and lexical pattern of narrative; the novels still make an atmospheric impression on readers.

მკა ჯოხაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პოლიტიკისა და ლიტერატურის ამბივალენტური მთლიანობა ზაირა არსენიშვილის რომანებში

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, როცა ყველა თემა ამოვარდა ანდერგრაუნდიდან, პოსტსაბჭოთა ტერიტორიაზე შემოქმედებისათვის სრულიად სხვა სივრცეები გადაიშალა. „სხვა სივრცეებში“ ცენზურის გაუქმების შედეგად ფსიქოლოგიურ გადაწყობას უფრო ვგულისხმობ, ვიდრე მხატვრულ მეთოდებსა და ავტორის წარმოსახვის უნარს. 80-90-იანი წლებიდან პოლიტიკურ ცვლილებებთან ერთად თანდათან გამოიკვეთა ახალ-ახალი ლიტერატურული ტენდენციები, თემატიკის, მოტივების მრავალფეროვნება. მწერლებმა, მხატვრებმა, ზოგადად, შემოქმედებითი სფეროს წარმომადგენლებმა, თამამად მოკიდეს ხელი პოლიტიკური რეჟიმების, რეპრესიების

ფონზე პიროვნებათა თავგადასავლებისა და ხალხის ცხოვრების მხატვრულ ანალიზს.

ზაირა არსენიშვილს ქართული საზოგადოება ძირითადად მუსიკოსად და კინოსცენარისტად იცნობდა. 90-იანი წლებიდან კი მკითხველის წინაშე წარსდგა, როგორც ბრწყინვალე რომანისტი. ეს რომანებია: „რეკვიემი, ზანის, სოპრანოსა და შვიდი ინსტრუმენტისათვის“ და „ვა, სოფელო...“ ისინი ან ემიგრაციაში უნდა შექმნილიყო, ან საბჭოთა კავშირის ჩამოშლის შემდეგ, როცა საქართველომ დიდი ბრძოლებისა და ქარტახილების შემდეგ სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა მოიპოვა. ასეც მოხდა, რომანები 90-იან წლებში დაიწერა და 1997-სა და 2002 წელს გამოიცა. „რეკვიემში...“ ასახულია საბჭოთა რეპრესიების ხანაში თბილისის საოპერო თეატრის მუსიკოსთა და ორკესტრანტთა მძიმე ხვედრი, ხოლო რომანი „ვა, სოფელო...“ იმავე თემას ეძღვნება, ოღონდ გაცილებით ფართო ტილოა. ეს რომანი 20-30-50-იანი წლების რეპრესიებში მოხვედრილ თაობათა ბედისწერაზე მოგვითხრობს.

პოლიტიკა და ლიტერატურა, რა თქმა უნდა, სრულიად განსხვავებული ცნებები და განზომილებებია, მაგრამ ეს არ გამორიცხავს მათ ამბივალენტურ მთლიანობას. მეტიც, ხშირ შემთხვევაში ამ მთლიანობის ხარისხით განისაზღვრება ნაწარმოების მხატვრულ-ესთეტიკური სიძლიერე. სწორედ პოლიტიკისა და ლიტერატურის ამბივალენტური მთლიანობა გამოიხატა ზაირა არსენიშვილის რომანებში. მკითხველის თვალწინ ორგანულად, ბუნებრივად, მიზეზ-შედეგობრივად წარმოჩნდა მათი ურთიერთშერწყმა და განუყოფლობა. ეს არ მომხდარა ხელოვნურად, თხრობის საგანგებო პათოსითა თუ ტექსტში პუბლიცისტური ნაკადების შეტანით. პოლიტიკისა და ლიტერატურის ამბივალენტურ მთლიანობას ერთი წუთითაც კი არ დაუზიანებია თხრობის როგორც მუსიკალურ-ინტონაციური, ისე ლექსიკური ქსოვილი, პერსონაჟთა ფსიქოლოგიური სახეები და მკითხველზე ატმოსფერული ზემოქმედების ძალა.

Tamar Kalichava

Georgia, Tbilisi

Sokumi State University

Tamta Kalichava

Georgia, Tbilisi

Ilia State University

Cultural-Historical Challenges of the 90's Georgia Analysis of Otar Chkheidze's Artistic-Documentary Discourse

In the 24 novels of Otar Chkheidze, the life of the 20th century Georgia is presented as a continuous story. In his stories, plays, essays, publications, researches and translations you will find more original, precious and important assessments that reflect all the important facts and events of the 20th century Georgian history.

Otar Chkheidze dedicated the trilogy to a tragic life of the 90s of the 20th century, The first is the «Artistic Coup» created in 1993. In the novel Otar Chkheidze reveals the confusion of a man born in the tranquil reality. The confusion of the entities will become a public confusion in this era, and the already fierce nation will again face disaster. A wide range of demagogias will be given. We see that the political adventure and national independence caused by the apocalyptic phenomenon.

The „Artistic Coup“ together with the documentary became a historical novel, which was naturally subtracted by Otar Chkheidze's next novel. „White Bear“ resembles the tragedy of Abkhazia and clearly demonstrates the cultural and historical challenges of entering the new century.

The history of the 90s of Georgia is fulfilled by the last novel of the trilogy „Bermuda Triangle“. According to the writer's opinion, the title exactly symbolizes Georgia's bermudal fate, alienation and alteration from the dragon's bosom, similar to Amirani's reborn Amirani.

Lia Karichashvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Post-modernist Text – Reflection of the Epoch
(Story by Mariana Nanobashvili – „Dance of the Shadows“)**

Post-modernism is characterized with dependence on classical literature (changing structure of the piece of work, change of motifs, disturbance of the entirety of time and space, displacement of the characters). Regarding double coding the text can be perceived as some kind of reflection of the epoch. In this respect, we find that attention should be paid to one of the trends in the pieces of literature written based on the fable of the „Knight in the Panther’s Skin“ – romantic relations between Tariel and Asmat as projection of the consciousness of modern individual on the characters. Illustration of the mentioned trend is Mariana Nanobashvili’s story „Dance of the Shadows“. It repeats the main storyline of the Knight in the Panther’s Skin, from Tariel’s falling in love to settling in the cave with Asmat but now there is a romance triangle. Asmat, Nestan’s servant and friend loves Tariel with entire her heart but he is in love with Nestan and sees no sense of life without her but at the same time he does not reject Asmat’s love.

The main characteristic of the story is its metaphoric nature. And its title – Dance of the Shadows – is metaphoric as well. Metaphor is „sun“ – Nestan, to whom Tariel strives, but at the same time, he is chained by the shackles of everyday life and both – striving to „sun“ and fixation to „ground“ (passion to Asmat) – exist in him simultaneously.

Two mutually excluding relationships, mingling of which was regarded as unacceptable by Rustaveli here are adjusted and adapted: love as pure as divine love and physical passion that has nothing common with divine love. Live of these characters is even further from the truth and hence, their consciousness is disturbed and his mind is split: Tariel still regards him as Netsan’s lover but in his life there is Asmat, real and desired but not equal to his soul. Love has turned into the fiction.

Such „reading“ of the fable seems more realistic to the individual of post-modernism epoch than platonic relations between young man and woman settled in the cave, lover’s torture and pure fidelity described by Rustaveli. The text reflects the consciousness of modern individual, it is related to moral-ethical problems significant for him and makes attempt to demonstrate the general trend of the epoch – abstract nature of the high ideals and their irreality, compared with the real life.

ლია კარიჭაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პოსტმოდერნული ტექსტი – ეპოქის ანარეკლი (მარიანა ნანობაშვილის მოთხრობა „ჩრდილების როკვის“ მიხედვით)

პოსტმოდერნიზმისთვის ნიშანდობლივია დამოკიდებულება კლასიკური ლიტერატურისადმი (ნაწარმოების დესტრუქტურიზაცია, მოტივთა შეცვლა, დროისა და სივრცის მთლიანობის დარღვევა, პერსონაჟთა გადაადგილება). ორმაგი კოდირების გათვალისწინებით კი ტექსტი შესაძლოა აღვიქვათ, როგორც ეპოქის ერთგვარი ანარეკლი. ამ თვალსაზრისით საყურადღებოდ გვესახება „ვეფხისტყაოსნის“ სიუჟეტზე შექმნილი თხზულებების ერთ-ერთი ტენდენცია – ტარიელისა და ასმათის რომანი, როგორც თანამედროვე ადამიანის ცნობიერების პროექცია პერსონაჟებზე. აღნიშნული ტენდენციის ილუსტრაციაა თანამედროვე ავტორის მარიანა ნანობაშვილის მოთხრობა „ჩრდილების როკვა“. მეორდება „ვეფხისტყაოსნის“ სიუჟეტის ძირითადი პერიპეტიები ტარიელის გამიჯნურებიდან გამოქვაბულში ასმათთან ერთად დაბინავებამდე, მაგრამ ამჯერად სიყვარულის სამკუთხედია მოცემული. ასმათს, ნესტანის ყმასა და მეგობარს, მთელი არსებით უყვარს ტარიელი, რომელიც ნესტანის მიჯნურია და მის გარეშე სიცოცხლის

საზრისი დაუკარგავს, მაგრამ, ამავე დროს, უარს არ ამბობს ასმათის სიყვარულზე.

მოთხრობის მთავარი ნიშანი მეტაფორულობაა. მეტაფორულია სათაურიც – „ჩრდილების როკვა“. მეტაფორაა „მზეც“ – ნესტანი, რომლისკენაც მიისწრაფის ტარიელი, მაგრამ, ამავე დროს, იგი შებოჭილია ყოფიერების მარწუხებით და ორივე – სწრაფვა „მზისკენ“ და მიზიდულობა „მიწისკენ“ (ვნება ასმათისადმი) – ერთდროულად არსებობს მასში. მორიგებულია და შეთავსებულია ის ორი ურთიერთგამომრიცხავი მიმართება, რომელთა აღრევასაც რუსთაველი დაუმშველად მიიჩნევდა: მიჯნურობა, რომელიც თავისი სიწმინდით ზამავს საღვთო სიყვარულს, და ხორციელი ლტოლვა, რომელსაც არაფერი აქვს საერთო საღვთო სიყვარულთან. ამ პერსონაჟთა ყოფა კიდევ უფრო დაშორებულია ჭეშმარიტებას, შესაბამისად, მათი ცნობიერება დარღვეული, გახლეჩილი და გაორებულია: ტარიელი კვლავ ნესტანის მიჯნურად მიიჩნევს თავს, მაგრამ მის ცხოვრებაში არის ასმათი, რეალური და სასურველი, მაგრამ არა სულის სწორი. მიჯნურობა ფიქციად იქცა.

პოსტმოდერნიზმის ეპოქის ადამიანს ამგვარი „წაკითხვა“ პოემის სიუჟეტისა უფრო დამაჯერებლად და რეალისტურად მიაჩნია, ვიდრე გამოქვაბულში დამკვიდრებული ქალ-ვაჟის წმინდა ურთიერთობა, მიჯნურის ტანჯვა და შეუბღალავი ერთგულება, რომელზეც რუსთაველი მოგვითხრობს. ტექსტი თანამედროვე ადამიანის ცნობიერებას ასახავს, მისთვის აქტუალურ მორალურ-ეთიკურ პრობლემატიკას უკავშირდება და ცდილობს აჩვენოს ეპოქის ზოგადი ტენდენცია – ამაღლებული იდეალების აბსტრაქტულობა და ირეალურობა ყოფიერებასთან შედარებით.

Mary Khukhunaishvil-Tsiklauri

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Political Events of the 80s-90s of the XX Century and the Youth Literary Journalism

The process of De-Stalinization that started in the USSR in the second half of the 1950s shook the Soviet System and smashed the myth of invincibility and innocence of the Soviet Communist Party – the leading force of the Soviet State. The process was accompanied with the relaxed policy towards political prisoners, intelligentsia. Unfortunately so called political „Thaw“ reached the Georgia twenty years later after the change of the local government. Renewed leadership started the dialogue with the intellectuals-writers for obtaining their benevolence and at the same time to keep the political balance between Moscow and Tbilisi. The situation was not so simple as in the creative works of the writers dominated the theme of national independence lost in 1921 by the invasion of Russia’s Red Army. The bloody event of April 9th of 1989 sped up the collapse of the Communist Regime in Georgia and the country restored the lost independence.

It is natural that the political situation had an impact on the literary activities . It was hard time, especially for the youth literary periodicals that were under the Party subordination and censorship. Despite this editorial board with the help of the intrepid writers having active civic position managed to speak to the young generation on the sharp, problematic themes. It must be noted, that in the period of the collapse of the Soviet power and the change of the government (1989-1990) the youth literary journalism easily managed to be liberated from the Communist heritage.

Zeinab Kikvidze

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Aspects of Narrative Discourse in Contemporary Literature

Political events of the last century both changed the political map of the globe and generated entirely new reality in human minds. The solid status-quo seemed to have collapsed at once and the existing reality seemed to have stood upside down. The objective environment penetrated into the subjective one and made the existential being, having incepted back in modernism, much more profound and solid. The dissembled and disintegrated continuum was to be constructed in a novel way. This was marvelously revealed in modernist sensitivity and postmodernist literature.

A new narrative discourse came into being in which the author of a narrative developed into a narrator character and a narrator reader. Narration comprised documenting of basic political events and facts with a background of the retrospection of history; well-known event, historical facts, historical personalities were involved in narration with their actual and imaginary realities.

A narrator author mostly turned into a narrator character (a homodiegetic narrator), having not only an aggravated response to the narrative but also appeared as an immediate participant of the story (*Boulder on Which Once there was a Church* by G. Dochanashvili, *Your Adventure* by A. Morchiladze, *Small Country* by L. Bugadze).

Frequently, a story has been transferred into an imaginary reality and takes place in a narrator character's conscious; here, the boundary between the real and the imaginary has been discarded. Narration is realized by means of an internal monologue. Historical facts like the disgraceful night of April 9 or events in the 1990s have been represented multiple times in a character's imagination and have been perceived as everlasting disaster.

A kind of a new narrative diegesis comes into being in which historical personalities, events, political and diplomatic relations merge with the writer's contemporaneous facts and personalities, new fictitious characters are created, and a new utopian world is designed, which exists simultaneously exists both in the past and in the presents, thus making up a new reality. However, narration takes place within the metaleptic framework (Santa Esperanza by A. Morchiladze) and the writer turns a reader into a narrator.

Predominantly, both the author and the reader get involved within a common narrative discourse as far as the literary representation of the recent past evokes postmodernist sensitivity in the same way both in reality and in imagination.

ზეინაზ კიკვიძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნარატიული დისკურსის ასპექტები თანამედროვე ლიტერატურაში

გასული საუკუნის დასასრულის პოლიტიკურმა მოვლენებმა არა მარტო მსოფლიო რუკა შეცვალა, არამედ ადამიანთა მენტალობაში წარმოშვა სრულიად ახალი რეალობა. თითქოს მყარი სტატუს-კვო ერთბაშად დაირღვა და არსებული სინამდვილე თავდაყირა დადგა. ობიექტური გარემო სუბიექტურში შეიჭრა და ჯერ კიდევ მოდერნიზმში დაწყებული ეგზისტენციური მყოფობა უფრო გააღრმავა და გაამყარა. დანაწევრებული და დაშლილი კონტინუუმი ახლებურად უნდა აგებულიყო. ეს ყველაფერი კი საუცხოოდ გამოვლინდა პოსტმოდერნისტულ მგრძნობელობასა და პოსტმოდერნისტულ ლიტერატურაში.

ჩამოყალიბდა ახალი ნარატიული დისკურსი, რომელშიც ნარატორი ავტორი გაიშალა ნარატორ პერსონაჟად და ნარატორ მკითხველად. თხრობა მოიცავდა ძირეული პოლიტიკური

მოვლენებისა და ფაქტების ფიქსაციას ისტორიის რეტროსპექციის ფონით; ცნობილი მოვლენები, ისტორიული ფაქტები, ისტორიული პიროვნებები თხრობაში ჩართული აღმოჩნდნენ თავიანთი რეალური და წარმოსახვითი სინამდვილით.

ნარატორი ავტორი ძირითადად გადაიქცა ნარატორ პერსონაჟად (ჰომოდიეგეზისურ მთხრობლად), რომელსაც არა მხოლოდ გამძაფრებული რეფლექსია ჰქონდა მონაყოლზე, არამედ ამბის უშუალო მონაწილედ წარმოსდგებოდა (გ.დო-ჩანაშვილი „ლოდი, ნასაყდრალი“, ა.მორჩილაძე „შენი თავგადასავალი“, ლ.ბულაძე „პატარა ქვეყანა“);

ამბავი ხშირად წარმოსახვით რეალობაშია გადატანილი და ნარატორი პერსონაჟის ცნობიერებაში მიმდინარეობს, ამ შემთხვევაში წაშლილია ზღვარი რეალურსა და წარმოსახვითს შორის. ნარაცია შინაგანი მონოლოგის საშუალებით ხორციელდება. ისეთი ისტორიული ფაქტი, როგორიცაა 9 აპრილის კომმარული ღამე ან 90-იანი წლების მოვლენები მოქმედი პირის წარმოსახვაში მრავალგზის რეპრეზენტირდება და მუდმივმოქმედ უბედურებად აღიქმება.

საფუძველი ეყრება ახალი ნარატიული დიეგეზისის სახეს, როცა ისტორიული პიროვნებები, მოვლენები, პოლიტიკურ-დიპლომატიური ურთიერთობები მწერლის თანადროულ ფაქტებსა და პიროვნებებს ერწყმება, იქმნებაახალი გამოგონილი პერსონაჟები და ყალიბდება ახალი უტოპიური სამყარო, რომელიც ერთდროულად არსებობს როგორც წარსულში, ასევე თანამედროვეობაში და ქმნის ახალ რეალობას. თუმცა თხრობა მეტალეფსისის ფორმატში მიმდინარეობს (ა.მორჩილაძე „სანტა-ესპერანსა“) და მწერალი მკითხველს ნარატორად აქცევს.

ძირითადად ავტორიცა და მკითხველიც ერთ ნარატიულ დისკურსში ექცევიან, რადგან უახლესი წარსულის ლიტერატურული რეპრეზენტაცია როგორც რეალობაში, ისე წარმოსახვაში ერთნაირად აღძრავს პოსტმოდერნისტულ მგრძნობელობას.

Tsira Kilanava

Georgia, Tbilisi

Ilia state university

Literary Memory on the War of Abkhazia

Various of fictional texts have been created on the topic of the war of Abkhazia. A vast majority of these texts have autobiographic character and because of this, it could perfectly represent the concept of an individual trauma. Above mentioned fact is tightly connected to the phenomenon of memory – an acute theme for researches in the fields of modern west European cognitive sciences (e.g. cognitive psychology and cognitive narratology). Any issue a person remembers (especially from his/her traumatic experience) is considered to be linked to his/her homeostatic needs, besides that it is not an objective verbal copy of the past as its subjective reconstruction (Antonio Damasio, Daniel Schacter, Dorothee Birke).

From the point of the memory expression, the aim of comparing of the first and the last autobiographic texts about Abkhazian war is to reveal the fact of transformation in terms of attitudes towards the already mentioned issues; to be shown the narrative strategies of war/persecution/homesickness/nostalgia and personal identity in 23-year interval from the war period.

Three fictional texts have been chosen for this study: the novels of Guram Odisharia, Irakli Kakabadze and Zura Jishkariani (1995, 2018). The concept of traumatic memory is dominant, while the context of homeostatic needs is different in these authors' novels. All the aims of the authors and their attitudes towards the past experience or the lexical fund – formulating the key notions (hometown, personal identity...) basically differ from each other.

The text data illustrates the different ways of representing of the trauma, which is not depended on the generation difference between the authors, but the individual homeostatic needs and therefore the intention of the authors (in spite of the fact that the authors

themselves have been the witnesses/victims of the war) – why do the writers remember the war/Abkhazia? Depended on the results of the observation, it is possible to distinguish three types of the memory on the war of Abkhazia: emotional, reflective and rational.

ცირა კილანავა

საქართველო, თბილისი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ლიტერატურული მეხსიერება აფხაზეთის ომის შესახებ

აფხაზეთის ომის შესახებ თანამედროვე ქართულ ლიტერატურაში არაერთი მხატვრულ-დოკუმენტური ტექსტი დაიწერა. მათი უმეტესობა ავტობიოგრაფიულია და შესაბამისად, ინდივიდუალური ტრავმის რეპრეზენტაციას წარმოადგენს. დასახელებული საკითხი პირდაპირ უკავშირდება მეხსიერების ფენომენს, რომელიც განსაკუთრებით აქტუალური საკვლევითემატიკაა თანამედროვე დასავლეთევროპულ კოგნიტურ მეცნიერებებში (მაგალითად, კოგნიტურ ფსიქოლოგიასა და კოგნიტურ ნარატოლოგიაში). მიიჩნევა, რომ ის, რასაც პიროვნება იხსენებს (მით უფრო, ტრავმული გამოცდილებიდან) უშუალოდ დაკავშირებულია მის აწმყო ჰომეოსტაზიურ საჭიროებასთან და არის არა წარსული მოვლენების ობიექტური ვერბალური დუბლირება, არამედ – სუბიექტური რეკონსტრუქცია (ანტონიო დამასიო, დანიელ შახტარი, დოროთე ბირკე).

ხსოვნის/მეხსიერების განსახოვნების თვალსაზრისით, აფხაზეთის/ომის შესახებ დაწერილი/გამოქვეყნებული ერთ-ერთი პირველი და ბოლო ავტობიოგრაფიული ტექსტების შედარებითი ანალიზის მიზანია, დიაქრონულ დონეზე გამოიკვეთოს აღნიშნული საკითხისადმი დამოკიდებულებაში მომხდარი ტრანსფორმაცია; დადგინდეს აფხაზეთის/ომის/დევნილობის/ნოსტალგიის განსახოვნებისა და პიროვნული

იდენტობის ფორმირების ნარატოლოგიური სტრატეგიები ომის შემდგომ პერიოდში 23-წლიანი შუალედით.

საამისოდ შერჩეულია სამი ავტორის: გურამ ოდიშარი-ას, ირაკლი კაკაბაძისა და ზურა ჯიშკარიანის, პროზაული ნაწარმოებები (1995, 2018). მათში დომინანტურია ტრავმული მეხსიერების კონცეპტი, თუმცა განსხვავებულია ჰომეოსტაზიური საჭიროების კონტექსტი. თვისებრივად განსხვავებულია როგორც ტრავმული ისტორიული გამოცდილებისადმი დამოკიდებულება და ავტორთა ინტენცია, ასევე – ლექსიკური ფონდი, რომლის მიხედვითაც ხდება საკვანძო ცნებების (მშობლიური მიწა, დევნილობა, პიროვნული იდენტობა...) ფორმულირება.

აღნიშნულ ტექსტურ მონაცემებზე დაკვირვება ცხადყოფს, რომ ავტორთა ცნობიერებაში (მიუხედავად იმისა, რომ სამივე ავტორი ომის მოწმე/მსხვერპლია) ტრავმის რეპრეზენტაციისას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს არა თაობის ფაქტორს, არამედ – ინდივიდუალურ ჰომეოსტაზიურ საჭიროებასა და მისგან გამომდინარე, ავტორისეულ ინტენციას – რისთვის იხსენებს მწერალი აფხაზეთს/ომს. შესაბამისად, შესაძლებელი ხდება გახსენების პროცესის სამგვარი ტიპის გამოყოფა: ემოციურის, რეფლექსიურისა და რაციონალურის.

Larisa S. Kislova

Russia, Tyumen

University of Tyumen

Russian „New Drama“ of the Turn of XX–XXI Centuries as an Anti-crisis Project: Strategies of Challenge

Russian „new drama“, actively experimenting in the field of form and content, is one of the key stages in the development of the modern literary process. Back in the 1990s, it became the object of consistent understanding by Russian literary criticism.

Radical dramaturgy and epatage theater appear at the turn of the 21st century, when humanity, „balancing“ at the edge of the abyss on the verge of a global disaster. And it is the „new drama“ that has mastered the aesthetics of Antonin Artaud’s „theater of cruelty“ that becomes the mainstream art of the era of the „paradigmatic shift“. In modern theater, the viewer can be involved in the action („THEATER. DOC“) or excluded from it, however the concept of catastrophic existence is present in the „new drama“ as a key one. Plays by O. Bogaev, V.Sigarev, I.Vyrypaev, Presnyakov brothers, V.Levanov, M.Ugarov, Yu.I.Claudian, G. Akhmetzyanova, E. Narsha and others make the reader/viewer go through the conditional disaster.

Thus, the texts of these playwrights demonstrate the consistent destruction of stereotypes by bringing to absurdity typical situations and ordinary circumstances that are not only not the norm, but also contradict it. The reverse side of love is hate, idyllic beauty is devalued by tragedy, external harmony hides a deep internal imbalance. Provocative and epatage latest dramaturgy, embodying the endless nightmare of everyday life and creating a reality that invades „the heart and feelings <...> like a truthful and painful burn“ (A. Artaud), reveals deep intrinsic disharmony prevailing in a seemingly comfortable space.

Iraida Krotenko

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Token Space Collage with the Image of the Fish Avto Varazi

Avto Varazi had been creating collages with the image of the fish for a long time. These collages formed a series in which he put religious meaning by placing the stuffed fish in the space of the collage. At the same time fish was the main component of the polysemantic unity, which still remains a phenomenon for the researchers. As well

as animal-reflecting collages, this series is characterized by technical means, meta-language and the structural peculiarities. Each element has a specific meaning. The subject of scientific interest of this paper is the structural-semantic analysis of the „Fish“ collages, defining the aforementioned series as a signature component of the integrity and artistic system. The research study of the series of „Fish“ collages is the determination of the shape and interaction of verbal and visual composition of the collage, as well as semiotic function of numerical raw and determining its metatextuality, which decodes the author's vision. Complex analysis consists of the following issues: studying religious motives in the „Fish“ collage system, examining the peculiarities of their input in the space based on their dynamics and work; considering the traditional symbols and techniques for the mythological, painting and iconography of fish, searching for their own way; analysis of verbal and non-verbal components of the basal structure of collages; discussing the text and its multi-layered semiotic base, language sign of collage fragments, defining functional and semiotic peculiarities of their function as well as collage frame, the importance of collage names and synthesis of technical and verbal means. The token space of the collage is considered in other types of art on the basis of this topic. A complex approach to the study of „Fish“ collages is based on research in semiology, as a single semiotic system (V. Toporov, I. Lotman, I. Kristeva) and is one of the first attempts of such analysis.

ირაიდა კროტენკო

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ავთო ვარაზის თევზის ამსახველი კოლაჟების ნიშნადი სივრცე

თევზის ამსახველ კოლაჟებს ავთო ვარაზი ხანგრძლივი დროის განმავლობაში ქმნიდა. ამ კოლაჟებმა შეადგინეს სერია, რომელშიც ავტორს კოლაჟის ნიშნად სივრცეში თევზის ფიტუ-

ლის მოთავსების წყალობით რელიგიური მნიშვნელობა ჰქონდა ჩადებული. ამასთან თევზის ფიტული წარმოგვიდგებოდა როგორც ძირითადი კომპონენტი იმ პოლისემანტიკური ერთიანობისა, რომელიც დღემდე ა.ვარაზის შემოქმედების მკვლევარებისთვის ჯერ კიდევ გამოუცნობ ფენომენად რჩება. ისევე როგორც ცხოველთა ამსახველი კოლაჟები, ეს სერია ხასიათდება ტექნიკური ხერხებით, მეტაენით, სტრუქტურული თავისებურებებით, რომელთა თითოეული ელემენტი კონკრეტულ აზრობრივ დატვირთვას ატარებს.

წინამდებარე ნაშრომის სამეცნიერო ინტერესის ობიექტს წარმოადგენს „თევზის“ კოლაჟების სტრუქტურულ-სემანტიკური ანალიზი, ხსენებული სერიის, როგორც მთლიანობის, მხატვრული სისტემის ნიშნადი კომპონენტების განსაზღვრა. „თევზის“ კოლაჟების სერიის კვლევის საგანია კოლაჟის ვერბალურ და ვიზუალურ შემადგენელთა ფორმისა და ურთიერთქმედების კანონზომიერების განსაზღვრა, ასევე რიცხობრივი რიგის სემიოტიკური ფუნქციის, მისი მეტატექსტუალური დატვირთვის დადგენა, რომელიც ავტორისეული ხედვის დეკოდირებას ახდენს. კომპლექსურ ანალიზში შედის შემდეგი საკითხები: რელიგიური მოტივების შესწავლა „თევზის“ კოლაჟების სისტემაში, მათი დინამიკისა და ნაწარმოების ნიშნად სივრცეში მათი შეყვანის თავისებურების გამოკვლევა; თევზის ამსახველი მითოლოგიური, ფერწერისა და ხატწერისათვის ტრადიციული სიმბოლოებისა და ხერხების განხილვა, საკუთარი გზის ძიება; კოლაჟების ფონური სტრუქტურის ვერბალური და არავერბალური კომპონენტების ანალიზი; კოლაჟების, როგორც ტექსტის, ასევე მისი მრავალშრიანი სემიოტიკური საფუძვლის განხილვა; კოლაჟის საგაზეთო ფრაგმენტების ენის ნიშნადობა, მათი ფუნქციის, ასევე კოლაჟის ჩარჩოს ფუნქციონალური და სემიოტიკური თავისებურებების განსაზღვრა; კოლაჟების სახელწოდებების მნიშვნელობა, ტექნიკურ და ვერბალურ საშუალებათა სინთეზი. კოლაჟთა

ნიშნადი სივრცე განიხილება ხელოვნების სხვა სახეობებში ამ თემის რეცეფციის საფუძველზე. „თევზის“ კოლაჟების, როგორც ერთიანი სემიოტიკური სისტემის, როგორც მრავალშრიანი ტექსტის განხილვისადმი კომპლექსური მიდგომა ეყრდნობა გამოკვლევებს სემიოლოგიის სფეროში (ვ.ტოპოროვი, ი.ლოტმანი, ი.კრისტევა) და ამგვარი ანალიზის ერთ-ერთ პირველ მცდელობას წარმოადგენს.

Maria Kshonzer

Germany, Lübeck

Doktor of Philology

**Roman Gr. Robakidze („Snake Shirt“) in the Translation
of Kamila Korinteli 1991year-a Sign of the Renaissance
of National Consciousness in Georgi**

Grigol Robakidze's novel was written in 1926 and was published in Tbilisi in Georgian, but since the early 30s of the 20th century his name has been banned in Georgia because of his emigration. The writer of the world scale, recognized in Europe as one of the largest writers, entered the Georgian literary process in the period of perestroika. The appearance of the Russian translation of the novel „Snakeshirt“, carried out by Kamila Corintheli and published in „Literary Georgia“ in 1991, was a significant phenomenon on in Georgian and Russian culture, because the thinker of the world scale at the same time remained a true Georgian in the world vie, which for the Georgian people during the period of national self-determination was important. With all the complexity and multidimensionality of the artistic space of Grigol Robakidze's productions, it is possible to single out the basic idea: the immutability of human essence. The main idea of the novel „Snakeshirt“: the relations hip of the individual with the world due, on the one hand, the divine principle, and on the other, determined

large by national roots, ethnicity. Being a Georgian and an expression of his national spirit, Robakidze was at the same time a citizen of the universe, wrote in three languages (Georgian, Russian and German) and embodied in himself and in his work the unity of the European world view and national identity

Gocha Kuchukhidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

„Krtsanisi Poppies“ and „Drop of Bloody Poppy at Uplistsikhe“

The presentation provides discussion of the verses by Georgian poets Lado Asatiani and Murman Lebanidze: „*Krtsanisi Poppies*“ (1940) and „*Drop of Bloody Poppy at Uplistsikhe*“ (1971).

Asatiani appeals to Georgian warriors killed in Krtsanisi battle (1795), mentions wound of one of them and looks to the blood shed by those, who sacrificed their lives to the native land. Lebanidze's verse is about self-sacrificing to the native land, there is mentioned the poppy as well, in our opinion, in this verse Lebanidze makes hint on „Krtsanisi Poppies“.

Attention should be paid to the fact that Asatiani writes about the already sacrificed blood to the native country while Lebanidze writes about the one that will be shed in the future, there is an impression that **Lebanidze in some way „continues“ Asatiani's verse, implying that in Krtsanisi, where the Georgians were defeated, was not the end of Georgians' war, that in the future we shall have to fight and sacrifice ourselves. Reading of this verse by Lebanidze in the same context as „Krtsanisi Poppies“ makes what the poet wanted to say clearer.**

Way of gaining liberty in Georgian poetry is mostly associated with the dedicated struggle and sacrifice and education, labor is pre-

sented as the other way and this is characteristic for MurmanLebanidze's art as well and, in somewhat well formulated form is present in the article by great Georgian writer and public figure Ilia Chavchavadze written in 1887 „*What Can I Tell You, How Can I Cheer You up*“ („*Now we need courage not for the war to shed blood but courage for labor*“). Supposedly, for Georgian national movement of late 80s of the past century the idea of the first way became more popular and **though the fight from the side of Georgians was particularly peaceful**, particular popularity of this way became the main reason because of which blood and self-sacrifice became the price of gaining of liberty and 9th April 1989 was the most widespread and apparent expression of this.

The presentation provides discussion of the story „*Nameless Man of Uplistsikhe*“ by Georgian writer Guram Rcheulishvili as well.

გოჩა კუჭუხიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„კრწანისის ყაყაჩოები“ და უფლისციხესთან ხილული „სისხლისფერი ყაყაჩოს წვეთი“

მოხსენებაში ერთ კონტექსტშია განხილული ლადო ასათიანისა და მურმან ლებანიძის ლექსები: „კრწანისის ყაყაჩოები“ (1940) და „უფლისციხესთან სისხლისფერი ყაყაჩოს წვეთი“ (1971).

ასათიანი კრწანისის ბრძოლაში (1795) გმირულად დაღუპულ ქართველ მეომრებს მიმართავს, ახსენებს „შავგზობიანი ვაჟკაცის“ ჭირილობას და სამშობლოსათვის თავგანწირულთა სისხლი უდგას თვალწინ, ლებანიძის ლექსშიც სამშობლოსათვის სისხლის მსხვერპლად გაღებზეა ლაპარაკი, მასშიაც *ყაყაჩოა* ნახსენები, – ვფიქრობთ, *ამ ლექსში მურმან ლებანიძე ლადო ასათიანის „კრწანისის ყაყაჩოებზე“ აკეთებს მინიშნებას.*

ყურადღებას ის ფაქტი იქცევს, რომ ლადო ასათიანი გმირთა მიერ სამშობლოსათვის უკვე გაღებულ სისხლზე წერს, მურ-

მან ლებანიძე კი მომავალში დასაღვრელ სისხლზე გვესაუბრება, – იქმნება შთაბეჭდილება, რომ **ლებანიძე ერთგვარად „აგრძელებს“** ასათიანის ლექსს, ქვეტექსტით გვეუბნება, რომ **კრწანისში მარცხით არ დამთავრებულა ქართველთა ომი, რომ მომავალში კიდევ მოგვიწევს ბრძოლა და თავგანწირვა. მურმან ლებანიძის ამ ლექსის „კრწანისის ყაყაჩოებთან“ კონტექსტში წაკითხვა უფრო ადვილად გასაგებს ხდის პოეტის სათქმელს.**

თავისუფლების მოპოვების გზა ქართულ პოეზიაში უმეტესწილად თავგანწირულ ბრძოლასთან და მსხვერპლის გაღებასთან ასოცირდება, მეორე გზად კი განათლება, შრომაა წარმოდგენილი, რაც მურმან ლებანიძის შემოქმედებისათვისაც არის დამახასიათებელი და რაც ძალზე მკაფიოდ და ერთგვარად ფორმულირებული სახით მოჩანს ილია ჭავჭავაძის მიერ 1887 წ-ს დაწერილ ცნობილ წერილში – „რა გითხრათ, რით გაგახაროთ“ („*ეხლა ვაჟკაცობა ომისა კი არ უნდა, რომ სისხლსა ჰღვრიდეს, ვაჟკაცობა უნდა შრომისა*“); გასული საუკუნის 80-იანი წლების ბოლოს საქართველოს ეროვნული მოძრაობისათვის, ჩანს, უფრო პირველი გზის იდეა გახდა პოპულარული და, მიუხედავად იმისა, რომ, **ქართველთა მხრიდან ბრძოლას უკიდურესად მშვიდობიანი ხასიათი ჰქონდა**, სწორედ ამ პირველი გზის განსაკუთრებული პოპულარობა შეიქმნა **ერთ-ერთ** მთავარმიზეზად იმისა, რომ სისხლის ფასად დაჯდა თავისუფლებისკენ სვლა, რის საყოველთაოდ თვალსაჩინო გამოხატულებად 1989 წლის 9 აპრილი იქცა.

მოხსენებაში გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობა – „*უსახელო უფლისციხელის*“ შესახებაც არის საუბარი.

Tatjana Kuharenoka

Latvia, Riga

University of Latvia

**„Who We are and Who we Were“.
Christa Wolf's Diaries as a Form of Inner Resistance**

The paper focuses on the diaries of the German writer Christa Wolf that cover the period between 1960 and 2011: (1929-2011), *One Day a Year* (2003), *One Day in the New Century* (2013), and *Moscow Diaries* (2014). Mixed in type and style, highly heterogeneous in terms of genre, they represent a very frank narrative by a writer on time and herself. So much so that these texts became extremely significant for the twenty-first century German-language literature.

As evidence of a personal and social crisis, the diary entries reflect the entire intensity of the passions and the sometimes unmanageable contradictions of the twentieth century's last decades.

These diaries register not only the factual aspects of life, but also focus on the inner space of the autobiographical subject. The latter entries demonstrate a substantial degree of scepticism concerning the chances and conditions of women's creative self-realisation, which becomes a significant theme in the diary.

Of particular importance here is the autobiographical subject's attention to the problem of the body, partly discussed in diaries, which are looked at through the concepts of disease, game and theatricality. Such thematic layers are often directly related to the dichotomy of truth and lie, becoming almost a metaphor in the general context of the diaries.

The proposed paper will demonstrate, amongst others, how the underlying nature of the era not only affects the inherent character of the records, but also dictates the need for a conceptual modification of the autobiographical text.

Nona Kupreishvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

From Literary Journalism to Literary Writings

Fall of Soviet Union as a support of totalitarianism in many respects stipulated literary tendencies of post-soviet and post-socialistic countries and those facts that followed it. Extremely tense reality so had outridden with artistic invention that artistic prose ranswered to this new challenge of time with movement from conceived and composed to nonfictional text. Thus were established antinomic concepts of so called „fiction“ and „nonfiction“ that majority was assigned exactly by „nonfiction“. S. Alexievich

In accordance with the opinions of some critics (e.g. L. Bregadze), our hagiographic literature hard for inclusion in canonical frame belongs to our „nonfiction“, then Sul Khan-Saba's „Journey to Europe“, A. Tsereteli's „My Adventure“. But as for the literature dated by the 20th century, here are named: R. Cheishvili's „Music in Wind“, A. Bakradze's „Literature Taming“. O. Chkheidze's „My Abbey“, V. Javakhadze's „Stranger“.

Former journalists also discuss the issue of “nonfiction” and it is clear that neither this is coincidental. Such author is a writer Shorena Lebanidze, whose even the first book's title (“Permit to Conflict Zone” – 2014) indicates her, as a journalist's, that time special correspondent of independent newspaper „7 Days“ scope of work and local.

Shorena Lebanidze passed the stage of so called „literary journalism“ (creative non-fiction). Exactly in this period her texts emphasized and developed development tendency towards two principal courses „vision-record and distribution“ – actual journalistic habits. The author at the same time appears with the narration of eyewitness and warrior. Even she is famous for her writing skill.

ნონა კუპრეიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლიტერატურული ჟურნალიზმიდან მწერლობისკენ

პოსტსაბჭოთა და პოსტსოციალისტური ქვეყნების ლიტერატურული ტენდენციები მრავალმხრივ განაპირობა ტოტალიტარიზმის საყდენის, საბჭოთა კავშირის, ნგრევამ და იმ მოვლენებმა, რომელიც მას მოჰყვა. უკიდურესად დაძაბულმა რეალობამ იმდენად გაუსწრო მხატვრულ გამოწვინებას, რომ მხატვრულმა პროზამ დროის ამ ახალ გამოწვევას გამოგონილ-შეთხზულიდან არაბელეტრისტულ ტექსტზე გადასაცვლებით უპასუხა. ასე დამკვიდრდა ე.წ. „ფიქშენისა“ (fiction) და „ნონ-ფიქშენის“ (non-fiction) ანტინომიური ცნებები, რომელთაგან უპირატესობა სწორედ „ნონფიქშენმა“ დაისაკუთრა. ეს ფაქტი ბელორუსი ჟურნალისტიკისა და მწერლის, სვეტლანა ალექსიევიჩის, წიგნების სერია „უტოპიური ხმებისთვის“ 2015 წელს ნობელის პრემიის მინიჭებამაც დაადასტურა.

ზოგიერთი კრიტიკოსის მოსაზრებით (მაგ. ლ. ბრეგაძე), ჩვენებურ „ნონფიქშენს“ მიეკუთვნება ჩვენივე აგიოგრაფიული მწერლობა, სულხან –საბას „მოგზაურობა ევროპაში“, ა.წერეთლის „ჩემი თავგადასავალი“. XX საუკუნის მწერლობის კონტექსტში კი ასახელებენ რ. ჭეიშვილის „მუსიკას ქარში“, ა. ბაქრაძის „მწერლობის მოთვინიერებას“, ო. ჩხეიძის „ჩემს სავანეს“, ვ. ჯავახიძის „უცნობს“.

„ნონფიქშენის“ დისკურსს ყოფილი ჟურნალისტებიც ქმნიან. მაღალპროფესიულ ჟურნალიზმს ხშირად უწოდებენ „მარცხენა ხელით, ანუ ნაჩქარევად შექმნილ ლიტერატურას“, რომელიც, ცხადია, სათანადო ნიჭისა და მიდრეკილების შემთხვევაში (რაც, სამწუხაროდ, ფრიად იშვიათი მოვლენაა), სამწერლო უნარის განვითარების წინაპირობად იქცევა. ასეთი ავტორია მწერალი შორენა ლებანიძე, რომლის პირველი წიგნის სათაურიც კი („საშვი კონფლიქტის ზონაში“-2014) მიგვანიშ-

ნებს მისი, როგორც ჟურნალისტის, როგორც იმხანად დამოუკიდებელი გაზეთ „7 დღის“ სპეციალური კორესპოდენტის, საქმიანობის მიმართულებასა და ლოკალზე.

შორენა ლებანიძემ, რომელიც დღეს რამდენიმე მხატვრულ-დოკუმენტური რომანის ავტორია, გაიარა ე.წ. „ლიტერატურული ჟურნალიზმის“ (Creative non-fiction) ეტაპი. სწორედ ამ პერიოდში მის ტექსტებში გამოიკვეთა „დანახვა-ჩაწერა, გავრცელების“ – ამ წმინდა წყლის ჟურნალისტური ჩვევების ორი ძირითადი მიმართულებით განვითარების ტენდენცია: ავტორი ერთსა და იმავედ დროს წარმოგვიდგება თვითმხილველისა და ომში მონაწილე ქალის ნარატივით. თანაც ცხოვრებიდან უშუალოდ აღებული ამბები მასალის მოწოდების გამორჩეული უნარით, მათი სტრუქტურირებითა და შეფასებებითაც ჩვენი უახლესი ისტორიის არა ე.წ. „შავი პირის“, არამედ სწორედაც რომ „დედნის“ სრულ შთაბეჭდილებას ქმნის.

Nestan Kutivadze

Georgia Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

The Socium of the End of the 20th Century in the Artistic Narrative

The 80-90s of the 20th century became the epoch of the most important world cataclysms. Early in the Soviet Union, the „Perestroika“, that was declared in 1984, was followed by the beginning of the process of reevaluation of the existing, rethinking of true values, the struggle for national independence and the collapse of «the great Soviet nation». The dissolved empire brutally dealt with the nations who fought for freedom, especially with Georgia, which had greatly sacrificed for the realization of the idea of the statehood surviving

the centuries, and at that time was fighting for finally regaining and retaining its independence.

The assessment of historical high winds takes place in literary texts from many different perspectives and with the psychological depth, and often shows the essence of the epoch in more details rather than the facts presented in the documents. Fiction is nothing but a form of preserving the historical memory that is natural considering the literary process taking place on the boundary of the 20-21st centuries. In this period the literature effectively reflected the current changes in social life, the spiritual crisis of the socium, the tragedy that accompanied not only the dissolution of the world's largest totalitarian state of the 20th century's but also the existence in it.

In the artistic narrative of the authors of various generations and different styles of writing (N. Shataidze, D. Turashvili, G. Kartvelishvili, N. Sadghobelashvili, D. Zurabishvili ...) a severe spiritual picture of the 90s of the 20th century was interpreted, which included the painful process of breaking illusions aftermath of the patriotic delight, human experiences, the weaknesses, the mistakes, the violent actions of ordinary people struggling for day-to-day survival due to ethnic conflicts, war, and the toughest socio-economic situation. At the same time, it showed the ability of the population to fight and resist the contradictions, the strength, obstinacy and confidence of the character to search the way for survival. The narrative (a literary fairy tale, play, story) created by the writers of this period using postmodernist and realistic methods diversely depicts and preserves a very important stage of Georgia's latest history and a number of artistic concepts defining this stage.

ნესტან კუტივაძე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

XX საუკუნის დასასრულის სოციუმი მხატვრულ ნარატივში

XX საუკუნის 80-90-იანი წლები უმნიშვნელოვანესი მსოფლიო კატაკლიზმების ეპოქა აღმოჩნდა. ჯერ კიდევ საბჭოთა კავშირში 1984 წელს გამოცხადებულ „პერესტროიკას“ მანამდე არსებულის გადაფასების პროცესის დასაწყისი და ჭეშმარიტ ფასეულობათა გადააზრება, ეროვნული დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლა და „დიდი საბჭოთა ქვეყნის“ დანგრევა მოჰყვა. დაშლილი იმპერია სასტიკად გაუსწორდა თა-ვისუფლებისათვის მებრძოლ ერებს, განსაკუთრებით საქართველოს, რომელმაც დიდი მსხვერპლი გაიღო საუკუნეების განმავლობაში გამოტარებული სახელმწიფოებრიობის იდეის რეალურად განსახორციელებლად, ამჯერად საბოლოოდ აღსადგენად და შესანარჩუნებლად.

ისტორიული ქარტეხილების შეფასება მრავალგვარი რაკურსითა და ფსიქოლოგიური სიღრმით სწორედ ლიტერატურულ ტექსტებში ხდება და ხშირად უფრო სრულყოფილად აჩვენებს ეპოქის არსს, ვიდრე დოკუმენტებში გადმოცემული ფაქტები. მხატვრული ლიტერატურაც სხვაარაფერია, თუ არა ისტორიული მეხსიერების შენარჩუნების ფორმა, რაც კანონზომიერია XX-XXI საუკუნეების მიჯნაზე მიმდინარე ლიტერატურული პროცესის გათვალისწინებითაც. ამ პერიოდის მწერლობაში ოსტატურადაისახა მაშინდელ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მიმდინარე ცვლილებები, სოციუმის სულიერ კრიზისი, ის ტრაგიზმი, რომელიც ახლდა XX საუკუნის მსოფლიოს ერთ-ერთი უდიდესი ტოტალიტარული სახელმწიფოს არა მხოლოდ რღვევის პროცესს, არამედ მასში არსებობასაც.

სხვადასხვა თაობისა და ხელწერის მქონე ავტორთა (ნ. შატაიძე, დ. ტურაშვილი, გ. ქართველიშვილი, ნ. სადღო-

ბელაშვილი, დ. ზურაბიშვილი...) მხატვრულ ნარატივში ინტერპრეტირდა XX საუკუნის 90-იანი წლების სოციალური ურთულესი სულიერი სურათი, რომელიც მოიცავდა პატრიოტული აღმადრენის შემდგომ ილუზიების მსხვერველს მტკივნეულ პროცესს, ეთნიკური კონფლიქტებისა და ომის, უმძიმესი სოციალ-ეკონომიკური ვითარების გამო ყოველდღიურად გადარჩენისათვის ბრძოლაში ჩაბმული ჩვეულებრივი ადამიანის განცდებს, სისუსტეებს, შეცდომებს, ძალადობრივ ხდომილებებს. ამასთან ერთად აჩვენებდა ამ პერიოდის მოსახლეობის ბრძოლისუნარიანობას, წინააღმდეგობებთან შეურიგებლობას, გადარჩენის გზის ძიებისას გამოვლენილ ხასიათის სიმტკიცეს, შეუპოვრობასა და რწმენას. ამ პერიოდის მწერალთა მიერ როგორც პოსტმოდერნისტული, ისე რეალისტური მეთოდით შექმნილ ნარატივში (ლიტერატურულმა ზღაპარი, პიესა, მოთხრობა) მრავალი პლასტიკით რეპრეზენტირდა და სამუდამოდ შეინახა საქართველოს უახლესი ისტორიის უაღრესად მნიშვნელოვანი ეტაპი და ამ ეტაპის განმსაზღვრელი არაერთი მხატვრული კონცეპტი.

Manana Kvachantiradze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The concept of freedom in novels of Otar Chiladze („March rooster“, „Avelum“).

Freedom is one of the main signified and complex semantic structure in Otar Chiladze's novels. The second member freedom-slavery opposition is viewed not as indispensable determination but as challenge that could be overcome by human effort.

In „March rooster“ the moral problem is solved by acknowledgment of responsibility by every member of cultural unity for common past and future as well as the responsibility for one's personality as a part of this unity.

In „Avelum“ the concept of freedom opens connotation chain of inner conflict where freedom is represented on the one hand as the freedom-unfreedom fixed union, on the other hand it is the main sign of the contraversion and ambivalence prevailing within the humans essence. This inner conflict is revealed on every stage and in every sphere of human existence: in internal and external, physical and spiritual, social and moral.

In Otar Chiladze's novels we meet wide range of freedom-attachment semantics. For example attachment to the will of destiny, to homeland, to love and hate, illness and sin, poverty and freedom etc. With a chain (Amiran); bed (Nico's father) sin (Gogia's uncle); love (Avelum); grave(Gij-kola); dream (children with wings) etc. Being attached, chained, being incapable to escape something or from something is the global form of existence represented in the symbol of Amiran.

The text of Otar Chiladze's novels generates significances of freedom on the level of content and representation in narrative as well as in poetic figures. It constantly overcomes steady schemes and finds new structures in order to introduce new meanings. The concept of freedom in correlation with concepts of life, savior, love, past and memory creates associational field of long-lasting emotional impact where mental image of freedom in connection with new signs acquires important shades.

მანანა კვაჭანტირაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

თავისუფლების კონცეპტი ოთარ ჭილაძის რომანებში („მარტის მამალი“, „ავალუმი“)

ოთარ ჭილაძის რომანებში თავისუფლება წარმოადგენს ერთ-ერთ ძირითად არსანიშნს და რთულ სემანტიკურ სტრუქტურას. თავისუფლება-მონობის ოპოზიციის მეორე წევრი

ცნობიერდება არა როგორც გარდაუვალი დეტერმინაცია, არა მედროგორც წინააღმდეგობა, რომლის გადალახვაც ადამიანის განუწყვეტელ ძალისხმევას მოითხოვს.

„მარტის მამალში“ თავისუფლების პრობლემა გადაიჭრება იმ ზნეობრივი პასუხისმგებლობის გაცნობიერებით, რომელიც ეროვნული და კულტურული ერთიანობის თითოეულ წევრს აკისრია საერთო წარსულისა და მომავლის, საკუთარი პიროვნების, როგორც ამ მთელის ნაწილის მიმართ.

„აველუმში“ თავისუფლების კონცეპტი წარმოაჩენს ამ ცნების შინაგანი წინააღმდეგობების კონოტაციათა რიგს, სადაც თავისუფლება წარმოდგენილია, ერთის მხრივ, როგორც თავისუფლება-აუცილებლობის განუყოფელი და გადაულახავი ერთიანობა, მეორეს მხრივ კი ადამიანის შინაგანი არსის ოპოზიციურობის, ამბივალენტურობის უმთავრესი ნიშანი. ეს შინაგანი წინააღმდეგობა ვლინდება ყველა დონეზე, ადამიანის არსებობის ყველა სფეროში: შინაგანსა თუ გარეგანში, ფიზიკურსა თუ სულიერში, სიციალურსა თუ ზნეობრივში.

ოთარ ჭილაძესთან ვხვდებით თავისუფლება-მიჯაჭვულობის მნიშვნელობათა ძალზე ფართო სპექტრს: მიჯაჭვულობა განგების ნებაზე, სამშობლოზე, სიყვარულზე, სიძულვილზე, ავადმყოფობაზე, ცოდვაზე, სიბეჩავეზე, თავისუფლებაზე და ა. შ. – ჟაჭვით (ამირანი); საწოლით (ნიკოს მამა) 9 ცოდვით (გოგას ბიძა); სიყვარულით (აველუმი); საფლავით (გიჯ-კოლა); ოცნებით (ფრთიანი ბავშვებით) და ა. შ. მიჯაჭვულობა, ტყვეობა, თავდაუღწევლობა რაღაცაზე და რაღაცისგან წარმოადგენს ადამიანის არსებობის გლობალურ ფორმას და ამირანი მისი სიმბოლოა..

ოთარ ჭილაძის ტექსტი თავისუფლების მნიშვნელობებს აღმოაცენებს როგორც შინაარსის, ისე ასახვის დონეზე, როგორც ნარატიულ, ისე პოეტურ ფიგურებში. იგი განუწყვეტლივ გადალახავს მზა სტრუქტურებს და პოულობს ახლებს ახალ მნიშვნელობათა შემოსატანად. თავისუფლების კონცეპტი სიცოცხლის, გადარჩენის, სიყვარულის, წარსულისა და ხსოვნის

კონცეპტებთან კორელაციაში ქმნის ხანგრძლივი ემოციური ზემოქმედების ასოციაციურ ველს, სადაც ახალ ნიშანთა გარემოცვაში თავისუფლების მენტალური ხატი მნიშვნელობათა ახალ ნიუანსებს იძენს.

Manana Kvataia

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

On the Relationship of Existential Vectors of the Literary and Political Fields of the „Happy martyr“

According to Bismarck's famous saying „politics is not a science, but an art“. Hence, it is closely related with all spheres of the man's spiritual life, including literature. Georgian classic Otar Chiladze considers that a mission of the writer, and in general, the creator, is „compassion, encouragement of a man who has fallen into the labyrinth of life“. By his introspection, along with the development of technology and widening the boundaries of mass culture, the role of the mother tongue, psyche and traditions acquires special importance. The creator calls these fundamental concepts the „holy trinity“ through which the essence of each person is formed. By the optimistic conclusion of the Georgian writer, in spite of everything, the mankind is „doomed“ to immortality and the mystery of this immortality is hidden in the human soul.

In his formation as a creator Otar Chiladze assigns a decisive role to the fate of his own homeland. As he writes, „While reading Georgia's history, you involuntarily start to think mythologically“ and then notes that his goal has never been the creation of a historical work in the strict and direct sense of this word. According to Otar Chiladze's observation, there is always a man in the center of literature, in general and in particular historical prose, although it is not at all necessary that this person be a truly historical figure. At the same time, the writer

believes that what belongs to history is eternal, i.e. completed, solved once and forever. Hence, the literature tries to seek the eternal in the transient. The Georgian classic notes that he supports traditional novel in word and deed, because by his definition it includes all types of modern novel, although not everything that is created today meets modern standards.

When discussing the aspects of Georgia's political field in the 1980s and 1990s, Otar Chiladze singles out new mainstream vectors of the country and points out that a national movement cannot be brutal and any cruelty towards it makes it even more inevitable. The brutality of the „night of terror“ on April 9/1987 made Otar Chiladze loudly declare that the greatest crime of his nation trampled on like reptile was the desire for freedom. The writer sees the roots of the apathy of modern society in political factors rather than in psychological, etc.

Considering the global issues, Otar Chiladze notes that the salvation for modern humanity facing great challenges is rooted in a word „love“ as a step towards loving your neighbors. In the words of the writer, a man left without love has lost the sense of eternity and with despair clung to the transitory. Otar Chiladze connects many drawbacks of today's world with this. Hence, the creator sees the main task of the writer in the service of love, because in his view, ultimately the literature is nothing more than a love story.

მანანა კვატაია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„ბედნიერი ტანჯულის“ ლიტერატურულ და პოლიტიკურ ველთა ექსისტენციური ვექტორების მიმართებისათვის

ბისმარკის ცნობილი გამოთქმით, პოლიტიკა არ არის მეცნიერება, ის ხელოვნებაა. შესაბამისად, იგი მჭიდროდ უკავშირდება ადამიანის სულიერი ცხოვრების ამსახველ ყვე-

ლა სფეროს, მათ შორის, ლიტერატურას. ქართველი კლასიკოსის ოთარ ჭილაძის დეფინიციით, მწერლობის, თუ ზოგადად, შემოქმედის, დანიშნულება გახლავთ „თანაგრძნობა, გამხნეება ცხოვრების ლაბირინთში მოხვედრილი ადამიანისა“. მისივე რეფლექსიით, ტექნიკის განვითარებასთან და მასობრივი კულტურის საზღვრების გაფართოებასთან ერთად განსაკუთრებულია მშობლიური ენის, ფსიქიკისა და ტრადიციის როლი. ამ ფუნდამენტურ ცნებებს შემოქმედი „წმინდა სამებას“ უწოდებს, რომლის მეშვეობითაც ყოველი პიროვნების საფუძველთა საფუძველი ყალიბდება. ქართველი მწერლის ოპტიმისტური დასკვნით, ყველაფრის მიუხედავად, კაცობრიობა უკვდავებისთვისაა „განწირული“, ხოლო ამ უკვდავების საიდუმლო ადამიანის სულში იმალება.

მისი, როგორც შემოქმედის, ჩამოყალიბებაში ოთარ ჭილაძე გადამწყვეტ როლს საკუთარი სამშობლოს ბედს ანიჭებს. „როცა საქართველოს ისტორიას კითხულობ, ძალაუნებურად მითოლოგიურად იწყებ აზროვნებას“, – წერს იგი და აღნიშნავს, რომ მისი მიზანი არასოდეს ყოფილა ისტორიული ნაწარმოების შექმნა ამ სიტყვის მკაცრი და პირდაპირი გაგებით. ოთარ ჭილაძის დაკვირვებით, ზოგადად, ლიტერატურის და, ამდენად, ისტორიული პროზის ცენტრში ყოველთვის ადამიანი დგას, თუმცა სრულებით არ არის აუცილებელი, ის ადამიანი ნამდვილად ისტორიული პიროვნება იყოს. ამავე დროს, მწერალი ფიქრობს, რომ, ის, რაც ისტორიას ეკუთვნის – მარადიულია, ანუ დასრულებული, ერთხელ და სამუდამოდ გადაწყვეტილი. შესაბამისად, ლიტერატურას წარმავალის მარადიულობა აინტერესებს. ქართველი კლასიკოსი აღნიშნავს, რომ იგი სიტყვითაც და საქმითაც მხარს უჭერს ტრადიციულ რომანს, რად-გან მისი განსაზღვრებით, ის თავის თავში თანამედროვე რომანის ყველა სახეობას მოიცავს, თუმცა, რაც დღეს იქმნება, ყველა თანამედროვე ტექსტი როდია.

1980-1990-იანი წლების საქართველოს პოლიტიკური ველის ასპექტებზე მსჯელობისას ოთარ ჭილაძე ქვეყნის ახალ მაგისტრალურ ვექტორებს გამოყოფს და მიუთითებს, რომ

ეროვნული მოძრაობა არ შეიძლება იყოს სასტიკი, ხოლო ნებისმიერი სისასტიკე მის მიმართ მას კიდევ უფრო გარდუვალს ხდის. 9 აპრილის „ბართლომეს ღამის“ სისასტიკემ ოთარ ჭილაძეს ხმამაღლა ათქმევინა, რომ ქვეწარმავალივით გასრეილი მისი ერის ყველაზე დიდი დანაშაული თავისუფლებისკენ სწრაფვა იყო. თანამედროვე საზოგადოების აპათიის ფესვებს მწერალი უფრო პოლიტიკურ ფაქტორებში ხედავს, ვიდრე ფსიქოლოგიურში და ა.შ.

გლობალურ პრობლემატიკაზე განსჯისას ოთარ ჭილაძე შენიშნავს, რომ უდიდეს განსაცდელში აღმოჩენილი თანამედროვე კაცობრიობისათვის გადამრჩენი სიტყვა „სიყვარულია“ – მოყვასისაკენ გადადგმული ნაბიჯი. მწერლის თქმით, უსიყვარულოდ დარჩენილმა ადამიანმა მარადიულობის შეგრძნება დაკარგა და წარმავალს გამწარებული ჩააფრინდა. ამას უკავშირებს ოთარ ჭილაძე დღევანდელი ცხოვრების ბევრ ხარვეზს. შესაბამისად, მწერლის მთავარ ამოცანას შემოქმედი სიყვარულის სამსახურში ხედავს, რადგან ლიტერატურა, მისი შენიშვნით, ბოლოს და ბოლოს სიყვარულის ისტორიაა და სხვა არაფერი.

Maia Kvirkvelia

Georgia, Tbilisi

TSU, PhD Student

Postmodernist Version of Ilia Chavchavadze's Murder in Lasha Imedashvili's Novel „Three Murders in Old Tbilisi“

Detective fiction is a literary work that describes the mystery of a grave crime being solved. The authors of the most famous suspense fiction in the world literature are Arthur Conan Doyle, Agatha Christie, and Edgar Allan Poe, among others. One of the most distinguished representatives of this genre in Georgian reality is the winner of «Saba» literary prize Lasha Imedashvili, who in his novel

„Three Murders in Old Tbilisi“ offers us his insight into the killings of Ivane Machabeli, Ilia Chavchavadze and Dagny Juel Przybyszewska. The postmodernist author develops his version of events while duly taking into account the historical reality.

We assume that the writer has done a lot of work before starting to write his prosaic text. He has got acquainted with numerous official documents and different versions of the great poet's slaying. Only after this preliminary work was done, he has artfully established his position regarding the issue and transferred it into his text.

In a classic detective fiction, the crime is investigated. Here, the author does not change the names and surnames of the persons involved, and his narrative is about the real crimes by real people. The plot of the novel seen as a new version of Ilia's murder is quite convincing, as the author uses elements of detective fiction. The novel includes the procedural records of questioning, detailed process of investigation, and the murder 'resolution' scene. In the presented report the

Lasha Imedashvili's prosaic text and the real protocols preserved in the Archive of the Ministry of Internal Affairs of Georgia are discussed interchangeably. It is analysed what and why has the author actually changed things. The text under consideration is also important because here the writer writes about another writer. Equally interesting the style and the peculiarities of the narrative by the postmodernist author. „Three Murders in Old Tbilisi“ was first published in 2006.

მაია კვიციანი

საქართველო, თბილისი

თსუ, დოქტორანტი

**ილია ჭავჭავაძის მკვლევლობის პოსტმოდერნისტული
ვერსია ლაშა იმედაშვილის რომანში
„სამი მკვლევლობა ძველ თბილისში“**

დეტექტივი ნაწარმოებია, სადაც აღწერილია საიდუმლოებით მოცულ მძიმე დანაშაულებათა გახსნის ამბავი. მსოფლიო ლიტერატურაში ყველაზე ცნობილი დეტექტივების ავტორები არიან: არტურ კონან დიოლი, აგათა კრისტი ედგარ ალან პო და ა.შ. ქართულ რეალობაში ამ ჟანრის ერთ-ერთი გამორჩეული წარმომადგენელია ლიტერატურული პრემია „საბას“ ლაურეატი ლაშა იმედაშვილი, რომელიც რომანში „სამი მკვლევლობა ძველ თბილისში“ გვთავაზობს ივენე მახაბლის, ილია ჭავჭავაძისა და დაგნი იულოვი პრესპიშვესკაიას მკვლევლობის ახლებურ გააზრებას. პოსტმოდერნისტი ავტორი თავის ვერსიას ავითარებს ისტორიული სინამდვილის გათვალისწინებით.

მწერალს, პროზაული ტექსტის ჩამოყალიბებამდე, ვფიქრობთ, სერიოზული სამუშაო ჩაუტარებია. გაცნობია არაერთ ოფიციალურ მონაცემს და დიდი პოეტის მკვლევლობასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა ვერსიას. მხოლოდ ამის შემდეგ მხატვრულად ჩამოყალიბებია საკუთარი პოზიცია და ნაწარმოებში გადმოუცია. კლასიკური დეტექტივის კვალდაკვალ, დანაშაულს იძიებენ. ავტორი არ ცვლის სახელებსა და გვარებს და რეალური ადამიანების დანაშაულზე გვიყვება. რომანი, როგორც ილიას მკვლევლობის ახლი ვერსია, დამაჯერებელია, რაკილა ავტორი დეტექტივის ელემენტებს იყენებს. რომანში მოტანილია დაკითხვის პროცესუალური ჩანაწერები, მიების დეტალური მსვლელობა და მკვლევლობის „გახსნის“ სცენაც. წარმოდგენილ მოხსენებაში ლაშა იმედაშვილის პროზაულ ტექსტსა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს არქივში დაცული რეალური ოქმები ურთიერთპარალელურად

არის განხილული. გაანალიზებული რას და რატომ ცვლის ავტორი. განხილული ტექსტი მნიშვნელოვანია, რადგან მწერალი წერს მწერალზე. ასევე, საინტერესოა პოსტმოდერნისტი ავტორის სტილი და თხრობის თავისებურება.

„სამი მკველელობა ძველ თბილისში“ პირველად 2006 წელს გამოქვეყნდა.

Jurate Landsbergyte-Becher

Lithuanian, Vilnius

Lithuanian Culture Research Institute

Literature in Political Context: Return of Non-occupied Lithuania

In the times of later Cold war every lithuanian intellectual knew about concept of „two Lithuanias“. But there was hidden from society life a third one, almost „vanished from the map“ of literary context. In this separated reality concept the first one was formal, kind of dealing with soviet government, with its ideology, conforming and avoiding confrontations, some times trying to go through „iron curtain“. Literature then was filled with all possible humanitarian aspects to soften ideology and with a legal link to ages old „not dangerous“ history (Justinas Marcinkevičius, Eduardas Mieželaitis, Jonas Avyžius). The second Lithuania was overseas, which literature was filled with images of partisan war, psychological depths of emigrants and even of political life continued with fight for freedom and understanding, that Lithuania's right is belonging to the Free World (Bernardas Brazdžionis, Henrikas Nagys, Antanas Škėma, Algirdas Landsbergis, Algimantas Mackus). But the third Lithuania was the one, who in real changed political context of 1990-ies. Though it was very hard staying in non-literary conditions of prison camps. It could be named ages of Endarkening in contrary of Enlightenment. There were priests and catholic underground dissidents as well. They were called Non-

occupied. Their return to Lithuania changed the historical concept of literature. The soviet narrative of partisan war in Lithuania (its most popular example is Vytautas Žalakevičius movie „Nobody wanted to die“) was not accepted anymore, because Lithuania understood, in this time (war after war) the country was losing its archetypal Self as free State. After 1990 return of Non-occupied is important, but metaphorical mean, because they all were murdered or died in these circumstances. Though they changed literary discourse of history and opened long hidden poetry of loss. Their names: Diana Glemzaite, Bronius Krivickas, Mindaugas Tomonis, Juozas Zdebskis, Jonas Kazlauskas, Bronius Laurinavičius, Vilius Orvydas remain symbols of non-treason intellectuals, creating another reality of non-occupied zone in Lithuania. This concept of literature is still underway to intellectual discourse, causing many misunderstandings by the Soviets influenced part of society, but making very interesting and inspiring contemporary political cultural context

Kun Jong Lee

South Korea, Seoul

English Department of Korea University Korea

The Rise of Asian Australian Literature in the 1980s: The Case of Don'o Kim's The Chinaman

This essay argues that Don'o Kim's *The Chinaman* (1984), one of the first Asian Australian novels, is a powerful narrative firmly rooted in the sociohistorical context of white-East Asian encounters in Australia. Kim first problematizes the pejorative term „Chinaman“ which designates not only a Chinese/East Asian but also a ciguatoxic fish. The Korean Australian writer goes on to claim the pan-East Asian Australian history as his own by recalling the signal or symbolic moments of the white-East Asian Australian conflicts such as the 1854 Sinophobic riots at Bendigo and the 1980 Yeppoon bombing of a Japanese resort

project. At the same time, he dramatizes incidents of racist discrimination against Asians/Asian Australians still lingering after the final abolishment of the White Australia policy. On the other hand, he suggests that Anglo-Celtic Australian's racist attitudes against Asians/Asian Australians derive partly from their anxiety about the apparently precarious position left abandoned and forgotten at the former outpost of the British Empire. He continues to interrogate their espousal of cultural whiteness as the heart of national identity and to denounce their colonial mentality manifested in their yearning for British titles. From his conviction that Australia is not only an extension of the British cultural tradition but also a significant departure from it, Kim devastatingly criticizes their self-identification as fundamentally transplanted Europeans through dissociation from their neighbors in Australia and the Asia-Pacific region. All in all, *The Chinaman* is Kim's arduous and sustained ruminations on the future direction of multiracial Australia from his unique Asian Australian positionality.

Gubaz Letodiani

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Discourse of the Magazine „Polylogi“ in 1990s

The first half of 1990s was a particularly difficult period, after two world wars and civil conflict there was crisis in political, social, economic and cultural fields. However, literature is active and the proof is an appearance of the magazine „*Polilogi*“ in 1994. It created different narratives, one of them definitely was georgian postmodernism. „The frequency of the crisis is more about the strength of culture than the lack of order“, we read this words on the first pages of the magazine. It is interesting to see how, with what aesthetic novelty or technical characteristics Georgian literature achieved to survive from the mentioned crisis.

The purpose of the research is to illustrate and analyze discourse of the magazine. Editor, David Barbakadze preface of the first volume, writes: „Polilogi“ means multi-purpose, multi-word, multi-law, diversity... “. In the report we will present importance of the magazine title, how it justifies and what kind of connection, dialog appears, or does not appear with the context.

გუბაზ ლეთოდანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ჟურნალ „პოლილოგი“ დისკურსი მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების ფონზე

მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების პირველი ნახევარი განსაკუთრებით რთული პერიოდია, ორი ომისა და სამოქალაქო დაპირისპირების შემდეგ კრიზისი ისადგურებს, პოლიტიკურ, სოციალურ, ეკონომიკურ თუ კულტურულ სფეროში. თუმცა, ლიტერატურულა აქტიურია, ამის დასტურია თუნდაც 1994 წელს გამოსული ჟურნალი „პოლილოგი“, რომელიც განსხვავებულ ნარატივს ქმნის, ქართული პოსტმოდერნიზმი (თუკი შეიძლება ასე ითქვას) სწორედ აქ იჩენს თავს. „კრიზისების სიხშირე კულტურის სიძლიერეზე უფრო მეტყველებს, ვიდრე წესრიგის არ არსებობაზე“, – ვკითხულობთ ჟურნალის პირველ გვერდებზე. საინტერესოა რამდენად როგორ, რა ხერხებით, რა ესთეტიკური სიახლეებითა თუ ტექნიკური მახასიათებლებით აღწევს თავს ქართული ლიტერატურა ხსენებულ კრიზისს.

კვლევის მიზანი აღნიშნული ჟურნალის დისკურსის განხილვაა, მისი, როგორც ინტერტექსტის ნარატოლოგიური ანალიზი. რედაქტორის, დათო ბარბაქაძის პირველი ნომრის წინასიტყვაობაში ვკითხულობთ: „პოლილოგი“ მრავალ აზრს, მრავალ სიტყვას, მრავალ კანონს ნიშნავს, ნიშნავს მრავალფეროვნებას...“ მოხსენებაში წარმოვადგენთ თუ რამდენად ამართლებს მნიშვნელობას ჟურნალის სათაური და რა დიალოგური კავშირი იკვეთება, ან არ იკვეთება კონტექსტთან.

Tamar Lomidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Concept of Time in the Novel by Aka Morchiladze „Paliashvili Street Dogs“

The famous novel by Aka Morchiladze „Paliashvili Street Dogs“ depicts the life of Georgia in the 90s. The narrative in the novel, as indicated in the scientific literature, is conducted from a multi-perspective point of view. The multiperspective point of view is used in many literary texts and has different functions everywhere.

The multi-perspective narration in „Paliashvili StreetDogs“ does not imply the description of any phenomenon from different points of view, but is directed to Zaza Kobakhidze’s main character of the novel and depicts the meaningless, purposeless and, as a result, tragic life of this character.

The effect of this variant of the multi-perspective narration is that time in „Paliashvili StreetDogs“ is divided into separate times (characters’ life events), in which the plot develops. This is a mosaic narrative that recreates not a coherent picture of reality, but, on the contrary, creates the effect of the „disintegration of the connection of times“, which further enhances the tragic context of this novel by Aka Morchiladze.

თამარ ლომიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

დროის კონცეფცია აკა მორჩილაძის „ვალაშვილის ქუჩის ძაღლებში“

აკა მორჩილაძის ცნობილ რომანის „ვალაშვილის ქუჩის ძაღლებში“ ასახულია მეოცე საუკუნის ოთხმოცდაათიანი წლების საქართველოს ცხოვრება. თხრობა რომანში, რო-

გორც სამეცნიერო ლიტერატურაშია მითითებული, მულტიპერპექტიულია. მულტიპერსპექტიული თხრობა მრავალ ლიტერატურულ ტექსტში გვხვდება, მაგრამ ყველგან სხვადასხვა ფუნქცია აქვს.

მულტიპერსპექტიული თხრობა „ფალიაშვილის ქუჩის ძაღლებში“ არ ითვალისწინებს რომელიმე მოვლენის სხვადასხვა თვალსაზრისით აღწერა-დახასიათებას, არამედ მიმართულია რომანის ერთ-ერთ პერსონაჟზე, ზაზა კობახიძეზე, და სხვადასხვა პერსონაჟის თვალსაზრისით გვიხატავს ამ პიროვნების უაზრო, უმიზნო და, შედეგად, ტრაგიკულ ცხოვრებას.

მულტიპერსპექტიული თხრობის ამგვარი ვარიანტის ეფექტი ისაა, რომ დრო „ფალიაშვილის ქუჩის ძაღლებში“ დანაწევრებულია ცალკეულ დროებად (პერსონაჟთა ცხოვრებისეულ მოვლენებად), რომლებშიც სიუჟეტის განვითარებაგაშლა ხორციელდება. ესაა მოზაიკური თხრობა, რომელიც სინამდვილის კოჰერენტულ სურათს კი არ იძლევა, არამედ, პირიქით, გლობალური დროის დაქუცმაცებულობის, დაშლის „დროთა კავშირის რღვევის“ ეფექტს წარმოქმნის და კიდევ უფრო აძლიერებს აკა მორჩილადის ამ რომანის ტრაგიკულ კონტექსტს.

Kakhaber Loria

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Georgian Socio-Political Reality in the 1990-s According to Trilogy („Performing Coup“, „White Bear“, „Bermuda Triangle“) by Otar Chkheidze

Otar Chkheidze is one of the outstanding representatives of modern Georgian literature. Despite being an extremely multifaceted writer, he has been enlisted in the history of Georgian literature as an excel-

lent novelist, having left the heritage of highly valuable literary works. OtarChkheidze's novels are distinguished by thematic and artistic variety. At the same time, it should be noted that the writer makes special accent on the depiction of socio-political events and this way, he is even a literary chronicler of modern history of Georgia.

During post-soviet years OtarChkheidze acknowledged his literary mastery once again, releasing the trilogy on tragic political events of the 90-s; the trilogy embraced novels "Performing Coup", "White Bear", and "Bermuda Triangle". It can be said that these novels were written in the pace with the occurrence of the most important political events, which is always connected with taking certain risks in terms of creative work. However, rejection of chronological distancing was a deliberate choice made by the writer as well as the fact that he did not change authentic names of real characters. Conscious and deliberate creative choice made by OtarChkheidze also means implementation of "unembellished truth" principle, which requires exceptional literary and civic bravery and especially at those times when the case concerns a socio-political process which has not come to end yet and real people being involved in.

It should be noted that despite certain publicist-documentary features, the above-mentioned trilogy (as well as the individual novels included) is the work of high literary value. Using memorable aesthetic methods and generalizing empirical events thoroughly in terms of context, OtarChkheidze creates a tragic picture – a literary chronicle of the 90-s in Georgia.

კახაბერ ლორია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების ქართული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სინამდვილე ოთარ ჩხეიძის ტრილოგიის („არტისტული გადატრიალება“, „თეთრი დათვი“, „ბერმუდის სამკუთხედი“) მიხედვით

ოთარ ჩხეიძე უახლესი ქართული ლიტერატურის ერთ-ერთი უთვალსაჩინოესი წარმომადგენელია. ის უაღრესად მრავალმხრივი ავტორია, თუმცა ქართული ლიტერატურის ისტორიაში, უპირველეს ყოვლისა, შევიდა როგორც შესანიშნავი რომანისტი, რომელმაც არაერთი ძალზე მნიშვნელოვანი ნაწარმოები დაგვიტოვა. თავის მხრივ ოთარ ჩხეიძის რომანები გამოირჩევიან თემატური და მხატვრული მრავალფეროვნებით. იმავდროულად უნდა აღინიშნოს, რომ მწერალი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს საგულისხმო საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოვლენების ასახვას და ამ მხრივ უახლესი ქართული ისტორიის მხატვრულ მემკვიდრეობადაც კი გვევლინება.

პოსტსაბჭოთა პერიოდის წლებში ოთარ ჩხეიძემ თავისი მხატვრული ოსტატობა კიდევ ერთხელ გამოავლინა 90-იანი წლების ტრაგიკული პოლიტიკური მოვლენების ამსახველ ტრილოგიაში, რომელშიც შევიდა რომანები: „არტისტული გადატრიალება“, „თეთრი დათვი“ და „ბერმუდის სამკუთხედი“. აღნიშნული რომანები, შეიძლება ითქვას, უმნიშვნელოვანეს საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ მოვლენათა ცხელ კვალზე იწერებოდა, რაც თავისთავად ყოველთვის გარკვეულ შემოქმედებით რისკთანაა დაკავშირებული. მაგრამ ქრონოლოგიურ დისტანცირებაზე უარის თქმა წარმოადგენდა მწერლის შეგნებულ არჩევანს, ისევე როგორც ის ფაქტი, რომ ავტორმაარ შეცვალა რეალურად არსებულ მოქმედ პერსონაჟთა ნამდვილი გვარ-სახელები. ოთარ ჩხეიძის გაცნობიერებული შემოქმედებითი არჩევანი ასევე გულისხმობს „შეულამა-

ზებელი სიმართლის“ პრინციპის განხორციელებას, რაც იშვიათ ლიტერატურულ და მოქალაქეობრივ გამბედაობას გულისხმობს, განსაკუთრებით მაშინ, როცა საქმე, არსებითად, ჯერ კიდევ ბოლომდე დაუსრულებელ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ პროცესსა და ამ პროცესებში ჩართულ რეალურად არსებულ ადამიანებს ეხება.

აუცილებლად უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად გარკვეული პუბლიცისტურ-დოკუმენტური ჟღერადობისა, ზემოხსენებულ ტრილოგია (ისევე როგორც მასში შემავალი ცალკეული ნაწარმოებები) წარმოადგენს მაღალმხატვრულ შემოქმედებით მოცემულობას. ოთარ ჩხეიძე დამამახსოვრებელი ესთეტიკური ხერხებითა და ემპირიული მოვლენების ღრმადშინაარსობრივი განზოგადებებით ძერწავს ეპოქის ტრაგიკულ სურათს, ქმნის 90-იანი წლების საქართველოს მხატვრულ მატრიანეს.

Tatiana Megrelishvili

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University

**„Game“ as a Model of Thinking and its Artistic Embodiment
in the Literature of Russian Postmodernism
(Abram Tertz „Walks with Pushkin“)**

One of the first in Russian postmodernism was Abram Tertz (A. Sinyavsky) who demonstrated this type of „playful thinking“ in his book „Walks with Pushkin“. He advocates the ideology of the sphere of spiritual life, defending the principle of non-partisanship of literature and art. The writer revives and transforms the idea of pure art on a postmodern basis, which thinks as the highest form of artistic creation, the most truthful and completes form of knowledge of the world and man.

As a phenomenon of pure art (in its new understanding) Abram Tertz views Pushkin's work. The report will examine the categories of „emptiness“, accidents in Pushkin's artistic world, its connection with such key concepts as freedom and fatalism, which makes it possible to assert about its form-building function – creating order from chaos. At the same time, the report will address issues of cultural inter text deconstructed by Abram Tertz, which gives an idea of the pluralistic type of thinking and is generated by such a type of virtual probabilistic world in which there is not so much an author as his mask that can be considered as one of the types of implementation of a postmodernist ideas of the „death of the author“.

Methodologically, the report is based on the works of M.Fuco, J. Deleuze, J.Lotman, V.Podoroga and also author's research.

Lili Metreveli

Tatia Oboladze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Traumatic Memory in Postcolonial Georgian Art Space

In 90s of 20th century Georgian public consciousness faced the significant challenge. On one hand, it was necessary to properly re-think and evaluate the soviet experience, redefine the national identity and on the other – restoration of the artificially broken relations with the western cultural context and integration of Georgian art into the European space.

Similar to 10s of the 20th century, in the 90s, Georgian young people comprised the progressively thinking part of the society that undertook the mission of modernization of Georgian culture. In the 80s of 20th century, in the conditions of the soviet rule, new group of Georgian artists appeared („The Archivists“, „Tenth Floor“). Their ideological leader and theorist was Karlo Kacharava, young painter,

poet, essayist and art-critic. The avant-garde group included the rebel and talented young people (Niko Lomashvili, Niko Tsetskhladze, Guram Tsibakhashvili, Maia Tsetskhladze etc.), attempting, through unordinary forms of expression (actions, exhibitions in unusual places) to break through the closed space, get free from the traumatic memory and inclusion of Georgia, as an independent country with rich cultural traditions into the world context.

Within the scopes of our report we shall discuss Karlo Kacharava's many-sided heritage (poetry, critical articles, paintings) and attempt to demonstrate, on the basis of interdisciplinary and comparative analysis, the position of Georgian avant-gardist, as an artist and thinker with post-colonial experience –Karlo Kacharava's vision of Georgian art processes in 80-90s and their relations to the western cultural context.

ლილი მეტრეველი

თათია ოზოლაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ტრავმული მეხსიერება პოსტკოლონიურ ქართულ სახელოვნებო სივრცეში

მე-20 საუკუნის 90-იან წლებში ქართული საზოგადოებრივი ცნობიერება მნიშვნელოვანი გამოწვევის წინაშე აღმოჩნდა. ერთი მხრივ, აუცილებელი გახდა საბჭოთა გამოცდილების მართებული გააზრება და შეფასება, ნაციონალური იდენტობის ხელახალი განსაზღვრა, მეორე მხრივ, კი დასავლურ კულტურულ კონტექსტთან ხელოვნურად შეწყვეტილი კავშირის აღდგენა და ევროპულ სივრცეში ქართული ხელოვნების ინტეგრაცია.

მე-20 საუკუნის 10-იანი წლების მსგავსად, 90-იან წლებშიც სწორედ ქართული ახალგაზრდობა აღმოჩნდა საზოგა-

დოების ის პროგრესულად მოაზროვნე ნაწილი, რომელმაც საკუთარ თავზე აიღო ქართული კულტურის მოდერნიზაცია. გასული საუკუნის 80-იან წლებში, ჯერ კიდევ საბჭოთა მმართველობის პირობებში, გამოჩნდა ქართველ ხელოვანთა ახალი დაჯგუფებები („არქივარიუსები“, „მეათე სათული“), რომელთა იდეოლოგიურ წინამძღვრად და თეორეტიკოსად ახალგაზრდა მხატვარი, პოეტი, ესეისტი და არტ-კრიტიკოსი კარლო კაჭარავა მოგვევლინა. ავანგარდისტული დაჯგუფება აერთიანებდა მეამბოხე და ნიჭიერ ახალგაზრდებს (ნიკო ლომაშივილი, ნიკო ცეცხლაძე, გურამ წიბახაშილი, მაია ცეცხლაძე და ა.შ.), რომლებიც არაორდინალური გამოხატვის ფორმებით (აქციებით, უჩვეულო ადგილებში გამოფენების მოწყობით) ცდილობდნენ ჩაკეტილი სივრცის გარღვევას, ტრავმული მეხსიერებისგან გათავისუფლებასა და მსოფლიო კულტურულ კონტექსტში საქართველოს, როგორც დამოუკიდებელი და მდიდარი კულტურული ტრადიციების მქონე ქვეყნის, ჩართვას.

ჩვენი მოხსენების ფარგლებში განვიხილავთ კარლო კაჭარავას მრავალმხრივ მემკვიდრეობას (პოეზია, კრიტიკული წერილები, მხატვრული ტილოები) და შევეცდებით, ინტერდისციპლინური და კომპარატივისტული ანალიზის საფუძველზე გამოვავლინოთ ქართველი ავანგარდისტის, როგორც პოსტკოლონიური გამოცდილების მქონე შემოქმედისა და მოაზროვნის, პოზიცია, – თუ როგორ ხედავს კარლო კაჭარავა 80-90-იანი წლების ქართულ სახელოვნებო პროცესებს და მის მიმართებას დასავლურ კულტურულ კონტექსტთან.

Inga Milorava

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Return to Sokhumi's Sensory Field

(Guram Odisharia, „Return to Sokhumi“)

A lot of tragic events occurred in Georgia in the 90s. Their assessment is necessary. One of the most tragic events was the Abkhaz war and the loss of Sokhumi. This topic has its informative and sensitive plastics. Artistic literature accurately reflects the epoch, its tendencies, political, social and emotional shifts and changes. In this sense Georgian literature is quite rich. Various factories were dedicated to the war in Abkhazia, including Guram Odisharia's „Return to Sokhumi“.

Artistic world of Guram Odisharia differs from the many works of the work created on this topic and has other painting purpose. Guram Odisharia revives Sokhumi through his speech in the book, which is his native and loved. His vision of war, pain, injustice, internal decline, impairment of human life which has brought war, but at the same time his attitude is warm, nostalgic. The writer still loves his native city. She loves her residents. His text is created for love and reconciliation, and it is the main dignity of this book.

The writer believes that the main thing is not to restore territorial integrity. It is not enough to return the land of Abkhazia. The main goal should be the return of a human being – the writer's opinion. From his writings it seems to be clear about the attitude towards politics. Politicians do not pay attention to human factors, they see only big policies and schemes. Guram Odsharia returns to Abkhazia in his book. This is back in the word and sensory field. The main thing here is human and human connections and feeling of inner integrity. This book was published five times since 1995. He really plays the role of an imaginary bridge. Through Guram Odisharia's book, people return to Sokhumi with other people, return to love and friendship.

ინგა მილორავა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

დაბრუნება სოხუმის გრძნობიერ ველში

(გურამ ოდიშარია, „სოხუმში დაბრუნება“)

90-იანი წლების საქართველოში უამრავი ტრაგიკული მოვლენა მოხდა. მათი შეფასება აუცილებელია. ერთ-ერთი ყველაზე ტრაგიკული მოვლენა აფხაზეთის ომი და სოხუმის დაკარგვა იყო. ამ თემას თავისი ინფორმაციული და გრძნობიერი პლასტები აქვს. მხატვრული ლიტერატურა ზუსტად ასახავს ეპოქას, მის ტენდენციებს, პოლიტიკურ, სოციალურ და ემოციურ ძვრებსა და ცვლილებებს. ამ თვალსაზრისით ქართული ლიტერატურა საკმაოდ მდიდარია. აფხაზეთის ომის თემას მრავალი მაწარმოები მიეძღვნა, მათ შორის გამორჩეულია გურამ ოდიშარიას „სოხუმში დაბრუნება“.

გურამ ოდიშარიას მხატვრული სამყარო განსხვავდება ამ თემაზე შექმნილი მრავალი ნაწარმოების შიდა სივრცისგანაც და სხვა მხატვრული მიზანდასახულობაც აქვს. გურამ ოდიშარია წიგნში სიტყვის მეშვეობით აცოცხლებს იმ სოხუმს, რომელიც მისთვის მშობლიური, ახლობელი და საყვარელია. იგი ხედვას ომს, ტკივილს, უსამართლობას, შინაგან დაცემას, ადამიანის სიცოცხლის გაუფასურებას, რომელიც მოიტანა ომმა, მაგრამ ამავე დროს მისი დამოკიდებულება არის თბილი, ნოსტალგიური. მწერალს ისევ უყვარს თავისი მშობლიური ქალაქი. უყვარს მისი მცხოვრებლები. მისი ტექსტი სიყვარულისა და შერიგებისათვის იქმნება და ეს ამ წიგნის მთავარი ღირსებაა.

მწერალს მიაჩნია, რომ მთავარი არ არის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა. არ არის საკმარისი აფხაზეთის მიწის დაბრუნება. უმთავრესი მიზანი უნდა იყოს ადამიანის მიერ ადამიანის დაბრუნება – ასეთია მწერლის აზრი. მისი ნაწარმოებებიდან კარგად ჩანს, თუ როგორი დამოკიდებულება

აქვს მას პოლიტიკისადმი. პოლიტიკოსები ადამიანის ფაქტორს არ აქცევენ ყურადღებას, ისინი ხედავენ მხოლოდ დიდ პოლიტიკას და სქემებს. გურამ ოდშიარია თავის წიგნში იბრუნებს აფხაზეთს. ეს დაბრუნება ხდება სიტყვაში და გრძნობიერ ველში. აქ მთავარია ადამიანი და ადამიანური კავშირები და შინაგანი მთლიანობის განცდა. ეს წიგნი 1995 წლის შემდეგ ხუთჯერ გამოიცა. იგი მართლაც ასრულებს წარმოსახვითი ხიდის როლს. გურამ ოდშიარიას წიგნის მეშვეობით ადამიანი ბრუნდება სოხუმში სხვა ადამიანებთან, ბრუნდება სიყვარულსა და მეგობრობაში.

Nino Mindiashvili

Georgia, Tbilisi

Caucasus International University

Internally Displaced Person's Paradigm in the Context of an Epochal Discourse

The last decade of the 20th century is interesting with its many traits. This is the period when the fundament of the totalitarian regime is ruined and national and ethnic ideas are becoming more imperative beyond the iron curtain. This process tended to be painful, emotional and often carried out in a rather unorganized way in the Georgian society. The change of political and social climate slowed down the cultural process on the one hand and gave a different draft to the development of Georgian literature on the other. The collapse of the Soviet regime, in some ways, supported to the creation of a new public consciousness that made corrections in the Georgian cultural thinking system.

Recently, the study of literary processes of the 90ies of the 20th century has become more actual. (I. Radiani, M. Kvatchantradze, B. Tsipuria, M. Miresashvili, N. Gaprindashvili, A. Nemsadze, N. Kutsia, M. Turtava, G. Khorbaladze ...). The researchers agree that the events

developed in Georgia have changed the routine of literary process, which led to the development of not only thematic but also genre characteristics. It is noteworthy that despite the affluence of materials and the sensitivity of research topics, this issue has also become the subject of the Georgian literary criticism.

At this stage it is interesting to determine how the radical epochal changes have impacted the Georgian cultural process, how the image of IDP's (Refugee) was depicted in the Georgian literature and what is the literary representation of these issues.

Based on the studied materials (Z. Metreveli, G. Sosiashvili Sh. Darbuashvili, V. Chkhikvadze, M. Chitishvili, M. Khetaguri, L. Chigladze) it is becoming clear that the events having taken place in Georgia gave grounds to the establishment of the IDP (refugee) paradigm in the fiction texts and it is also evident that the 90ies crisis (The Georgian-Ossetian conflict, the Georgian-Abkhazian conflict, the civil war) was almost fully reflected in the Georgian fiction texts.

ნინო მინდიაშვილი

საქართველო, თბილისი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

დევილის პარადიგმა ეპოქალური დისკურსის კონტექსტში

მე-20 საუკუნის ბოლო ათწლეული ბევრი ნიშნით არის საინტერესო. ეს ის პერიოდია, როდესაც ტოტალიტარული რეჟიმის ფუნდამენტი ირღვევა, ხოლო ეროვნულ-ნაციონალური იდეები სულ უფრო აქტუალური ხდება რკინის ფარდის მიღმა. ეს პროცესი მტკივნეული, ემოციური და ხშირად, არაორგანიზებული ფორმით წარიმართა ქართულ საზოგადოებაში. პოლიტიკურ-სოციალური ამინდის შეცვლამ, ერთი მხრივ, შეაფერხა კულტურული პროცესი, ხოლო, მეორე მხრივ, სულ სხვა სადინარი მისცა ქართული ლიტერატურის განვითარებას. საბჭოთა რეჟიმის დაშლამ, გარკვეულწილად,

ხელი შეუწყო ახალი საზოგადოებრივი ცნობიერების ჩამოყალიბებას, რამაც კორექტივები შეიტანა ქართულ კულტურულ სააზროვნო სისტემაშიც.

ბოლო პერიოდში სულ უფრო აქტუალურია მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების შემდგომი ლიტერატურული პროცესების კვლევა; (ი. რატიანი, მ. კვაჭანტირაძე, ბ. წიფურია, მ. მირესაშვილი, ნ. გაფრინდაშვილი, ნემსაძე. ნ.კუცია, მ.ტურავა, გ. ხორბალაძე...). მკვლევარები თანხმდებიან, რომ საქართველოში განვითარებულმა მოვლენებმა კალაპოტი შეუცვალა ლიტერატურულ პროცესს, რამაც გამოიწვია არამარტო თემატური, არამედ ჟანრობრივი თავისებურებებიც. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მასალის სიუხვისა და საკვლევი თემების სენსიტიურობისა ამ საკითხების რეცეფცია მოხდა ქართულ სალიტერატურო კრიტიკაშიც.

ამ ეტაპზე ჩვენთვის საინტერესოა იმის განსაზღვრა, თუ რა გავლენა იქონია რადიკალურმა ეპოქალურმა ცვლილებებმა ქართულ კულტურულ პროცესზე, როგორ აისახა დევნილის (ლტოლვილის) სახე ქართულ ლიტერატურაში და როგორია ამ საკითხების ლიტერატურული რეპრეზენტაცია.

შესწავლილი მასალის საფუძველზე (ზ. მეტრეველი, გ. სოსიაშვილი შ, დარბუაშვილი, ვ. ჩხიკვაძე, მ. ჩიტიშვილი, მ.ხეთაგური, ლ. ჭილაძე..)იკვეთება, რომ დევნილის (ლტოლვილის) პარადიგმის დამკვიდრება მხატვრულ ტექსტებში საქართველოში მიმდინარე მოვლენებმა განაპირობა, აშკარაა ისიც, რომ 90-იანი წლების მრავალწახნაგოვანი კრიზისი (ქართულ-ოსური კონფლიქტი, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი, სამოქალაქო ომი) თითქმის სრულად აისახა ქართულ მხატვრულ ტექსტებში.

Irine Modebadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Border Disruption and the Problem of Cultural Identity
(Russian-speaking writers of Georgia at
the turn of the XX-XXI centuries)**

Russian literature of Georgia already has a nearly two-century history. Due to migration and integration processes, first in the Caucasus, and then during Soviet times, Tbilisi turned into multicultural city. During these two centuries, the Russian-speaking population has been formed – a new socio-cultural stratum of inhabitants of Tbilisi, with its own traditions, attitudes and way of life. This group of the Georgian population created its subculture: they constructed a mythology of Tbilisi and developed new cultural concepts.

Representatives of this group differ in bi- and multilingualism, but their literature consists mainly of Russian texts. The political changes of the last century led to a strong migration wave, and now Russian-speaking writers of Georgia live in different parts of the world. They joined other Russian-speaking writers from different countries and together created a new cultural community of Russian-speaking writers. It is this that makes it difficult to identify their cultural identity.

In our thesis we will try to identify the main markers and justify need for their use in determining the cultural identity of Russian-speaking writers in Georgia; classify abundance of existing texts, divide them into conceptual groups and reveal their mental traits.

ირინე მოდებაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

საზღვრების მოშლა და კულტურული იდენტობის პრობლემა

**(საქართველოს რუსულენოვანი მწერლობა
XX-XXI საუკუნეთა მიჯნაზე)**

საქართველოს რუსულენოვან მწერლობას უკვე თითქმის ორსაუკუნოვანი ისტორია აქვს. ჯერ კავკასიაში რუსეთის იმპერიის ექსპანსიისას, შემდგომ კი საბჭოთა კავშირის არსებობის პერიოდში, მიგრაციული და ინტეგრაციული პროცესების შედეგად, თბილისი მულტიკულტურულ ქალაქად იქცა. ამ ორი საუკუნის განმავლობაში ჩამოყალიბდა თბილისელთა ახალი სოციო-კულტურული შრე – რუსულენოვანი მოსახლეობა, თავიანთი ტრადიციებითა, შეხედულებებით და ცხოვრების წესით. საქართველოს მოსახლეობის ამ ჯგუფმა შექმნა თავისი სუბკულტურა: ჩამოყალიბდა ქალაქურ-თბილისური მითოლოგია, შეიმუშავდა ახალი კულტურული კონცეპტები.

ამ ჯგუფის წარმომადგენლები, ძირითადად, გამოირჩევიან ბი, ან პოლილინგვიზმით, მაგრამ მათი შემოქმედება, არსებითად, რუსულენოვანი ტექსტებისგან შედგება. გასული საუკუნის პოლიტიკურ ცვლილებებს მოჰყვა უძლიერესი მიგრაციული ტალღა და ახლა საქართველოს რუსულენოვანი მწერლები დედამიწის თითქმის ყველა კუთხეში ცხოვრობენ და სხვა ქვეყნებიდან ჩამოსულ რუსულენოვან მწერალ-მიგრანტებთან ერთად, რუსულენოვან მწერალთა ახალ კულტურულ ერთობლიობებს ქმნიან, რაც ართულებს მათი კულტურული იდენტობის დადგენას.

მოხსენებაში შევეცდებით, ძირითადი მარკერები გამოვყოთ და დავასაბუთოთ მათი გამოყენების აუცილებლობა საქართველოს რუსულენოვან მწერალთა კულტურული იდენტობის დადგენის პროცესში; დავახარისხოთ არსებული

ტექსტების სიმრავლე, დავყოთ ისინი პირობით ჯგუფებად და გამოვყოთ ამ ჯგუფების წარმომადგენელთათვის დამახასიათებელი მენტალური თავისებურებანი.

Galyna Morieva

Ukraine, Mariupol

Mariupol State University

Foreseeing the Future: Prophecies in Literary Works

Literary works are capable of not only describing the present or past, but also of for seeing the future.

There exist saw hole layer of prophetic statements, made by people who did not consider it their profession, and little did they guess about their abilities. This isn't about prophets, but geniuses, who, by some chance, became prophets. Their main business was writing novels, stories, poems, i.e. work connected with fiction. But it was this creative process that produced the prophecies the best-known „professional“ prophets had never dreamt of.

Sinking of the Titanic, revolutions, landing a man on the Moon, nuclear winter, two satellites of Mars, the underground, laser beam and other shad been predicted long before their existence. A number of suchin sights can be observed in the works of numerous writers and poets.

Foreseeing the future is a phenomenal ability of human brain. Even if history had given us only on eexample of such a prophecy, it would have required consideration, but we deal with a great number of examples of the kind, i.e. with a regularity.

Analysis of works of writers, poets, artists and other stestifies to the fact that taking into consideration these prophecies would help an individual, a whole country and probably all man kind prosper and escape global problems.

Maia Nachkepia

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**From Dissidence to Presidency:
Vaclav Havel and Zviad Gamsakhurdia**

By the end of the 20th century, fall of totalitarian regime in the East Europe and the former Soviet Union, was followed by radical changes: former dissidents came to the powers of those states. It was namely at that time, that by the end of the 80th and the beginning of the 90th, persons, well known in their countries, Czechia and Georgia, intellectuals and former dissidents came to the head of the states: Vaclav Havel – in the former Czechoslovakia in 1989 (President of Czechoslovakia 1989-1992; President of Czechia 1993-2003) and Zviad Gamsakhurdia – in 1991 in Georgia (President of Georgia 1991-1992);

Vaclav Havel was one of the prominent public and political man of the 20th century, playwright, author of political essays and a poet. Vaclav Havel expressed his attitude to totalitarian regime first of all by his plays created in absurd genre, where the language, the word, becomes one of the mechanisms of enslavement; while his essays by their deep, phenomenological analysis, played the significant role in Czechoslovakia of that period. Important are Vaclav Havel's and essays and philosophical works: „Power of Powerless“, „Letter to Gustav Husak“; „Letters to Olga“ et al. Specific place in Havel's dissidence activity is occupied by „Charter 77“, one of first speaker of which was he himself. Worthy of note is his Concrete Poetry, which played the role of socio-political critic. His polemic dealing with national issues is also most important („Fate of Czechs?“);

Zviad Gamsakhurdia was a philologist, specialist in Rustaveli Studies, scholar, translator and a public figure. For years he led his activity at the Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature of Academy of Sciences of Georgia, in the department of Rustvelology. He

was a scholar of wide specter of interests and knowledge, worked on the issues of Rustvelology, published works about American literature, translated French poetry. The sphere of his interests encompasses also history of religion, theology, issues of mythology, etc. („Spiritual Mission of Georgia“, „Praise and Laudation of Georgian Language“, „Ideals of Gelati Academy“, monograph „Tropology (Image Language)“ of „The Man in the Panther’s Skin“). His scientific activity was highly evaluated by Georgian scientific society and on 26 November 1991 he was granted a doctor’s degree by Honoris Causa. As to his dissidence activity, he was collaborating with underground periodicals and was a leader of national movement in Georgia;

This article will also deal with Georgian-Czech feedback: Vaclav Havel’s essays in the press of Zviad Gamsakhurdias party, newspaper „Free Georgia“ (1990–1991). We consider interesting to make emphases of some aspects of these two distinguished persons, since Vaclav Havel and Zviad Gamsakhurdia contributed not only to the political live of the nation but also in its spiritual revival.

Ketevan Nadareishvili

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

The Political Processes of 1990s in an Artistic Context: Olga Taxidou’s Play „Medea – A World Apart“ and its Interpretation in the Tumanishvili Film Actors’ Studio

While discussing the interrelationship between literary discourse and political processes the study of the receptions of the classical heritage provides with a fruitful material. They – the receptions appealing to eternal issues almost always – sometimes in hidden manner, though mostly directly reflect on the political and cultural topics of the day. One of the most noteworthy examples of this reflection is Olga Taxidou’s trilogy „Medea; A World Apart; Everything about

Phaedra“ (adaptations of Euripides’ tragedies) written in 1990s and the performance staged according the play in The Tumanishvili Film Actors’ Studio (1997).

Olga Taxidou’s play appears to be extremely interesting piece of literature both thematically and in its form. The form of the play is direct response of the literary processes of 1980s and 1990s and is significant by the experimental approach to the originals– the Greek tragedies. On the thematical level Taxidou’s play through interpreting the Medea mythos puts acute accents on the burning issues of the time it was written.

While interpreting Euripides’ tragedies the writer puts forward the complexities connected with the age-old East x West opposition, though gives to this theme the modern connotation. Thus interrelation of an empire and „third world“ becomes the main discourse of the play. All other themes – the fate of refugees, the condition of women as the most fragile part of the imperialistic strategy, the problem of „otherness“ are worked out in this discourse.

The paper will consider the performance staged in The Tumanishvili Film Actors’ Studio under the name „Medea – A World Apart“ as well (directed by N. Kvashadze: Medea – K. Dolidze). By connecting the first two plays of the trilogy i.e. by relating one refugee’s fate (Medea’s) to the destiny of the prisoners of war (the Trojan women) the director raised a personal drama to a level of a collective tragedy. Doing this N. Kvashadze resonated Georgia’s political processes of 1990s – ethnic conflicts and militaristic activities of the empire as well as their outcomes – lives of thousand refugees in an alien world.

Alongside with these themes the post-modern literary discourse of the play will be discussed as well– such as combining the principles of Brechtian epic theatre with the classical tragedy, the usage of a narration instead of a mimesis, a pastiche style of story-telling, metatheatricity, diegesis and e.t.c.

Avtandil Nikoleishvili

Georgia Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Otar Chiladze's „Avelum“ – A Novel Depicting the Georgian Reality of the 1980-1990s

All the novels created by Otarchiladze (except for the first ones) depict the important events that took place in the Georgian reality from the end of the XVIII to the end of XX century in the chronological order. The writer made the depiction of these events more impressive by linking the life fate of the characters closely to them, and in this way he managed to more impressively show the determining role of the epochal reality in the biographies of the people living in that time.

„Avelum“ (1995) is the proof of the authentic features that is characteristic of Otarchiladze's novels. Through highly versatile verbal mastery the novel describes the most important events that took place in Georgia in the 1950s and 1980-1990s. In the novel the events are described so thoroughly that to some extent „Avelum“ leaves an impression of the historical chronicle on the reader.

The writer linked the story of the main character of the novel to the events that occurred in the former Soviet Union starting from March 9, 1956 and ending with the tragic story of Tbilisi war of December-January of 1991-92. In the work, these events are depicted deeply, globally and from unvarnished national-political viewpoint. The narrator makes the broad generalization and by describing the life fate of Avelum tells the story of the great tragedy that millions of people shared due to the political regime that was established in the „Strictest Empire“ that turned into one of the biggest states in the world.

The novel richly illustrates the complicated processes that resulted in the collapse of the regime that became the basis of the Soviet empire. In this regard, it is of note that the novel describes not only

such events as March 9, 1956 and April 9, 1989 but also gives the general characterization of difficult ideological situation in the country and the Soviet regime which suppressed individual liberty.

„Avelum“ is one of the first works of Georgian writing in which the Georgian reality of this period is depicted deeply and extensively by the man who witnessed the events using his rich verbal art.

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ოთარ ჭილაძის „აველუმი“ როგორც 1980-1990-იანი წლების ქართული რეალობის ამსახველი რომანი

ოთარ ჭილაძის მიერ შექმნილი ყველა რომანი (გარდა პირველისა) უწყვეტი ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით წარმოაჩენს იმ დიდმნიშვნელოვან მოვლენებს, რომლებიც ქართულ რეალობაში მოხდა XVIII საუკუნის მიწურულიდან მოყოლებული XX საუკუნის ბოლომდე. ამ მოვლენათა წარმოსახვას მწერალმა მეტი შთამბეჭდაობა იმითაც შესძინა, რომ მისი რომანების პერსონაჟთა ცხოვრებისეული ხვედრი პირველყოვლისა სწორედ მათ დაუკავშირა და ამ გზით კიდევ უფრო მეტი მშთამბეჭდაობით დაგვანახა ეპოქალური რეალობის განმსაზღვრელი როლი იმხანად მცხოვრებ პიროვნებათა ბიოგრაფიაში.

ოთარ ჭილაძის რომანებისთვის საზოგადოდ დამახასიათებელი ამ თვისების ნათელ დადასტურებას წარმოადგენს „აველუმიც“ (1995 წ.), რომელშიც მაღალმხატვრული სიტყვიერი ოსტატობითაა წარმოსახული ის უმნიშვნელოვანესი მოვლენები, რომლებიც 1980-1990-იან წლებში მოხდა საქართველოში. ეს ყველაფერი რომანში ისეთი ყოვლისმომცველობითაა ნაჩვენები, რომ „აველუმი“ გარკვეულწილად ისტორიული ქრონიკის შთაბეჭდილებასაც ახდენს მკითხველზე და იგი ხსენებული პერიოდის ეროვნულ-პოლიტიკური ვითარების

გლობალურად ამსახველ მხატვრულ მატრიანედაც შეიძლება იქნეს მიჩნეული.

რომანის მთავარი პერსონაჟის თავგადასავლის მოთხრობა მწერალმა განუყოფელად დაუკავშირა ყოფილ საბჭოთა კავშირში მომხდარ იმ მოვლენებს, რომლებიც 1956 წლის 9 მარტიდან იწყება და 1991-92 წლების დეკემბერ-იანვრის თბილისის ომის ტრაგიკული ამბების აღწერით მთავრდება. ნაწარმოებში ეს მოვლენები ღრმად, გლობალურად და შეულამაზებლად გამოვლენილი ეროვნულ-პოლიტიკური თვალთახედვითაა წარმოსახული. აველუმის ცხოვრებისეული ხვედრის აღწერით მწერალი ფართო განზოგადებულობით მოგვითხრობს იმ დიდი ტრაგედიის ამბავს, რომელიც მილიონობით ადამიანს დაატეხა თავს მსოფლიოში ერთ-ერთ უდიდეს სახელმწიფოდ ქცეულ „უმკაცრეს იმპერიასში“ დამკვიდრებულმა პოლიტიკურმა რეჟიმმა.

რომანში სიღრმისეულადაა წარმოჩენილი ის რთული პროცესები, რომელთაც შედეგად საბჭოთა იმპერიის საფუძვლად ქცეული ამ რეჟიმის დანგრევა მოჰყვა. ამ თვალსაზრისით უაღრესად საინტერესო არა მარტო ისეთი დიდმნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ საუბარია, როგორებიც 1956 წლის 9 მარტი და 1989 წლის 9 აპრილი იყო, არამედ ქვეყანაში დამკვიდრებული რთული იდეოლოგიური ვითარებისა და პიროვნული თავისუფლების დამთრგუნველი საბჭოური რეჟიმის ზოგადი დახასიათებაც.

„აველუმი“ ქართულ მწერლობაში ერთ-ერთი პირველი ნაწარმოებია, რომელშიც ხსენებული პერიოდის ქართული რეალობა ღრმად და გლობალურად, მოვლენათა უშუალოდ თვითმხილველი კაცის მიერ მაღალი მხატვრული სიტყვიერი ხელოვნებითაა წარმოსახული.

Georgi N. Nikolov

Bulgaria, Sofia

Sofia University St Kliment Ochridski

Bulgarian-Georgian Relations During the Middle Ages

*“The second people is that of the Georgians:
gentle, loving foreigners, good-natured, kind, having
respect for the priest and curious about God.”*

A Tale of Sybil, 13th c.

The topic of Bulgarian-Georgian relations during the Middle Ages is not explored often in scholarly periodicals. Still, there are many literary works available at present. Georgian and Bulgarian scholars have shown that there are many historical sources about the close relations between the two peoples to the east and the west of the Black Sea.

During the Middle Ages, the basis of Bulgarian-Georgian rapprochement and contacts was provided by the Orthodox Christian faith. It is not accidental that the name of the Georgian people (Iberians) was mentioned for the first time in the Long Life of St Constantin-Cyril the Philosopher († 14 February 869), which was compiled shortly after his death. The Georgians were cited as a model of a people that had a Christian book and worshipped God in their own language.

There were several centres in which Bulgarian-Georgian relations were established: Constantinople, the monasteries in Mount Olympus (Vithinya), the Bačkovo monastery (Monastery of the Mother of God Petritzonitissa), which was built by two Georgians in Byzantine civil service – the brothers Gregory and Abaz Pakuriani. It has preserved many traces of Georgian presence (inscriptions, murals). Another important centre was the Holy Mountain. It is a very important and interesting fact that the Bulgarian monastery

St. Georgius (Monastery of Zographou) and the Georgian one Iviron are among the first non-Greek monasteries in Athos which appeared during the second half of the 10th century. They have offered for centuries opportunities for contacts between Bulgarian and Georgian monks. There are traces of such contacts in some medieval literary works. It is an established fact that in the 14th century Iviron was the owner of one of the monasteries in the Bulgarian town of Melnik.

Some Georgian sources (Kartlis Tskhovreba) also contain information connected with the political history of the Balkan Peninsula and Bulgarian-Byzantine relations in particular.

Numerous publications in different fields (political history, ecclesiastical history, literature, art, epigraphy, etc.) show that Bulgarian-Georgian relations during the Middle Ages were quite active. One of the future tasks of medieval studies is to collect and generalize all the information about the contacts between the two peoples in the past.

Nataliia Nikoriak

Ukraine, Chernivtsi

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

**The Duality of the World as an Artistic Premonition of History:
the Film by Y. Illienko and S. Parajanov
„Swan Lake. The Zone“ (1990)**

The historical events of the late 80-s and early 90-s of the XX century have provoked the emergence of a few masterpieces that have simultaneously become both a „verdict“ and a „prophecy“ for the existing system. A good example of this phenomenon is the film by Yuriy Illienko „Swan Lake. The Zone“, produced on the basis of „oral narration“ and short stories by Sergey Parajanov about the years he spent in imprisonment. This movie may be regarded as a forerunner of the Communist regime collapse. The zone as a key paradigm of a

totalitarian state is presented as a place, from which both S. Parajanov himself and his hero are willing to escape. The metaphorical essence of this image makes up for viewers' reconsideration of the categories of „prison – freedom“, whereby the so called freedom is a real jail, and vice versa, a jail is a „temporary freedom“ from delation, persecutions and total fear. Such duality is traced out throughout the entire film: either in its title („black reality“ along with a „white swan“), or in realism and irrationality of the depicted scenes, in which the protagonist, eventually, manages to „resurrect“ after a suicide, or in the notions like „death,„/„hope for life“ (in the latter case the hope is embodied in the image of a real woman). The parabolic structure of the film makes it possible to determine the hero's inner world and his profound inner contradictions in terms of an extraordinarily complicated epoch, as well as to point out that a surrounding world is an „anomaly“, a „clot of captivity“, and an embodiment of „total prison“.

Dmitry Novokhatskiy

Italy, Macerata

University of Macerata

**„There Were No Bolsheviks in This Russia“:
Correction of Soviet Past in Russian Literary
Alternate History**

Contemporary Russian literature experiences a boom of literary alternate history. It results from a search for the regularities of Russian history and an attempt to (re)construct national and cultural identity. Modelling possible ways of development of Russia can be perspective (futurology) and retrospective. Among the key elements of the contemporary Russian collective mentality is the post-Soviet trauma, including both the history of the USSR and its collapse in 1991. Among the ways to overcome this trauma, of much interest is „the correction“ of the recent past of Russia in literary alternate history, which can

shape in different models. In the negation model (full correction) the possibility of 1917 is eliminated, the Russian past is completely rewritten. Russia becomes either an Illuminist monarchy (Gravilyot Tsesarevich by V. Rybakov, General-admiral by R. Zlotnikov), or turns into an aggressive empire (Angel's Bite by P. Krusanov). In case of partial correction, the author resolves in advance the problems which led the USSR to its fall, thus excluding the possibility of the post-Soviet trauma. The partial correction can be of a western type – depicting „human“ socialism (It's not late yet by P. Dmitriev) – and of a revolutionary one – showing the world revolution (Spaceship Joseph Stalin by V. Peremolotov). Both models use the aesthetics of hybridization, peculiar for the contemporary mainstream prose. Recurrent is the time-traveller motive, well-known from the early American alternate history, such as A Connecticut Yankee in King Arthur's Court by Mark Twain and Lest Darkness Fall! by L. Sprague de Camp.

Lela Ochiauri

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University

Dedicated to Homeland Allegory of the Promised Land and the Flood in the Abkhazian Conversational Movie of George Ovashvili Based on Nugzar Shataidze's Stories

Both parts of the Abkhazian conversational movie filmed by George Ovashvili are based on the texts written by the writer Nugzar Shataidze. One of the parts, *The Other Bank*, is an adapted version of the Novel *A Trip to Africa* and the other one named as *Corn Island* is the screened version of the original literary script named as *Island*.

The Island is a reality like the Abkhazian war and the life after the war, the allegory of the Flood and the life after the flood, a myth about the heaven, from where the modern humans experienced expulsion and it is still possible for them to go back.

The Other Bank and Corn Field break the margins of the particular circle and become a micro model of the World. The history of the characters takes a broad view of human history in the post-war periods, in the past and the present, in the environment of violence and hostility all over the world. They do not have specific margins and time-terms, like any parable.

ლელა ოჩიაური

საქართველო, თბილისი

საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ვუძღვნი ჩემ სამშობლოს! აღთქმული მიწისა და წარღვნის ალეგორია გიორგი ოვაშვილის აფხაზურ კინოდილოგიაში ნუგზარ შატაიძის მიხედვით

გიორგი ოვაშვილის აფხაზური კინოდილოგიის ორივე ნაწილი ნუგზარ შატაიძის ტექსტებს ეყრდნობა. ერთი – „გაღმა ნაპირი“ – ნოველის „მოგზაურობა აფრიკაში“ ადაპტაციაა, მეორე – „სიმინდის კუნძული“ – ლიტერატურული სცენარის „კუნძული“ ეკრანული ვერსია.

კუნძული და გაღმა ნაპირი რეალობაა, როგორც აფხაზეთის ომი. ცხოვრება მისშემდეგ. წარღვნისშემდეგ. წარღვნის ალეგორია, მითი, რომელსაც დასასრული არ გააჩნია. სამოთხის მითიც, რომლიდან განდევნაც ადამიანმა იწვინა და სადაც დაბრუნება შესაძლებელია.

„გაღმა ნაპირი“ და „სიმინდის კუნძული“ ცდებიან კონკრეტულ თემას, წრეს და სამყაროს მიკრომოდელად იქცევიან. პერსონაჟების თავგადასავალი – ადამიანების ისტორიებად ზოგადდება – ომისა და მშვიდობის პერიოდში, წარსულსა და აწმყოში, ძალადობისა და მტრობის გარემოცვაში. ყველგან დედამიწაზე! როგორ ცნებისმიერ იგავს, განსაზღვრული დრო და საზღვრები არც მათ გააჩნიათ.

Natalya Oturgasheva

Russia, Novosibirsk

*Russian Academy of National Economy and Public Administration By the
RF President*

Artistic Reflection of Historic Dramas: Requiem or Warning?

Artistic reflection concerning political turmoil always demands significant time distance between the events that occurred and their interpretation in literature. Such a distance enables a writer to find an author's view of what had taken place.

This is the reason why only after decades there appeared artistic works reflecting on tragic experience of some states' collapse and on how tough sometimes painful it was to build up a number of new countries.

From the diversity of genre-stylistic solutions of the problem „a person in a horrified world“ the author of the report has chosen for research prose that reflects severe and tragic reality through the magic crystal of centuries-old culture the territory of which was caught in the throes of war: these are the books of N. Abgaryan „Keep living“, P. Zherebtsova „Thin silver thread“, V. Medvedeva „Zakhok“.

The author views war not as a completed event but as continuing state, which permeates, deforms and destroys lives of people and whole nations. Collective tragedy opens to a reader through personal stories of characters: common grief is overcome with love, hard work, patience and that cultural capital, which being manifested in the mentality and people's way of life provide a chance for their physical survival and spiritual breaking point. Emerging from a particularly trying period people are not only able to restore their everyday life to move on but also keep sad remembrance in their hearts regaining markers of new cultural identity without which truly human existence is impossible.

Salome Pataridze

Georgia, Tbilisi

TSU, PhD Student

Ilia State University Invited Teacher

**The Importance of Women Authors in the Formation of
Georgian National and Modern Narrative –
Based on Lyric Works by Ana Kalandadze and Lia Sturua**

The second half of the 20th century, and namely, the 1950s, is known in Georgian literary studies as the beginning of breaking through the borders established by the Soviet regime with literature playing an important role in preparing the ground for historical and political events of the 1980-1990ies. The role of women authors in developing new national and modern discourse is particularly noteworthy. Ana Kalandadze's poetry is considered as an attempt to liberate poetic discourse from Soviet political influences, her poem *Sakartvelo lamazo* (*Georgia the Beautiful*) is believed to be an iconic example of national narrative (Irma Ratiani, Bela Tsipuria), and free verses by Lia Sturua are considered to be an aspiration towards Western cultural space. The article analyzes poetic texts by the two authors in the context of new historicism. According to new historicism, each text has a specific historical background which inter-textually reveals a new context. Therefore, according to this theory, the author and historical background are essential for analyzing the literary text, as it enables us to speak of the influence history made on texts, and vice versa, the influence literary texts made on public thinking, beliefs and opinions.

Text analysis is the reconstruction of discourse, implying the reconstruction of the reality it belongs to. Discourse and text are inseparable. According to some researchers, there is only contextual discourse, as the utterance is meaningless without its context – discourse is not a system of utterances detached from their context, but a practice that has taken place in social and cultural, intellectual and technical surroundings. The perception of literature in parallel with other

discourses makes it more productive for the construction and transformation of cultural knowledge. Accordingly, through the interpretation of poetic texts of the women authors, the article analyzes two significant lines (National, Western) in Georgian poetry based on the lyric works by Ana Kalandadze and Lia Sturua which made an influence on Georgian identity going through the transformation process.

სალომე პატარიძე

საქართველო, თბილისი

თსუ, დოქტორანტი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიწვეული მასწავლებელი

ქალი-ავტორების მნიშვნელობა ქართული ნაციონალური და მოდერნული ნარატივის ფორმირებაში ანა კალანდაძის და ლია სტურუას ლირიკული ნიმუშების მიხედვით

ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარი, კერძოდ, 50-იანი წლები, დასახელებულია საბჭოთა რეჟიმის მიერ დადგენილისაზღვრების გარღვევის დასაწყისად, რაშიც ლიტერატურის როლი უმნიშვნელოვანესი აღმოჩნდა, ვინაიდან მან მოამზადა გარკვეულწილად ნი-ადაგი 1980-1990-იანი წლების ისტორიულ-პოლიტიკური მოვლენებისათვის. განსაკუთრებით საყურადღებოა ქალი-ავტორების როლი ახალი, ნაციონალური და მოდერნული დისკურსის ჩამოყალიბებაში. ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში ანა კალანდაძის პოეზია მიჩნეულია პოეტური დისკურსის ლიბერალიზაციის მცდელობად საბჭოთა პოლიტიკური ზეგავლენებისაგან, ხოლო მისი ლექსი *საქართველოო ლამაზო ნაციონალური ნარატივის* საკულტო ნიმუშად (ირმა რატინი, ბელა წიფურია), ლია სტურუას ვერლიბრი კი – ერთგვარ მისწრაფებად დასავლური კულტურული სივრცისაკენ. სტატიაში გაანალიზდება დასახელებული ორი ავტორის პოეტური ტექსტები ახალი ისტორიზმის კონტექსტში. ახალი ისტორიზმის მი-

ხედვით, თითოეული ტექსტის უკან კონკრეტული ისტორიული საფუძველია, რომელიც, თავის მხრივ, ინტერტექსტუალურად ახალ კონტექსტს ამოატივტივებს. სწორედ ამიტომ, აღნიშნული თეორიის მიხედვით, ლიტერატურული ტექსტის ანალიზისას მნიშვნელოვანია ავტორი და ის ისტორიული გარემო, რომელშიც ტექსტი იწერებოდა, შედეგად, შეგვეძლება ვიმსჯელოთ, რა გავლენა მოახდინა ისტორიამ ტექსტებზე ან, პირიქით, ლიტერატურულმა ტექსტებმა რა გავლენა მოახდინეს საზოგადოებრივ აზროვნებაზე, რწმენაზე, შეხედულებებზე.

ტექსტის ანალიზი დისკურსის რეკონსტრუქციას, რაც ნიშნავს იმ რეალობის რეკონსტრუქციას, რომელსაც ის ეკუთვნის. დისკურსი და ტექსტი განუყოფელია. მკვლევართა ნაწილი აღნიშნავს, რომ მხოლოდ კონტექსტუალური დისკურსი არსებობს, რადგან შეუძლებელია გამონათქვამს კონტექსტის გარეშე მიენიჭოს აზრი-დისკურსი კონტექსტიდან ამოვარდნილ გამონათქვამთა სისტემა კი არ არის, არამედ სოციალურ-კულტურულ, ინტელექტუალურ და ტექნიკურ გარემოში განხორციელებულ პრაქტიკას წარმოადგენს. ლიტერატურის აღქმა სხვა დისკურსების გვერდით ნიშნავს მის პროდუქტიულობას კულტურული ცოდნის კონსტრუქციისა და ტრანსფორმაციისთვის, შესაბამისად, ქალი-ავტორების პოეტური ტექსტების ინტერპრეტაციის საფუძველზე სტატიაში გაანალიზდება ორი მნიშვნელოვანი ხაზი ქართულ პოეზიაში (ნაციონალური, დასავლური) ანა კალანდადისა და ლია სტურუას შემოქმედების მაგალითზე, რომლებმაც გავლენა მოახდინეს ტრანსფორმაციის პროცესში მყოფ ქართულ იდენტობაზე.

Elena Ponomareva

Russia, Chelyabinsk

*Federal State Autonomous Education Institution of Higher Education
South Ural State University (national research university)*

**Human, History and Politics in Documentary Novel of
N. Mamulashvili „My Chechen War. 94 Days in Captivity“**

The rapid development of civilization did not lead to the weakening of historical conflicts, did not allow a person to find ways to escape from global and local wars. It is military conflicts that are increasingly becoming a means of resolving political contradictions. Nikolai Vasilyevich Mamulashvili's book „My Chechen War. 94 days in captivity“, written over 10 years ago, recreates the real story of four journalists who spent 94 days in captivity with Chechen militants. The importance of this book, its relevance and special interest in it are related to the fact that the fate of a person unfolds against the background of the fate of historical epoch, the most acute political conflicts of our time.

A philologist by education, an experienced professional journalist, N. Mamulashvili not only accurately and succinctly reconstructs what is happening, but also actively recreates the textual reality. The author does not overstep the bounds of the genre of the documentary novel, but, on the contrary, achieves his particular organic chemistry, combining the reporter's manner (the narrator, describing the days of captivity, places the reader in the inside, creating the effect of the presence of „here and now“) and an objective historical background: it's very important what is happening around – the very hero of the story becomes reality itself, depicted from cross-sectional points of view, thereby creating polyphony close to the novel.

The effect and significance of the book is that the personified narrator hero, ironically presented at the very beginning, is not just an alter-ego, but the author himself. Therefore, it's not a fiction that is created in the book, but a fact. In the center of the documentary novel

is a psychological history of states, in which not so much the events themselves encounter, but the character of historical time, life rules and moral norms, codes of honor and dishonor, according to which human fates are written. Humanism, the affirmation of human life as the sole value and objective measure of what is happening, is the unshakable inner semantic core.

Nino Popiashvili

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Markers of the National Identity and Fiction (1991 Independence of Georgia: Process and Results)

Georgian literature of the 1980s was filled with new topics. If until that time, the main subject of the literary text had been limited to issues recognized by the Soviet ideology as mandatory, then since the 1980s, the subject has been replaced and historical-patriotic and religious issues, markers of the national identity have become urgent.

The independence of Georgia, officially announced on April 9, 1991, was preceded by both global and local events. The global events include the collapse of the Soviet Union, and the local events – many months of peaceful protest and requirement of independence, the tragedy of April 9, 1989, as well as the first multi-party, democratic elections alien to the Soviet era.

Acquiring independence, collapse of the Soviet system and existence of an independent country was a political, economic, social and cultural process. For a large part of citizens adapted to the Soviet system, it was difficult to convey the content of those values that meant the independence of the country. At the same time, one part of the society managed to fight for the independence of Georgia and constantly supported these processes over the years through clandestine work and dissident activities.

These political, social, economic and cultural processes are reflected in contemporary Georgian literary texts. In the report we will talk about the representation of the independence of Georgia in fiction, we will mark out the markers of national identity that reflected the processes and results of 1991 independence of Georgia.

ნინო პოპიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნაციონალური იდენტობის მარკერები და მხატვრული ლიტერატურა (საქართველოს 1991 წლის დამოუკიდებლობა: პროცესი და შედეგი)

მეოცე საუკუნის 80-იანი წლების ქართული ლიტერატურა ახალი თემებით შივსო. თუ მანამდე მხატვრული ტექსტის ძირითადი თემატიკა შემოსაზღვრლი იყო საბჭოთა იდეოლოგიის მიერ სავალდებულოდ მიჩნეული საკითხებით, 80-იანი წლებიდან მოხდა თემატიკის ჩანაცვლება და აქტუალური გახდა ისტორიულ-პატრიოტული და რელიგიური საკითხები, ნაციონალური იდენტობის მარკერები.

საქართველოს დამოუკიდებლობას, რომელიც 1991 წლის 9 აპრილს გამოცხადდა ოფიციალურად, წინ უძღვოდა როგორც გლობალური, ისე ლოკალური მოვლენები. მათ შორის, გლობალური მოვლენებიდან შეიძლება დავასახელოთ საბჭოთა კავშირის რღვევა, ხოლო ლოკალური მოვლენებიდან, მრავალთვიანი მშვიდობიანი პროტესტი და დამოუკიდებლობის მოთხოვნა, 1989 წლის 9 აპრილის ტრაგედია, ასევე, საბჭოთა ეპოქისათვის უცხო, პირველი მრავალპარტიული, დემოკრატიული არჩევნები.

დამოუკიდებლობის მოპოვება, საბჭოთა სისტემის რღვევა და დამოუკიდებელი ქვეყნის ეგზისტენცია პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული პროცესი

იყო. საბჭოთა სისტემასთან ადაპტირებული მოქალაქეების დიდი ნაწილისათვის რთული იყო იმ ღირებულებების გაშინაარსება, რაც ქვეყნის დამოუკიდებლობას ნიშნავდა. ამასთან ერთად, საზოგადოების ერთი ნაწილი საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლას და ამ პროცესების მუდმივ მხარდაჭერას წლების განმავლობაში იატაკქვეშა მუშაობით, დისიდენტური საქმიანობით ახერხებდა.

აღნიშნული პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური და კულტურული პროცესები ასახულია თანამედროვე ქართულ ლიტერატურულ ტექსტებში. მოხსენებაში ვისაუბრებთ საქართველოს დამოუკიდებლობის რეპრეზენტაციაზე მხატვრულ ლიტერატურაში, გამოვყოფთ ნაციონალური იდენტობის მარკერებს, რომლებიც ასახავდა საქართველოს 1991 წლის დამოუკიდებლობის პროცესებსა და შედეგებს.

Marchelo Potocco

Italy, Trieste

Department of Slovene studies

Uroš Zupan, and the Role of the Poet in the Post-independence Slovenian Society

In the last decade prior to the breach of Yugoslavia, Slovenian writers had taken an active part in the effort to morally and legally legitimate the tendency of the Slovenians to assert the right of self-determination and, in 1991, to gain independence of the new state of Slovenia. The engagement of Slovenian authors was partly a response to hegemonistic tendencies of the Serbian politicians and especially of the Serbian Academy of Science and Arts. The main locus of Slovenian efforts was the magazine *Nova Revija* (1980--2010), with poets Niko Grafenauer and Boris A. Novak as its main editors. Although some of the authors also took part in the political sphere, in the years following 1991 the symbolic capital of the writers and of the cultural sphere

drastically diminished. The process of pushing literature – as well as the field of humanities – towards the margins of society was not noticeable only in the public reception of works of art, but in a paradoxical way also in the literature itself. In the years following 1991, Slovenian poetry was overtaken by a new wave of the so-called neo-intimism, a current that programmatically opposed modernist poetry as well as the social engagement of both literature and writers as empirical individuals. Along with Peter Semolič, the younger Jure Jakob, and to some extent Primož Čučnik, such an opposition is most visible in the poetry of Uroš Zupan (1963). While Zupan's poetry (similarly as the poetry of Primož Čučnik) did not fully break with modernist poetics, especially since it frequently uses complex metaphors, during the years 2004–2014 the two targets of Zupan's mainly ironic poems were precisely modernism and the social engagement of the poets and philosophers who gathered around the circle of the *Nova Revija* magazine. The reaction of neo-intimist poets to the overtly exhibited politicization of the literary sphere is comparable to the prevalence of the so-called Slovenian intimist poetry of the 1950s which also focused on an individual's feelings and private experience. Both currents in the historic development of the Slovenian poetry actively opposed the orthodox position of the then socially engaged literature and/or writers. However, in the case of neo-intimism such a shift posed a serious danger. In the era of pushing literature to the margins of the social sphere, writers for two decades presented no opposition to this process, even more so, with their poetic strategies they involuntarily supported their own marginalization – and alienation from readers. A possible remedy used was socially engaged poetry which started to prevail in the Slovenian literature after the year 2005, yet for the time being, this remedy does not seem to be effective.

Jessica Pressman

USA, San Diego

State University San Diego

Loving Books at the End of the Millennium

My current book manuscript explores a contemporary cultural phenomenon and aesthetic practice that I call „bookishness“, wherein, in the moment of the book’s foretold obsolescence due to digital technologies, we see the proliferation of creative acts that fetishize the book. From cell-phone covers crafted to look like books to decorative pillows printed with beloved book covers, furniture made out of old books to earrings, rings, and necklaces comprised of miniature books, from store windows that use old books as props to altered book sculptures exhibited in prestigious collections to novels about books as objects, books are everywhere. They are things to love, own, and fetishize... not just to read. Bookishness is about loving books in the digital age, but its formative years are the period of this conference’s focus: 1980s-90s.

The emergence of the Web, changes in book publishing, political events and literary discourse propelled anxieties about literature (what Kathleen Fitzpatrick calls „the anxiety of obsolescence“) and the medium associated with it: the book. „Every generation rewrites the book’s epitaph; all that changes is the whodunit“, Leah Price reminds us. Yet, the particular epitaph that emerged in the 1990s, with the emergence of digital technoculture, laid the foundation for twenty-first century concerns about books, literature, and literariness—and its expression in bookishness.

In this talk, I trace bookishness back to this cultural, literary, and discursive period to understand the historical cornerstone that set the foundation for loving books at the end of the millennium.

Tatyana Prokhorova

Vera Shamina

Russia, Kazan

Kazan Federal University

**Political Discourse in Contemporary Russian Prose
(based on the novel by Grigory Baklanov „And then Come the Looters“
and Z. Prilepin „Sankya“)**

The article examines the reasons for the actualization of political discourse and the forms of its functioning in Russian prose of the 1990s-early 2000s. Political discourse is regarded as a specific kind of ideological discourse. It expresses political consciousness – that is, attitudes, values, stereotypes associated with the system of power relations. The intensification of political discourse in literature usually occurs in the turning point periods. The literature of the turn of the XX-XXI centuries is characterized by the invasion of the journalistic elements, the most topical issues of the day. The prose of this period bore the information and the assessment of political events of the past and the present, and also the forecast and warning of the future.

The subject of the study are two novels: Grigory Baklanov's "AND THEN COME THE LOOTERS" (1995), which reflects on one of the key events of Russian history of the late twentieth century – the August coup of 1991 in relation to the experience of the Great Patriotic War, and Zakhar Prilepin's „SANKYA“ (2006), which expressed a forecast – a warning against the inadmissibility of changing social life through revolutionary coups.

Nestan Ratiani

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**April 9 and Georgian-Russian-American relations in
Elizabeth Scott-Tervo's Work
„The Sun Does Not Shine Without You“**

„The Sun Does Not Shine Without You“, by Elizabeth Scott-Tervo, reflects political events in 1988-89 Soviet Georgia: an American exchange student falls in love with a Georgian activist in the independence movement. Their romance develops within the context of political demonstrations and Georgia's drive for independence. Eileen and Irakli's love story begins without thought of the future, but soon Russian tanks enter the city. When Eileen leaves Georgia, Irakli does not say goodbye, and her friend Meko must explain the political backstory. Hopeless, Eileen meets Russian Anatoly in Leningrad and marries him. Very soon they divorce. Years later, Eileen visits independent Georgia for Meko's wedding, and reader hopes for a happy ending as she meets Irakli again.

The short romance and the young people's conversations form the background; the key event is the Soviet army's attack on April 9th. Eileen, like her Georgian friends, understands the role of Russia in the political life of Georgia. She learns that she is also powerless, and to hate Russia.

The exciting Georgian-American romance is ultimately hopeless, while Eileen's marriage and divorce symbolize the failed hope of reapproachment between America and Russia. The aim of this paper is to reveal the allegory and place it beside other works which use male-female relationships to reflect deeper themes. It will also explore Meko's role as the friend, as well as themes of freedom and humanity.

Shorena Shamanadze

Natela Chitauri

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Paradigm of 1990s and Transformations of
the National Identities in Georgian Intercultural-Migration
Literature**

Political events of 90s of the 20th century – the dissolution of the Soviet Union, territorial changes in the Europe and Asia, as well as so called „side effects“ of democracy, the human ideas – territorial and religious conflicts, expansion of the cultural and structural violence, confrontation between ethnical-religious models – can be seen most apparently in such rapidly changing sociocultural areas as national identity and literature.

As a result of extensive migrations caused by globalization so called „movement“ situation is created where national identity loses its stable nature and the problems of self-identification arise. There emerges the psychological paradox: in the situation of cultural globalization the danger of fading of the national cultures should have appeared but in reality, the striving of the nations, people to seeking of their historical roots and protection of their identity became much stronger.

All these problems are significant for Georgia as well as hence, they were reflected in the literature. In the situation of „movement“, beyond the Georgian borders, the writers who have left Georgia, created the literature that, regarding contemporary accents, could be mentioned as Georgian intercultural-migration literature. This literature is characterized with the signs of the new ‘Weltliteratur’, as well as national features. Paradigm of 90s turned out to be similarly interesting for both, the writers working abroad and those who have survived in Georgia and now creating current cultural appearance of Georgia. Though, different communication contexts, particularly imagological

or external viewing context of the literature created abroad describes the political events in the native land in its specific manner. Thematization of this issue leads to issue of the writers' „identity“: what was their ‘baggage’ when passing through wild 90s and what was left with them in 21st century, i.e. of what ‘ballast’ they have got rid of on their way, on one hand the emigrants and on the other – those who staid?

We discuss paradigm of 90s and transformations of the national identities on the basis of the following pieces of work: Zurab Guruli's (USA) “Elephant in the Dark” and Gabriel Tanie's (Czechia) “Children of Canaan”.

შორენა შამანაძე

ნათელა ჩიტაური

თბილისი, საქართველო

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

1990-იანი წლების პარადიგმა და ნაციონალურ იდენტობათა ტრანსფორმაციები ქართულ ინტერკულტურულ-მიგრაციულ მწერლობაში

მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების პოლიტიკური მოვლენები – საბჭოთა კავშირის დაშლა, ტერიტორიული ცვლილებები ევროპასა და აზიაში, ასევე დემოკრატიულობის, ჰუმანური იდეების თანამდევი ე.წ. „გვერდითი მოვლენები“ – ტერიტორიული და რელიგიური კონფლიქტები, კულტურულ და სტრუქტურულ ძალადობათა გაძლიერება, ეთნორელიგიურ მოდელთა დაპირისპირება – ყველაზე უკეთ ვლინდება ისეთ სწრაფად ცვალებად სოციოკულტურულ ველებში, როგორებიც ნაციონალური იდენტობა და მწერლობაა.

გლობალიზაციით გამოწვეული ინტენსიური მიგრაციების შედეგად იქმნება ე.წ. „მოძრაობის“ ვითარება, როდესაც ნაციონალური იდენტობა კარგავს სტაბილურობას, წარმოიშვება თვითიდენტიფიკაციის პრობლემები. იქმნება ფსიქოლოგიური პარადოქსი: კულტურული გლობალიზაციის ვითარებაში

თავისთავად უნდა შექმნილიყო ნაციონალურ კულტურათა გაფერმკრთალების საფრთხე, თუმცა გაძლიერდა ერების, ადამიანების მისწრაფება ისტორიული ფესვების მოძიებისა და საკუთარი იდენტობის დაცვისაკენ.

ყველა ამ პრობლემამ არც საქართველოს აუარა გვერდი და, შესაბამისად მის მწერლობაშიც აისახა. „მოდრაობის“ ვითარებაში, საქართველოს ფარგლებს გარეთ, საქართველოდან წასულ მოღვაწეთა მიერ იქმნება მწერლობა, რომელსაც თანამედროვე აქცენტების გათვალისწინებით, შესაძლოა ვუწოდოთ ქართული ინტერკულტურულ-მიგრაციული მწერლობა. ამ მწერლობას ახასიათებს როგორც ახალი „Weltliteratur“-ის ნიშნები, ასევე ნაციონალური გამოვლინებანი. 90-იანი წლების პარადიგმა თანაბრად საინტერესო აღმოჩნდა როგორც საზღვარგარეთ მოღვაწე მწერლებისათვის, ასევე იმ „სამშობლოში (გა)დარჩენილთათვის“, რომლებიც საქართველოს დღევანდელ კულტურულ ჰაბიტუსს ქმნიან. თუმცა განსხვავებულია საკომუნიკაციო კონტექსტები, რაც მთავარია, საზღვარგარეთ შექმნილი მწერლობის იმაგოლოგიური ანუ გარედან ხედვის კონტექსტი თავისებურად ასახავს სამშობლოში მომხდარ პოლიტიკურ მოვლენებს. ამ საკითხის თემატიზაციას თავად მწერალთა „იდენტობის“ საკითხის დასამამდეც მივყავართ: რა „საგზლით“ გაიარეს შფოთიანი 90-იანები და რა „ბარგით“ ჩააღწიეს 21-ე საუკუნეში, ანუ რა „ბალასტი“ მოიშორეს გზად, ერთი მხრივ, ემიგრანტებმა და, მეორე მხრივ, „დამრჩენებმა“?

90-იანი წლების პარადიგმას და ნაციონალური იდენტობათა ტრანსფორმაციებს განვიხილავთ შემდეგი ნაწარმოებების მიხედვით: ზურაბ გურულის (აშშ) „სპილო წყვიდადში“ და გაბრიელ ტანიეს (ჩეხეთი) „ქანაანის შვილები“.

Manana Shamilishvili

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Mari Tsereteli

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

The Georgian Press of 1990-1991 in the Context of Political Processes

The report presented by us for the conference concerns the most painful and controversial period of our country's recent history. It describes the acute political environment and the radical ideological confrontation created in Georgia in 1990-1991. These processes were clearly reflected in the then press. Although the Georgian media of that period was of pluralistic nature, the high level of ideological polarization was obvious. The newspaper polemics of that period clearly demonstrated the deadly struggle between the authorities and the opposition forces, the polarity of opinions between the political groups.

Given the specifics of the study period, we aimed to analyze the publications of two popular newspapers – the official „Sakartvelos Respublika“ and the opposition „Droni“. The pro-government and opposition forces united around these two periodicals. A similar media climate was typical for the post-socialist states. The inertia of the recent past appeared to be hardly overcome for the then media. It, however, got rid of the pressure of the Soviet censorship, but remained committed to the previous professional approaches manifested in the party treatment, neglect of ethical norms, self-censorship and other negative attributes. These vices have not been eradicated until now.

We have studied the issue in the context of political processes, finding relevant material and its classification and content analysis. We have also defined the theoretical framework of research. For that purpose we have used the Hallin and Mancini's media model of media-politics interrelation as well as the William Hachtens' revolu-

tionary press concept. The analysis of the relevant texts based on the mentioned methodology has enabled us to find out the editorial policy of the named periodicals, which manifested in the rather subjective perception of the events.

The results obtained in the research show the specificity of political, social and media environment in post-Soviet Georgia, reveals the reasons of the confrontation between political forces and contributes to the construction of the reality.

მანანა შამილიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი
მარი წრეთელი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

1990-1991 წლების ქართული პრესა პოლიტიკური პროცესების კრილში

ჩვენ მიერ საკონფერენციოდ წარმოდგენილი მოხსენება შეეხება ჩვენი ქვეყნის უახლესი ისტორიის მეტად მტკივნეულ და წინააღმდეგობებით აღსავსე პერიოდს. მასში წარმოჩენილია 1990-1991 წლების საქართველოში შექმნილი მწვავე პოლიტიკური გარემო და რადიკალური მსოფლმხედველობრივი დაპირისპირება. ეს პროცესებიანათლად აისახა იმდროინდელ პრესაში. მიხედვად იმისა, რომ მონიშნული დროის ქართული მედია პლურალისტურ ბუნებას ავლენდა, მაინც აშკარა იყო იდეოლოგიური პოლარიზების მაღალი ხარისხი. მაშინდელმა საგაზეთო პოლემიკამ მკაფიოდ წარმოაჩინა სახელისუფლებო და ოპოზიციურ ძალთა შეურთვებელი ბრძოლა, პოლიტიკურ ჯგუფებს შორის თვალსაზრისთა მკვეთრი დაშორების მორეზობა.

საკვლევი პერიოდის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მიზნად დავისახეთ ორი მნიშვნელოვანი გაზეთის – ოფი-

ციოზური „საქართველოს რესპუბლიკისა“ და ოპოზიციური „დრონის“ პუბლიკაციათა ანალიზი. ძირითადად, ამ ორი გამოცემის ირგვლივ იყო გაერთიანებული სახელისუფლებო და ოპოზიციური ძალები. მსგავსი მედიაკლიმატი დამახასიათებელია პოსტსოციალისტური სახელმწიფოებისთვის. წარსულის ინერცია ძნელად დასაძლევია აღმოჩნდა იმდროინდელი მედიისთვის. მან, მართალია, მოიშორა საბჭოური ცენზურის წნეხი, მაგრამ ერთგული დარჩა ადრინდელი პროფესიული მიდგომებისა, რაც პარტიული მიმხრობის, ეთიკურ ნორმათა უგულვებლყოფის, თვითცენზურისა და სხვა ნეგატიური მახასიათებლების სახით ვლინდებოდა. სამწუხაროდ, ეს ნაკლოვანებები არც დღესაა დაძლეული.

საკითხი ვიკვლიეთ კონტექსტურად, პოლიტიკურ პროცესებზე დაკვირვებით, შესაბამისი მასალის მოძიება – კლასიფიკაციისა და შინაარსობრივი ანალიზის გზით. განვსაზღვრეთ ასევე კვლევის თეორიულ ჩარჩო. ამისთვის გამოვიყენეთ მედიისა და პოლიტიკის ურთიერთმიმართების ე. ჰალინისა და პ. მანჩინისეული მედიამოდელი. მასთან ერთად, უილიამ ჰახტენის პრესის რევოლუციური კონცეფცია. მოხმობილი მეთოდოლოგიის მიხედვით რელევანტური ტექსტების ანალიზმა მოგვცა შესაძლებლობა, გამოგვეკვეთა დასახელებული გამოცემების სარედაქციო პოლიტიკა, რაც მოვლენების მეტად სუბიექტურ აღქმაში გამოვლინდა.

კვლევისას მიღებული შედეგები წარმოაჩენს პოსტსაბჭოთა საქართველოში არსებული პოლიტიკური, სოციალური და მედიაგარემოს სპეციფიკას; გამოკვეთს პოლიტიკურ ძალთა შორის დაპირისპირების გამომწვევ მიზეზებს და გვეხმარება სინამდვილის კონსტრუირებაში.

Solomon Tabutsadze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Narratives of Post-Soviet Years – Reflections on Soviet-Era

The aim of the work is based on three fiction texts of Post-Soviet discourse (Svetlana Alexievich – „Secondhand time„, Nora Ikstena – “Soviet Milk“, Vasile Ernu – „Born in the Soviet Union“) to show what sort of transformations are experiencing cultural and everyday stereotypes of the Soviet era; To demonstrate the metaphysical tragedy of human life that erupts in the post-Soviet era of former „national literature“ discourse.

The article uses a comparative method of research, which gives the opportunity to see the artistic-panoramic picture of Soviet republics transformation into the Post-Soviet countries societies.

These fiction texts describe the Contradictory emotions of the people and tragic stories show us the latest history and how The Soviet life has changed and transformed people.

სოლომონ ტაბუცაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პოსტსაბჭოთა ნარატივი – რეფლექსია გარდასულ ეპოქაზე

ნაშრომის მიზანია პოსტსაბჭოური დისკურსის სამ მხატვრულ ტექსტზე დაყრდნობით (სვეტლანა ალექსიევიჩის „სექენდ ჰენდის დრო“, ნორა იკსტენას „დედის რძე“, ვასილე ერნუს „დაბადებული საბჭოთა კავშირში“) აჩვენოს თუ რა რიგის ტრანსფორმაციებს განიცდის საბჭოური ეპოქის ყოფითი თუ კულტურული სტერეოტიპები ახალ ვითარებაში; წარმოაჩინოს ადამიანური ცხოვრების ის მეტაფიზიკური ტრაგედია, რომე-

ლიც ყოფილი „ნაციონალური ლიტერატურების“ პოსტსაბჭოური ეპოქის დისკურში გამოსჩანს და იკვეთება.

სტატიაში გათვალისწინებულია კვლევის შედარებითი მეთოდი, რაც საბჭოური რესპუბლიკების საზოგადოებების პოსტსაბჭოური ქვეყნების სოციუმებად ტრანსფორმირების მხატვრულ-პანორამული სურათის დანახვის საშუალებას იძლევა.

აღნიშნული მხატვრული ტექსტები აღწერს ადამიანთა წინააღმდეგობრივ განცდებს და ტრაგიკული ამბები გვიჩვენებს უახლეს ისტორიას და იმას, თუ როგორ გარდაქმნა, შეცვალა საბჭოურმა ყოფამ ადამიანი.

Elka Traykova

Bulgaria,

Institute of Literature, Bulgarian Academy of Sciences

Political Repressions on Bulgarian Literature in the 1950's–1980's

The report presents the whole picture of political repressions on literature after the establishment of the Communist regime in Bulgaria – on September 9, 1944, by ideological mechanisms of prohibition or expulsion/pressing of classical authors and works, periodicals, and whole intellectual circle towards the periphery of cultural life. It outlines the dogmatic norms of Socialist realism, imposed as an official artistic method, as well as the severe existential and creative consequences in case of non-observance of its ideological and aesthetic paradigms. The report presents the spiritual resistance, but also the inevitable compromises made by Bulgarian poets and writers in the dramatic conflict between the Communist regime and the literature in the period under review. In this sense, the authority–literature conflict comes to the fore, pushing the specific artistic issues to the periphery

of the cultural space and imposing the ideological stances of Socialist realism as obligatory aesthetic paradigms.

Criticism plays an important role in the narrowing and deforming of the literary field. Losing its identity, it becomes politically institutionalized, turning into a censor that sanctions aesthetic pluralism and creative freedom. This merging of ideology and literature gives birth to the contrasting opposition between free literary criticism – analytically rationalizing the artistic processes, on the one hand, and criticism exercising authority over literature –controlling, sanctioning, and dictatorially imposing an ideological discourse, on the other hand.

Of course, Socialist realism in the late 1980's was not as dogmatic and repressive as in the first decade of the Communist regime. These transformations in artistic strategies, which are increasingly stepping aside the ideological matrix, cause delayed public repentance or tacit adjustments to the personal positions of Bulgarian artists. But throughout the period, authors who dared to break the norms of the official artistic method, or to renounce their own creative and existential choices in the 1950's, became targets of personal and creative repression. The report will present precisely these complex and dramatic processes in Bulgarian literature during this period.

Archil Tserediani

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Function of Epatage in Post-modernist Georgian Literature

For Georgian literature, epatage that has showed up in 1990s, was not absolutely unknown phenomenon. In the beginning of the past century both modernist and avant-gardist artists applied this technique frequently. Though, in the situation in Soviet Union such rela-

tion to the readers became unimaginable. After regaining of independence the writers began to use these techniques again.

It should be said that epatage is common thing in the post-modernist art and literature and its main function, together with becoming focus of attention, one of the ways is to oppose to so called „great narratives“, such as Marxism, religious discourse of nationalism. Though Marxist – communist discourse was discredited before decomposition of the Soviet Union. And in the post-soviet Georgia there were attempts to substitute it with nationalism that followed strengthening of the national-liberation movement and regaining of the state independence. Further, the religious discourse has strengthened as well and epatage of Georgian post-modernist writers was oriented to these two targets.

Initially not only the provocations determined in advance hit the target but in many cases even hints on inter-textual games with the works of the authors regarded as classicists of Georgian literature caused irritation of the society. We can name almost sacral figures of the national-liberation movement, such as Ilia Chavchavadze, Vazha-Pshavela etc., nothing to say about „disrespectful“ mentioning of the religious texts and life stories of the saints and further this was followed by the media campaign. Some Georgian post-modernists have really travestied sacral texts. As an example we would mention Dato Barbakadze's „love of the martyrs“. This text can be regarded as a formal beginning of Georgian post-modernist literature.

In the first decade of 21st century, to these two targets the issues of sexuality and sexual orientation were added, that turned out to be one more painful issue for Georgian society. Though, we can say that Georgian literature has passed this stage to some extent. The last text with the targeted epatage form was Erekle Deisadze's „The Last Bullshit“. After this, such technique of attracting attention became less effective. And the part of society most sensitive to this, has gradually transformed into the marginal group.

Maia Tsertsvadze

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Narrative and Reflection on the Events of March 9, 1956 in Modern Georgian Non-fiction

Understandably, in literary texts of Georgia in the times of the totalitarian Soviet Union, it was impossible to reflect on a number of painful issues the Georgian people had to experience. One of these taboo topics was the events of March 9, 1956.

As known, in February of this year on the 20th congress of the Communist Party of the Soviet Union, Nikita Khrushchev made a statement on Joseph Stalin's cult of personality, condemned the widely recognised cult of the leader and declared the „Democratic Development Course“ of the Soviet State. The decision of the Congress was proved to be particularly unacceptable to the Georgian people who perceived it as an insult and organised protests and manifestations in Tbilisi and other cities. The Soviet authorities demonstrated unprecedented brutality against demonstrators and suppressed their protests in blood.

From the end of the 1980s, following the period of breaking the totalitarian regime and fight for independence of the Soviet republics, the tabooed topics began to be reflected in the literature. The events of March 9, 1956, also moved into both literary and documentary texts. It is one of the most prominent topics in the recent non-fiction writings, which, as observed by literary critics, follows modern literary tendencies and is of particular interest in Georgia as well as in the whole world. In the narratives of the Georgian authors, eyewitnesses of this tragedy, the events and facts of the period in question as well as their reflection of them are described.

The presented paper is dedicated to the description and characterisation of this kind of narrative documentary prose of the end of the 20th century and beginning of the 21st century. The empirical

material includes the texts of the authors of the period (N. Natadze, K. Imedashvili, D. Kiziria, M. Zaalishvili, G. Charkviani...). The peculiarities and multilateral significance of these works for modern Georgian (and not only for Georgian literary processes) are also emphasised.

მაია ცერცვაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

1956 წლის 9 მარტის მოვლენების ნარატივი და რეფლექსია თანამედროვე ქართულ ნოწფიქშენში

ტოტალიტარულ საბჭოეთში მოქცეული საქართველოს ლიტერატურულ ტექსტებში, ბუნებრივია, ასახვას ვერ ვპოვებ-და ქართველი ხალხისთვის მტკივნეული მრავალი საკითხი. ერთ-ერთი ასეთ ტაბუირებულ თემათაგანი 1956 წლის 9 მარტს საქართველოში დატრიალებული ავბედითი მოვლენებიც იყო.

როგორც ცნობილია, ამ წელს, თებერვალში საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის მეოცე ყრილობაზე პარტიის ლიდერმა ნიკიტა ხრუშჩოვმა გააკეთა მოხსენება პიროვნების (სტალინის) კულტის შესახებ, დაიგმო საბჭოეთის აღიარებული ბელადის კულტი და გამოცხადდა საზოგადოების ე. წ. „დემოკრატიული განვითარების კურსი“. ყრილობის ეს გადაწყვეტილება განსაკუთრებით მიუღებელი აღმოჩნდა ქართველი ხალხისთვის, რომელმაც იგი თავის შეურაცხყოფად აღიქვა და რასაც თბილისსა და სხვა ქალაქებში საპროტესტო აქციები და დემონსტრაციები მოჰყვა. საბჭოთა ხელისუფლებამ დემონსტრანტების მიმართ გაუგონარი სისასტიკე გამოიჩინა და მათი გამოსვლები სისხლში ჩაახშო.

გასული საუკუნის 80-იანი წლების დასასრულიდან დაწყებული საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის მსხვრევისა და დამონებული რესპუბლიკების თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის კვალდაკვალ ტაბუირებულმა თემებმა ლიტერატურაში დაიწყეს ასახვა.

მანამდე მხოლოდ ხალხის მეხსიერებაში არსებულმა 1956 წლის 9 მარტის მოვლენებმა როგორც მხატვრულ, ასევე დოკუმენტურ ტექსტებშიც გადაინაცვლა. იგი ერთ-ერთი აქტუალიზებული თემაა ბოლოდროინდელ ნონფიქშენში, რომელიც, ლიტერატურათმცოდნეთა დაკვირვებით, თანამედროვე ლიტერატურული ტენდენციის გამომხატველია და რომლისადმი განსაკუთრებული ინტერესიც ისევე შეინიშნება ჩვენში, როგორც მთელ მსოფლიოში. ამ ტრაგედიის მომსწრე და თვითმხილველი ქართველი ავტორების ნარატივში მოცემულია მათ მეხსიერებას შემორჩენილი მოვლენებისა და ფაქტების აღწერა და მათზე რეფლექსირება.

წარმოდგენილი მოხსენება გასული საუკუნის ბოლოსა და ჩვენი საუკუნის დასაწყისის დოკუმენტურ პროზაში ამ ნარატივის აღწერასა და დახასიათებას ეძღვნება. საანალიზო მასალად არჩეულია ამ პერიოდში გამოცემული ავტორების (ნ. ნათაძე, კ. იმედაშვილი, დ. კიზირია, მ. ზაალიშვილი, გ. ჩარკვიანი...) ავტობიოგრაფიული ტექსტები. მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია მათ სახასიათო თავისებურებებსა და მრავალმხრივ მნიშვნელობაზე თანამედროვე ქართული და არა მხოლოდ ქართული ლიტერატურული პროცესებისათვის.

Zoia Tskhadaia

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Two Shores, Two Truths

(on Georgia's tragic events of the 1990s in Georgian and Abkhazian literary narrative)

Historical and political events of the 1990s remain relevant to this day in contemporary Georgian literature. The civil war passing through Samegrelo covered Abkhazia and there, too, a mine was ready. These events are reflected in the short-stories by Georgian writ-

er Zviad Kvaratskhelia (in the collection „Fontanelle“, 2012) and in the novel „The Shore of the Night“ by Abkhazian writer Daur Nachkebia (written in Abkhazian, translated from Russian into Georgian by Guram Odisharia 2010).

Zviad Kvaratskhelia's stories represent an artistic interpretation of historical chronicles with real pictures: the capital of Georgia divided into two camps, animosity between citizens provoked by the „elder brother of the same faith“, protest rallies to throw down the dictatorship, punishment of Samegrelo and the goal achieved by the „crusaders of freedom“ – a mysterious decease of a leader abandoned in a dense forest. Numerous thought-provoking facts are rendered by the writer with an irony relevant to the literary material.

The issue of the Abkhazian war in Daur Nachkebia's novel spill from the mouth of a lyrical hero (a narrator) the bearer of national consciousness and worldview. His inner monologues are presented as a stream of consciousness. The narrator describes the developments that were grave both for Abkhazians and Georgians: „Sokhumi flooded by armed marauders in khaki military uniform“ and after the end of the war, destruction of Georgians, appropriation of their property, etc. The author quite equally lays moral responsibility for the crimes on both sides.

The first evaluation of the book was expressed by the Russian criticism, which essentially read out of the book the hostile attitude of Georgians. However, there are many passages in the novel to dispel these kinds of conclusions. For the author, this war is a „misunderstanding“ and „nonsense“, a „disgraceful shame“ to both sides. His words are: „We are all the victims of somebody's massive influence...“ He suspects that victory in this war may leave the Abkhaz people to live in their homeland without a homeland ...

It is clearly seen that the literature, despite the extreme situation, still manages to cover the events objectively, which is its primary mission, and at the same time, the readers have an opportunity to see future coordination in the mentioned texts.

ზოია ცხადაია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ორი ნაპირი, ორი სიმართლე (90-იანი წლების საქართველოს ტრაგიკული მოვლენების შესახებ ქართული და აფხაზური ლიტერატურის ნარატივში)

1990-იანი წლების ისტორიულ-პოლიტიკური მოვლენები აქტუურია უახლოეს ქართულ ლიტერატურაში. სამოქალაქო ომი, სამეგრელოს გავლით, აფხაზეთსაც მოედო და იქაც მზადყოფნაში დახვდა ნაღმი. ამ მოვლენებს ასახავს ქართველი მწერლის, ზვიდ კვარაცხელიას, მოთხრობები (კრებულში „ყიფლიბანდი“, 2012) და აფხაზი მწერლის დაურ ნაჭყეიას რომანი „ღამის ნაპირი“ (დაწერილია აფხაზურად, რუსულიდან ქართულად თარგმნილია გურამ ოდიშარის მიერ, 2010).

ზვიად კვარაცხელიას მოთხრობები ისტორიული ქრონიკების მხატვრული ინტერპრეტაციაა რეალური სურათებით: ორ ბანაკად გაყოფილი საქართველოს დედაქალაქი, „ერთმორწმუნე ძმისგან ერთმანეთს გადამტერებული“ მოქალაქეები, საპროტესტო მიტინგები დიქტატურის დასამხობად, სამეგრელოს ეგზეკუცია და „თავისუფლების ჯვაროსნების“ მიღწეული მიზანი – ტყე-უღრანში მიტოვებული ბელადის გაურკვეველი აღსასრული... მრავალი დამაფიქრებელი ფაქტი მხატვრული მასალისთვის შესაფერი ირონიითაა გადმოცემული მწერლის მიერ.

დაურ ნაჭყეიას რომანში აფხაზეთის ომის პრობლემა ასახულია ეროვნული ცნობიერებისა და მსოფლხედვის მქონე ლირიკული გმირის (მოთხრობელის) სათქმელით. მისი შინაგანი მონოლოგები გადმოცემულია ცნობიერების ნაკადის სახით. აღწერს მძიმე ფაქტებს, რომლებიც თავს დაატყდათ აფხაზებსაც და ქართველებსაც: „დაფოთლილ სამხედრო ფორმას ამოფარებული ავტომატიანი მარადიორებით დატბორილი სოხუმი“ და ომის დამთავრების შემდეგ პირიქით – ქართველე-

ბის განადგურება, მათი ქონების მითვისება და სხვ. ავტორი ორივე მხარეს საკმაოდ თანაბრად უნაწილებს დანაშაულსაც და მორალურ პასუხისმგებლობასაც.

წიგნის პირველი შემფასებელი რუსული კრიტიკა იყო, რომელმაც მასში, არსებითად, ქართველების სიძულვილი ამოიკითხა. რომანში კი ბევრი რამ არის ამგვარი მოსაზრების დასკვნის გამაბათილებელი. ავტორი ამ ომს „გაუგებრობას“, „უაზრობას“, ორივე მხარისათვის „უკიდევგეო სირცხვილს“ უწოდებს. მისივე სიტყვებია: „ჩვენ ყველანი ვიდაცის მასიური შთაგონების მსხვერპლნი ვართ“... ეჭვობს, რომ ამ ომში გამარჯვებამ შეიძლება სამშობლოში უსამშობლოდ დარჩენა მოუტანოს აფხაზ ერს...

ნათლად ვხედავთ, რომ მწერლობა, მიუხედავად ექსტრემალური სიტუაციისა, მაინც ახერხებს მოვლენათა ობიექტივაციას, რაც არის კიდევ მისი უპირველესი მისია, ამასთან, აღნიშნულ ტექსტებში მკითხველს საშუალება ეძლევა, სამომავლო კოორდინაცია დაინახოს.

Manana Turiashvili

Georgia, Tbilisi

Independent Researcher, Head of the Theatrical Fund

Legend of Surami Fortress and Issues of its Literary and Stage Interpretations in the 80-90s of the 20th Century

The issue of interpretation of the story of a young man built in the walls of a fortress became an actual topic in the 80-90s of the last century. A film director Sergo Parajanov made a film „Legend of Surami Fortress“ (1984), writer Lasha Tabukashvili published a play „Natadzralze“ (On Place where the Temple was – M.T., 1990), theater director Mikheil Tumanishvili, founder of Film Actors Theater, started working on „Natadzralze“ (1989) at the moment when rapidly changing social-political situations were reflected on the life of a the-

ater. Director Mikheil Tumanishvili, together with the actors, entertained characters, atmosphere of the performance, relations among the heroes of the play. In the rehearsals, during the so called process of reconnaissance he was looking for a new world, though he maintained a peculiar version of the legend, enriching it with his life experiences and reinforced it with a psychological basis.

The research is mainly based on archival records of Mikheil Tumanishvili rehearsals (1989-1991) (texts, video and audio materials-collected by the author of the research), where the great theater director on the bases of studied samples of Georgian literature about the legend, juxtaposing their stories creates a vision of literary studies, which by means of logic-based imagination and fantasy creates a new stage interpretation of Surami Fortress legend. During the rehearsals of „Natadzralze“, Mikheil Tumanishvili looked for untrodden roads for replication of the characters of heroes, eventually creating a model of existence of Georgians, where a hero– victim willfully chooses the way of spiritual salvation of the nation, where careless Georgians thinking about daily profits only cannot be called for responsibility, where the fate of people sacrificing themselves for national matters is like a life of a madman, where alternations of gentle and tragic strikes of a mother and son relationship create a tender and harmonious formation, while a textual reference of love between a girl and boy, illustrated by a lyrical scenic model makes a contrast to a tragic feeling of death and life and loneliness. Contemporary political life of Georgia was reflected on the rehearsals of „Natadzralze“ and Mikheil Tumanishvili predicted collapse of those values that slowed the development of our country for a long time.

მანანა ტურიაშვილი

საქართველო, თბილისი

დამოუკიდებელი მკვლევარი, თეატრალის ფონდის ხელმძღვანელი

ლეგენდა სურამის ციხეზე და მისი ლიტერატურული, სცენური ინტერპრეტაციის საკითხი XX საუკუნის 80-90-იან წლებში

ციხე-სიმაგრის კედელში ცოცხლად ჩაკირულ ჭაბუკზე თქმულების ინტერპრეტაციის საკითხი აქტუალური გახდა გასული საუკუნის 80-90-წლებში. კინორეჟისორმა სერგო ფარაჯანოვმა გადაიღო ფილმი „ლეგენდა სურამის ციხეზე“ (1984), მწერალმა ლაშა თაბუკაშვილმა გამოაქვეყნა პიესა (1990) „ნატამრალზე“; კინომსახიობთა თეატრის დამაარსებელმა, რეჟისორმა მიხეილ თუმანიშვილმა დაიწყო „ნატამრალზე“ (1989) მუშაობა მაშინ, როცა სოციალურ-პოლიტიკური სიტუაციების სწრაფი ცვლელადობა თეატრის ცხოვრებაზეც აისახებოდა. რეჟისორი მიხეილ თუმანიშვილი მსახიობებთან ერთად თხზავდა პერსონაჟებს, სპექტაკლის ატმოსფეროს, გმირების ურთიერთობებს. რეპეტიციებზე, ე. წ. დაზვერვის პროცესში, ის ახალ სამყაროს ეძებდა, თუმცა ქარგას ინარჩუნებდა, ლეგენდის თავისებურ ვერსიას ცხოვრებისეული გამოცდილებით ამდიდრებდა და ფსიქოლოგიური საფუძვლით ამყარებდა.

კვლევა ძირითად ეფუძნება მიხეილ თუმანიშვილის რეპეტიციების (1989-1991) (ტექსტი, ვიდეო, აუდიო – შერევილი მომხსენებლის მიერ) საარქივო ჩანაწერებს, სადაც დიდი რეჟისორი ლეგენდის ქართული ლიტერატურის ნიმუშების შესწავლისა და მათი სიუჟეტების შეჯერების საფუძველზე ქმნის ლიტერატურათმცოდნეობის იმ გზას, რომელიც ლოგიკაზე დაფუძნებული, წარმოსახვისა და ფანტაზიის საშუალებით, სურამის ციხეზე ლეგენდის ახალ სცენურ ინტერპრეტაციას აყალიბებს. მიხეილ თუმანიშვილი „ნატამრალის“ რეპეტიციებზე ეძებდა გაუკვალავ გზებს გმირების ტიპაჟირების წარმოსადგენად, რაც საბოლოოდ შექმნიდა ქართველთა არსებობის

მოდელს, სადაც გმირი-მსხვერპლი თავისი ნებით ირჩევს ერის სულიერების გადარჩენის გზას, სადაც მუდამდღე გამორჩენაზე მოფიქრალ უდარდელ ქართველებს პასუხს ვერ მოთხოვ, სადაც ეროვნულ საქმეს შეწირულ ადამიანთა ხვედრი შეშლილის ცხოვრებას ჰგავს, სადაც დედა-შვილის ურთიერთიერთობის ნაზი და ტრაგიკული შტრიხების მონაცვლეობა სათუთ, ჰარმონიულ წყობას აყალიბებს, ხოლო ქალ-ვაჟის სატრფიალო ტექსტური რეფრენი, ლირიკული სცენური ნიმუშის სახით წარმოსახული, სიკვდილ-სიცოცხლისა და მარტოობის ტრაგიკულ განცდასთან კონტრასტს ქმნის. „ნატამრალის“ რეპეტიციებზე აისახა იმ პერიოდის საქართველოს პოლიტიკური ცხოვრება და მიხეილ თუმანიშვილმა იწინასწარმეტყველა იმ ღირებულებების დაცემა, რამაც დიდი ხნით შეაფერხა ჩვენი ქვეყნის განვითარება.

Sergei Zotov

Russian Federation, Taganrog

Chekhov Taganrog Institut, the branche of Rostov State University of Economics

Existential Motives in the Novel „Sankya“ by Z. Prilepin’s

Roman Z. Prilepin „Sankya“ represents a new Russian literature in the face of the confusion of the Russian people. The senselessness of the search for a national idea is underlined by the name: Sankya is the hail of a grandson of a peasant who has buried her sons. The truth of her life is to be in children and near them. This relationship is Russian, not in generations, but here and now. The motive of death prevails in the image of village Russia.

Ideological positions in the novel are indicated in the monologues of the characters in order to affirm the idea of a non-verbal connection between a person and the world: the hero’s „Russianness“ is based on the natural self-esteem and pride that are not developed

in old people and are lost by ideologues. The existential meaning of Prilepin's novel lies in the intellectual experience of the phenomena of love and death.

The peculiarity of the feeling of kinship is expressed in the words of A. Blok „Oh, my Russia! My wife!“, which means the national affiliation of the hero. The image has a biblical source: „Therefore a man will leave his father and his mother and cling to his wife; and they shall be [two] one flesh“ (Gen. 2:24). This motif unfolds by Prilepin in the existential experience of love. Sasha's activity in the novel stems from a relationship with Yana. Erotic scene conveys the interaction of male and female. The hero experiences a carnal connection as a fusion, as if he feels inside a woman. The meaning of the biblical phrase is kinship in feeling, in the flesh – for generating a new life. This relationship of love-flesh motivates Sasha Tishin's ministry to the common cause. In that way, the hero experiences his existential involvement in Russian.

